

F 1
N 9-12 1860

Печатать дозволяется. Марта 10 дня, 1860 года
Испр. должн. Груз. Цензора Св. Алексѣевъ.

მღაბალი გაბრიელ, ეპისკოპოსი იმერეთისა, პატრიარხთა მღუდელთა იმერეთის სამეფოსა—საყვარელთა, მათა თანამშრომელთა ჩემთა, ყუჯღისა მიერ გიხაროდენ! (*)

21. ნებითა ჰ წყლობითა ღუთისათა, სოლო ბძანებითა უმაღლესისა მთავრობისათა ვიქმენ აღმორჩეულ ჰ გამოგზავნილ მღუდელთაგანად სამწყვსოასა იმერეთისასა; ამისთჳს ვაღდებულ შეგარაცხ

(*) ამ ყოვლის კეთილის დარიგებით და ყოვლის კეთილის გრძნობით სავსე წიგნთან, მივიღეთ რედაქციაში ქუთაისის ყოვლად უსამღუდლოესის გაბრიელ ეპისკოპოსისაგან, კვლავდ ორი სიტყვა: ერთი აქმული ქუთაისის, სოლო მეორე გელათის სობორობი, რომელთაცა დაგბეჭდავთ შემდგომს ნუმერში დარწმუნებითა მით, რომ ჩუწნი ყურნალის შკიასგელნი მიიღებენ დიდად სსიამოვნოდ. რედ. კ.

თავსა ჩემსა უწინარეს ყოვლისა მოვიქცე თქუძნ-
დამი, სეგარელნო მძანო, თანამწირველნო ჩემნო
შეწინა დაივიო რაოდენიმე სიტყვა მოძღვრებისა
შეწუგემანისა. სურვილგარ ვისილო კო-
ცად-კაცადი თქუძნი, ვითარცა მწყემსი სამწყსოადა
შე ვითარცა მამა შულოთა სეგარელთა, რათა ზირის-
ზირ სიტყუთა ცხოველითა გაცნობო თუთოველსა
ვეულსა ზრასეანი ჩემნი, გარნა არა მტირე უამი
განგლის, ვიდრემდის აღვასრულებ წადილსა ამას
ჩემსა; სოლო აწ არ მოითმინა სულმა ჩემმა და
მაიმულებს, რათა მოეწერო თქუძნ მტირე ესე
წერილი. ვოსოვ ვეულმოღვინეთ და ყურადღებით
წაიკითხოთ იგი და სცდილობდეთ აღსრულებად
მისა. —

უწინარეს და უმეტეს ყოვლისა ვლოცავ მძანო,
რათა ყოველთჳს განსოვდეთ და არ დაივიწყოთ,
ვითარძედ უდიდესარსყოველთა წოდებათა — წოდება
ჩუძნი, უძღობეს და უსატიროეს ყოველთა მსა-
სურებათა მსახურება ჩუძნი, და უწმიდეს ყოველ-
თა საქმეთა საქმე ჩუძნი, და თუ ეს ესრედ უარს
ცხოვრებაცა და ყოფაქცევა ჩუძნი უნდა იყოს
უწმიდეს და უპატიონნეს ცხოვრებისა ყოველთა
ერის კაცთასა. ვითარცა რჩეულთა და წინამძღვართა

ერისთა თანა გვამს წინ უძლოდეთ მათ სოცეუთა
ჭ საქმიოთაჲ, ჭ აღაქმეცემოდეთ მათ ზედა ეოვლითა.
სთანოებთა. არიან პრაკალნი თქუქსნ შირის, რომ
მელნი ფიქრობენ, რომელ სრული მათი მსხურე-
ბა, მხოლოდ მას შინა მდგომარეობს, რათა სწი-
რის, ილოკონ ჭ საიდუმლონი აღსრულონ.
გველესიანა შინა; ვანსა არა ჭქუქმიოთგანს ჭმნი
ესე! ბალო მსხურებოს ჩუქსისა მს არს, რათა
გრო დაჯაყნათ კეთილსა კვალსა ზედა; მსხურება
ჩუქსნი წინაწარუგებად მას მოიხსოვს, რათა ეო-
ვლინი გრკამცეცხათ სეულისა ზედა ქრისტესსა,
რათა საწმუნოებო ჭ კეთილი ეოფქიყეა, ირნი
ესე, თუხიერ რომელთა უსოვებო სეულისა, არა
შესამლო არს იერს შურეველად დამეარებელ
გეუთა შინა ქრისტეანესთა. სოლო ღუქელი,
რომელსა ჭმერს კეთილად აღსრულოს ვალი თუ-
სი ჭ მოვებულგეოს თუხსა სამწესოსა უმე-
ცეს ეოვლისა უნდა ცდილობდე, რათა მოიგოს
სივარული, სმენა ჭ ნაციო. მსეულისა თუხსა.
გითარ აღსრულოს მუბელოსა საქსე თუხი, თუ
მუბელოსა არა აქეს სივარული ჭ სმენა მსხდამ?
გითარ განამცეცხას ჭ ასწავლოს მან მარწმუ-
ნეთა, თუ იგინი არ უფერქეს მას? სოლო ესე

რსა ჭქონდეს მრევლსა შენსა სმენა ჭ სიყვარული.
შენდამი? შეიყვარე შენცა მრევლი შენი: ვინაიდ-
გან სიყვარულსა განახენს ჭ მოიზიდავს მსოლოდ
სიყვარული. სოლო სიყვარული შენი მაშინ გა-
მოუხნდება ყოველთა, ოდეს ნახვენ, რომ შენ ხარ.
მარადის მონაწილე ჭირთა ჭ განსაცდელთა მათთა,
ოდეს ყოველნი უსადათ მისვდებიან, ვითარმედ
შენ ხარ მამა ჭ მეგობარი მათი.

ნუ დაიფრებთ სიყვარულნი, ვითარმედ ღმერ-
თი გამოიკითხავს სელთაგან ღუდლისა სულისა.
ოუთოეულსა მისდამი მინდობილისა ქრისტეანესსა;
ამისოუს ფრისალ ჭ მღუპარე იყოს კაცად-კაცა-
დი ოქუქნი სამწესოასა ოუსსა. ოუთოეულნი
ოქუქნიანი მტკიცედ იტოდეს სულიერი მდგომარე-
ობა. კაცად-კაცადისა ოუსისა. სამრევლოასსა,
ესე იგი, რომელსა რა ოუსება აქუს, ანუ რა
ნაკულუღებება ჭ ცოდვა ჭირს, რათა საჭიროე-
ბისამებრ შეიძლოთ სწავლა, მსილება, ანუ გან-
მტკიცება ჭ ნუგეშისისცემა მათი. უძღურთა
განამტკიცებდეთ, ბილწთა ამსილებდეთ, ჭირვეულ-
თა ნუგეშისისცემდეთ ჭ ესრეთ აღასრულებდეთ
სჯულსა უფლისასა. ეკკლესისასა ოქუქნსა კაცად-
კაცი იტოდეს სიწმიდით ჭ სცდილობდეს შეა-

შეოს იგი. ერთა სუ უცვლელთ ურიგოთ ჭ უკრ-
 მალეგლად იდგენ ეკკლესიასა შინა. ვცადეთ მშა-
 ნო, რათა არცა ერთი ქრისტიანე დარჩებოდეს
 უსიარებელი ჭ შეუხანებელი მთელს წელიწადს.
 ურთიერთობასა შორის ვცადეთ ვქონდეთ სიყვარ-
 ული ჭ ერთგულება, რათა ერნიცა მიიღებდენ
 აღშენებასა, მიმსდგეილნი თქუქსნისა ურთიერთობ-
 ბრივისა სიყვარულისა.

საყვარელნი სურცა დამძიმების გულნი
 თქუქსნნი მსოფლიოთა საქმეთა შინა. შედ ადგიოთ.
 ჭ მარადის ასწავლებით ერთა თქუქსნთა ჭ ჩემსა
 დაკლებულსა თქუქსნ აღავსებდით, რათა ვაქუქნდეთ
 გვირგვინი ცხოვრებისა. ამხილებდით ჭ ასწავებ-
 დით ჟამსა ჭ უქამოსა, სუ დაკლებთ კეთილთა
 სიტყუთა ჭ მოძღურებათა, ჭ უკეთუ ვსრეთ
 ჭეოთ ასარებდეთ სულსა ჩემსა ჭ თქუქსნსაცა;
 თუცა სორცითა შორს ვარ თქუქსნგან, ვარნა
 სულითა მსლობელ—.

ვიცი მძანო, რომელ უმრავლესი რიცხვ თქუქსნ
 შორის დამძიმებულ არს ჭ ჭირვეულ სიღარიბი-
 თა, ჭ მოკლებულ ეოველთა მსოფლიო სუეეში-
 ნისცემათა. ვარნა მსასურება ჩუქსნი არა არს მე-
 ბნა მსოფლიოთა ნიგთათა ჭ კმაყოფილებათა, ის-

შინეთ საღმრთოწერილისაგან: «ეძიებდით სასუ-
ფველსა ღმრთისასა ზ ესე ყოველი შვე-
დინთა თქუშ » უცუოელ არს სიტყვა იგი:
«ვითარცა ღმრთისა მოყვარეთა ყოველი გა-
ნემარჯვების » ზ თქუშნცა, უკეთუ იქნებით
ღმრთისა მოყვარენი. მოხსენეთ კვალად რაჲსა
სწერს მოციქული ზაგლჳ «შენ ყუქუშ ჭირი
მოითმინე ვითარცა კეთილმან მხედარმან
ქრისტესმან.» მხედარნი ვართ, ძმანო, ქრისტესნი
ზ მარადისგვაქუბდეს თუალოა წინაშე მხედართ-
მოყვარი იგი, რომელი არა თაგსა თვსსა კმა
ყუო, არაშეღ ჭირი მოითმინა ნუქს ყოველთა-
თვს. შეტყუთ ვითარშეღ ცოლნი ზ შუღნი გვს-
ხენ ზ არა ძალგვს ზ არცა გვცალიან კეთილისა
საქმედ: ურგებ არს სიტყვა ესე. ზირველად შე-
გედრნეთ იგინი მოწუალესა მამასა ზ ნუ გნუ-
ტვემთ სასოებასა ღმრთისადმი, რომელი ფრინ-
ველთაგა სკუტისათა არა დაიწუყებს, არაშეღ ზრ-
ღის მათ.

სხვებრ, ძმანო, თუმცა მასშიეს ზ გიცი თქუშნ
შორის შრავალი უწყსოება, ვარნა არა მსუარს,
რომელ ზარველი ხემი სიტყვა თქუშნდა მო-
შართ იყო ყვედრება ზ საძღურაგო, ამისთვს

გთხოვ ამიერიდან ყოველნი კეთილსა კვალსა
ზედა სდგეთ, ჭ რაც რამ არს თქუენ შიარის ურიგო
მოსნათ, რათა არა გიჩიო ჭ განსაცდელი განსო
თქუენგან, არამედ ნუგეძინისცემა ჭ სისარული
მაგლი უფლისა იყავნ თქუენზედა. ამინ.—

„ცისკრის“ გამოცე-

მისათვის 1861 წელს.

«ცისკარი» მომავლის 1861 წელს გა-
მოვა იმ სახით, რა სახითაც გამოდის ამ
წელს.

საზოგადოება ისე შეეჩვა ჩქშნის სამშო-
ბლოს ყნის ყურნალის კითხვას, ისე კარგათ
მოყხსენება ღირსება ჭ მანქანელოზა, რომ
მომეტყულო იქნება ჭ ყულოგო ითქეს ის,
რაცა რამდენჯერმე თქმულო წინათ გამო-
ცემუოს წიგნებში. ახლო მხოლოდ შეგვ-
ძლია დაუმატოთ, რომ მომავლის წელთ-
წადს შეუდგებთ პირველს შესავლის ნა-

წილში იმ ძველის წიგნების ბეჭედსა,
რომელთაც იძულოა. შობილვეს სქიროველით
შა ზ რომელსაცა ვითხვს სურველია ბევრსა
აქეს. ამხიანვე ნახეს, სევერულითა მკითხ-
ველითა ზ ვაღრეს ის მწერლითა, რომელთ-
ნაცა ჩქარა ქართულეს მ. გვეჩინა სხიფა-
დულით. — შობილეს წელს წიგნს. უბრვე-
ლითა ჩქარა ვურთხვს თანამშობილთა
გნ. გრ. თრხელთა, გნ. ილი. თრხელთა,
ხაქარ ქართულით, ვართხელთა, გნ. ხაქ-
არს თრხელთა, დამ ხაქარმე ზ სხიფა. შობილეს
იმვე შობილეს, რა შობილეს ლითონ
ღ შობილეს უჩქარეს ამ წელს ჩქარა ლი-
თონით. — შობილეს თანამშობილთა სხიფა-
დულით მკითხველით იმ სხიფადავთა თანხესა,
რომელთაც ვითხვს სურველია ბევრსა აქეს
ეს თანხა იქნება ხაქარმე ქართლს დან-
სეს თხელთათგან, რომელთაც ჩიანუთად
აქქის თრხელს შობილესგან დ. გვეჩქარესა,
გნ. ილი. თრხელთა, ზ გნ. დ. ზვეჭა-

ვების სხიობისს. — რედაქცია ფოკლის
ღონის მიუბით ეცდება ამ ფურნალოს განმ-
შვენეგრებისათვის ჭ წარმტების მიცემისათვის,
მხოლოდ თუ საზოგადოებაც დაგვეხმარა ამ
საზოგადოდ კეთილს საქმეზედ, გგლის მო-
მწერთ ე. ი. მკობხველით მოძიებით. — ფასი
ისივე შვიდი მანეთი ღარჩების, რაც უნდა
ფურნალო განვრცელდეს ჭ მოემტოს. —

რედ. ივ. კერესელიძე.

შეშლილი.

(კაზლოვსკია.)

I

როდესაც დიდსა ვსაყვამა შეშოვევრები შე
რომელიც ვარბის აძურებს წკრილი ვაქქს მისს
მაშინ საბალოს ზემს გულსა მოიჯავს სეგდა
სულსა მიძწუნებს მაოცებს რადაცა ძალი უოქ-
სან მეგონებენ ეს სმები იმედის გამცეუნებასა,
იქნება მაშინ მწესარე დედა მეულის თვის მჯლსა,
რომ ერთი კიდევ შთაიკრას უკანასკნელად ის
გულსა;

1.

ზ ის თუ მიეპურება მწესარის მშობლის იმედად,
 რადგანც ბუნებას უქმნიეს შული დედისა დიდებად!
 იქნება ყმაწული კაცი საევაზელს მოშორებია
 ზ მიისწრაფის ბრძოლასა, საითაც ნაბრძანებია:
 სულსა უღელღებს საბრძოლას, ეგვსა სეგდა, სურვილი,
 ვისც უვარს აღსაყვებითა არის უფრო იტყუებული,
 ესრედ ხაფლული იტყუებებში,
 ნაბად წახურულ ვეყვარ მარსილში,
 სრიადით მიბრძის დიას ღრმას თოვლში
 ზ ცსენებოცა გაქმნენს ათულში,
 ხეში გუხერი სელად იმღერის
 შარის წკრიალი ბახს ეუბნების.

II

ღააწყო თინვა, კიდევს ღამდება,
 გუხერი ცსენებს მიერებებსა,
 მარსილი ხეში მიტყურობდება
 ზ მეც სელ-სელა მოვლემს, მეძინება.
 უფროათ შედგენს ხეში ცსენები,
 გავასილე რა მსწრაფლად თვალები, —
 უეურებ: ვადგეაო; ხეში გუხერი
 ზირფუარს იწერდა როგორცა ბერი:
 მეც დავინასე ცა, როგორც სისსლი,
 მღვებოივ ღელვოდა, ღრუბელღვან სუსსლი,

თითქოცა ცეცხლად გარდაქცეული,
 დანოქმას გვზარებს განზისხესული.
 ამ საშიშარის ბრწყინებულბათა
 თვალნი შემრწუნდნენ უნებლიეთა:
 ცეცხლისა სვეცნი აღიმართოდენ,
 სან შორდებოდენ, სან ეროდებოდენ,
 სსუა ჭ სსუა შუქნი მუნთა კრთებოდენ,
 საშიშართა ახრდილთა წაშთადგესდენ:
 თოვლიანს მინდორს, ასლორეს ცეცხსა,
 ზედ დაქნათოდენ ბნელსა სვეცისა,
 ყუითუკის მსგავსად ჭიოსლი ჭკუტოებსა
 გარე შორცუშობა ფიჭვს სეცხსა:
 ყველგან საოცარს მკრთოლვარე ნათელს
 ეს ხემნი თვალნი მუნ განიცდიდეს,
 რომელიც არც დღე, ჭ არცა ღამეს
 არა მისილავს მე არაოდეს,
 საშუალ ამა თოვლიან მინდვრის
 ზოგევერ წკრიალი ხემისა ზარის,
 ჭ ასლოს ცვიდამ მშურის მკლუბის
 ხელი ემუილი, სსუა არა ისმის.

III

დედა ბუნება! მშუქსწიერებით

შენ ყოველგან ხარ თავისუფლებით,
 თუეინდ რომ იყო საშიშროებით,
 მაინცა მსუნთქე ღუთაგბრიობით!
 თუ ეინდ მშეყნიერად მზე ბრწყინებალებდეს,
 ჰ ხუწნ ქუჭყინას აცხოველებდეს;
 გინა ვლვაი ღრუბლითა კრაოდეს,
 ქუხილი ცაში მსტყესდეს გრგვინვიდეს;
 გინა თუ ღამე ვით ყვავილებით
 ცა მოიშეგდოს თუთ გარსკჳთავეებით,
 თუნდ მთუარე ნაზად განანათლებდეს
 უმანგოს საალით ბნელსა ხუწნს არეს;
 თუნდა ზღუზს ღვლვა დიდ სმიანობდეს
 გინათუ წყარო ხელ წებანქარებდეს;
 გინა მთა გცნა ცეცხლსა ისროდეს
 ჰ კომლი მისი ცად იწოდეს—
 ესე ყოველი სახელოვნება;
 არს საიდუმლოს აღსარება;
 რომელს არს ერთი ერთისა სულით
 ყველასა მართავს თავისის ძალით;
 ამა ქუჭყინისა მშეყნიერებას
 ჰ ვერკთვეცა საშიშროებას,
 ზღუთა ჰ ცასა, ქუჭყინიერებას—
 რომელსაც უწოდო ერთსა მუთათებას!

IV

ხეში ცსენები როგორც შექლილნი,
 აფრუტუნებდენ შექსებულნი,
 ჭ კუნერიცა გასუმებული,
 მიმოისედა ჩაფიქრებული;
 ბოლოს მობრუნდა მოთხრა ნელად:

«აი ბატონო, უბედურებო!

«წელს ჩეჭნს თაეზეა რა მოვედგება.

«სვეტნი ნიშნამენ — ომიანობას,

«ჭ აის ალი — ჭირიანობას!

«აითონ თქუწნუც ნახამთ, კვლავ ჯარს მოჭკრეფენ,

«საწუალ ვლესკაცებს ეველა გასწეწენ!»

ბერი ვეუბენ გელანარაკე,

მაგრამ ვერა რით ვერ დავაჯერე:

რომ ეიხვის ორთქლი საშუალ თოვლთა

წარმოადგენდა ამ ჯერჯის ფერთა.

ძლივს, მანჯად გოყნი აილო ტელთა

წაიბურცეუნა: «გასწით ცსენებო,

«თორემ, სომ სედათ უბედურებო!»

V

სრულის დუმილით მივეყვარ მას.
 ვნის სიხლოვეს მდინარის პირსა,

მუჭლი საყდარი გეონებ ფიჯრისა
 დგას, საფლავები გარემოს მისსა.
 მუჭლ კარის ბეჭედი კანდელი ბეჭეცეს,
 მის სიასლოვს ვილაცა სუნთქავს.
 იქნება მგზავრი შეჭვარებადეს
 სიცივის გამო, იქა თბებადეს.

VI

მაგრამ ვინ არის, როგორც აზრდელი
 ვით შუალამის ეს მოხეცნება:
 საფლავთა მდემური აქ დამალული,
 თუ ესე არის — მკუდრის აღდგინება!
 არა, არ არის ღამის აზრდელი:
 შეცხადე ვსედავ საბრალთ ქალი,
 მორბის მიწვევას ჩემსასა ცდილობს
 ევლის ქნევითა თავისთან მიწოდს,
 მისი სმა ისმის სული მიმრწუნავს
 ზ გული ჩემი ძლიერად მსმეგრავს.
 მსწრაფლ შევყენე ჩემი ცხენები;
 თვთ შე გარდავსვი წინ ვეგებები.
 მაგრამ, საბრალთ ისარივითა,
 მსწრაფად მორბოდა გულის ძეგრითა
 უცრით შედგა რა მოასლოვდა

სიწარის ოსგრა მისგან გამოხდა:
 — «კიდევ მოესტეუფდი არ არის ისა!
 «იქნება იეოს სსზს საყვარლისა.»

VII

მე გოცებით ფერ მისდილდა,
 თითქოს შთგარევა გაბადრულდა
 გარემოს თვსსა, მის მშუჭნიერთა
 აფართო აძეიებდა აღმასებრ მკროთოლთა,
 გამოუთქმელი მას მწესარება
 სულსა უცხანჯავს შედევე გეუობა,
 მე თეთრი მკერდი, ბუნებით ქმსული,
 ძლიერად უმგერს საბოროს გული,
 იმ მშუჭნიერთა, თოვლებრივ თეთრსა
 ხუტუტნი თმანი ჭეარვენ მის შუბლსა;
 ნარნარი ცანი, თითქოს უძრავი,
 შედა ესსა მას რაღაცა ცევი;
 სმა უწედებოდა, ენა ებძოდა,
 მე მკერდი მისი ძლიერ ლელვიდა;
 მაგრამ უეცრათ, აღარ კრთებოდა
 თითქოს ბურანში ესრედ როცვიდა:
 არისთვსა, მეზავრო, შენ ჩემთან მოხვეულ?
 «რაცოდ ზირველად მასთან არ მისველ,
 «გასწი გაკურცხლე! იმის ანბავი

«შენ მომიტანე რომ საცრფო თავი
 ჩემსეგდ რას ფიქრობს, არ შემიბრალებს,
 «ნუ თუ აღარა არ მოიგონებს:
 «ან ღამის საათს, ან ზნელსა ცვესა,
 «ღ ან ამ ბეჭედს თვს მოცემულსა?»

VIII.

მე ყველას მივხვდი. საბრალო შექლილს
 უწყარი კელი იმავე ადგილს
 შე წაგიყვანე სამრეკლოსაკენ
 ვერას ანობდა ეს ჩემი ენა,
 საფლავის ქუჩაზედ ასლოს ცვესლისა,
 ვგონებ ნაძოენი იყო შეზავრისა;
 ერთათ დაესედიოთ იმ გრილს ადგილსა
 არ რა ესმოდა საწყვალს შექლილსა,
 ზ ყოველს რასაც თვალნი ჰხედდენ,
 სიბნელით სავსე გულს აწუსებდენ;
 ძველი საყდარი, ის საფლავები
 თითქოს ბნელაში დგებიან მკვდრები
 დაურუებული ეს არე მარე
 საშიშარი ესრეთი ღამე
 ჩემ ფიქრთ აღუღებს ეს მოსაუბრე,
 რომ ვერ რას ვარგებ გულს მიღუღებს მე....

სიბრალთო ქალი შწყუსარის სსით
 ჭმის ფერ მიხდილი, ვაის ვაგლასით;
 არა, რა მესმის ვაუგებრად,
 რაღასაც დაჰმღერს დიას ნელად.
 სან მოისედავს, სან მოისედავს
 ვარემოს ხეჭნსა საფლავთ მესედავს,
 ამოიოსრებს, იწყებს ლოცვას,
 სან ათრთოლდება მესედავს ცას,
 შეშინებული მე მოძებნება,
 ზ სან უფრად კრეჭას მოჭეყება.

IX

ვაუგებარი მისი ხივილი
 დაძვინებულა რომ არს შეშლილით
 მისი უსწოლ მაყურებლობა
 კაცს შეაწუსებს კიდევ შეკრთება.
 თითქოს იგონებს წარსულს დღეებს
 თითებითა თვლის ვითომ თვეებსა,
 ამ დროს უფრად მლიერად ველზედ
 მომიჭირა მან, წამოხტა ზესედა.
 მე მოთხრა: ამეზაგრო, გვესარ კარგს კაცსა.
 ამხნა სომ ვიფიარს, მოთხარ შენს მესესა;
 ამ ქუჭყანაში ზირძვინე კაცსა

«რა უჩვევია თვს სავგარულსა!
 «ბედნიერ იყავ შენის სავგარლით
 «ხუ უღალატებ შენ მაინც გულოთ;
 «ღმიერთმან ამოიღოს ის იმა ტირისა,
 «რაც რომ მინახავს მე უბედურსა;
 «ხემის მიხეცით ჩემი მშობელი
 «მწუსარებისა შეიქმნა მსხვერპლი!
 ამ ღროს მანიშნა მართოლუგარის კელით
 საფლავი მისი, სავსეი თოვლით.
 ატირდა იგი გულისა კენესით,
 ზე კელავ დაწყო წყნარად დაბლის სმით:
 «ახს! ვა! ხედა, რომ მე მოგეკალი
 «დედავ მუწფასო! აი შენი ქალი;
 «ათუ მკალი მეწავრო მან მე შემინდო,
 «მაგრამ ამ სოფელს არ რა დამიგდო...
 «სამინულის ამ გვარ ობლობა;
 «უნაუგრიობდა უიელ თხრობა!
 «ამა სამთარში უბინაობა
 «იამ ვით ვასძლოს დამუტენარობა?

X

«აი მას აქეთ, დედა რაც რომა
 «მე მომკდომია; რათ ან რაცომე

«ესედავ საოცარი მე სანასაეთა
 «თითქოს რაღასაც მიჩვენებთა;
 «იქნება არის მსოლოდ იცნება,
 «მაგრამ ბუნება, თუთვ რომ იცვლება!
 «მინდა შემქმნო ყვაილებითა
 «დედას საფლავი მწვანეებითა:
 «მაგრამ ყვაილთა ნაცვლად მინდორში
 «ესედავ თაოლი მევს, თვს გოცემ გულში,
 «მივჩინებარ წვალთან, ნაცვლად ღვოვისა
 «ესედავ სულ ერთობ ვაკრულ ვინულსა, —
 «რასაც უეუჩებ ყველა მაძინებს
 «თითქოს ხემს უბან გიღვს ბოცბოცებს.
 «მესედე ტასაც ცეცხლი ენთება!
 «მოვარე არ არის ნუ გეგონება.

XI

«ის ალაჩ არის რაც უწინ იყო!
 «მითხარი რა გქნა, ამა რა უყო?
 «მაგრამ შენ, მგზავრო, ხემს იმედსა
 «არ ვაღამიწყვეტ... მითხარ შენს მსესა.
 «საძიხლად მტანჯავს მისი სიძორე —
 «აწ ვამოგზავნე, მგზავრო, ამურე;
 «შკითხე, რისათვის, რათა იწონებდა

«ხემა უმანკოს სილამაშესა,
 «ან უბრალოდა რათა მატუენებდა,
 «მძნვარე იგი, საწყალს ობოლსა?
 «როდის მოძიეა დღეი შეგებისა!
 «ან როდის წაგლენ წამნი გენესისა?
 «რა დღე იქნება გვრევნით გიდეგ!
 «ხემა საქმროსა გგერდითა უდეგ!
 «დილით თუ ღამე გფიქრობ მასხედა
 «ჯრემლი არ მძრება არც ერთ თვალსედა;
 «ნირობა მოძუა, რომ ჩქარა მოგა,
 «ღ იმის შემდეგ აღოსად წავა;
 «მაგრამ სად არის, რათ იგვანებს,
 «იქნება, რომა გიდეგ მატუენს?
 «მე ვერცე გბედა წარმოგიდგინო,
 «ღ ან ეს ასრი მე მოგიტონო!

XII

«მაგრამ, განებით გადაწვევტილა
 «ხემა საქმროდა, ის დანიძნულა;
 «ასალწლის ღამეს სობობლით ვიკითხე
 «მე ის ხეზნიძნე, ხეითუსა გკითხე
 «ღ დაუყარე ჩუქს დიდ მამალსა
 «ნისკარგი ხაჭკრა ხე მანიძნულსა

«ანიველ შეტამა, არც გიოსა სსუასა
 «სუდ არ შესედა იმდენ სორბალსა!
 «იმავე ღამესა სარკეში მივარეს
 «უეუურებდი რა მის არე მარეს:
 «მოუარე დაბნულდა, მე შემეშინდა:
 «შავი გველოვით შიგ რაღაც გრთოდდა,
 «აკლავებოდა, თითქოს მიმასდა, —
 «მე შიშით გულო მიგანკალებდა;
 «შემინებულო შინ ვავიქეცო
 «რა მივასლოვდი მსწრაფლ წავიქეცო,
 «ხარკვც ვავსტყესე მე კარგათ ვიცო
 «არ არს საჭირო ამასეც ფიცო. —

XIII

«არა, არ იყოს ხეში ქორწილი!
 «მხოლოდ საფლავი არს ხეში წილი!
 «გაფრანდა ხეში თვალოთა ნათელი,
 «სამოც არის ხეძოვს სიკუდილი;
 «მე მე დედასთან ამ შავს მიწაში
 «დავიმინებცა ცკბილად ამ წამში!...
 «ამეგრამა მე წაკურო, არ მეშინოდეს?!
 «როდესაც ღმერთი მეუღარათ აღადგენდეს,
 «მეორეუ მოსულას; მღვდელნი ანბოზენ

«რომ ერთობ ყველა მუნ უნდა წარდგენ!
 «ღმე, სპირალო! უამსნაგო,
 «როგორა წარესდგე ამა რა უყო?
 «წინაშე მღუთისა მის სამსჯავროში,
 «მეც გამრევენ სვკათ ცოდვილებში!
 «თუმცაღა ვსწუსყარ ჩემის თავისთვს
 «მაგრამ უმეცეს საყვარლისათვს!
 «ერთხელ მეც ვიყავ შეყვარებული
 «ახლა შევიქმენ მოძაგებული! ...
 «თუ შეიძლება საყვარლისათვს,
 «დეე დეიწო! მარტო, მე მისთვს...

XIV

ამ დროს საშიშრად არეულობით —
 ბელოვ ცას შესედა რაღაც სსუეს გრძობით;
 ჭ თვალნი მისნი ხან ევედრებასა,
 ხან სიყვარულსა, ხანცა ლოცვასა,
 მის საძინელსა ჩუმა ცანჯვასა
 გამოხატვიდენ სულის დეღვასა;
 გარნა უეცრათ სსვამ ოცნებაში,
 გამოაფხისლა თითქოს ვნებაში,
 ხუტუტნი თმანი თვს მუბლიდამა,
 გარდაიყარა უკან სწყალმა,

გაწითლდა იგი, მან ვაილიძე
 დაბლისა სძიოთა წაიკუთუნა:
 «შენ, არა გეგრა, ჩუქნმა მკითხავმა
 «მე ასე მითხრა იმისმა მზემა,
 «ვითომ რომ მკუდრები საფლავიდავან
 «შუალამის დროს წავლენ სსუგანა,
 «ვის საითა სურს, იქით ვაფრინდეს
 «ორსა წამსედა მასთან მივიდეს;
 «ოჰ, მაშინ მეცა აფრინდებოდი
 «თეთრ მოსკოვისკენ ვაკუფრინდებოდი
 «ხემ საყვარელთან მე მივიდოდი
 «ვითომ გეონია შეჰამინებდი,
 «ღ ან მე იმას, რომ ვაყუვედრებდი?
 «არა, უჩინო შეგიქნებოდი,
 «სუნთქვას ვიწყებდი მეუდროს ღამეში
 «როგორც ღერწამი ამ ჩუქნ მინდორში;
 «მე ნელის სძიოთა წაკურხულებდი
 «შენ საყვარელო! ნუ შეშინდები,
 «შენი ვარ მარად, შეგარ შენთანა
 «ცანუშორებლად ხემ ღამაშთანა! —
 «ღ მე ნელ-ნელად, გამოუჩნდებოდი
 «როგორც მაისის ასალი ვარდი:
 «მე შშენიერი, გაწითლებული
 «როგორც, რომ ვიყავ ყმაწული ქალი:

«როდესაც მისწინ მეუდროს ღამეში
 «ვიძღვრდი სოღმე თამაშობაში,
 «ან როცა ჩუმათ მისკენ მივრბოდი
 «ჩ ვსაგსა მისთვის მე მარწყვს ვაკრფდი.
 «მაგრამ ვაითუ სიკუდილ შემდეგ
 «არ მომასვენოს კვლავ ჩემმა ბედმა.—
 «როდესაც აიღო მან ჩემსეფ თელი
 «იქნება ხარობს სხუა საყვარელი;
 «მაშინ შურს უეებ მას სამაგელსა
 «ალათ ვიქცევი აღმოვწვავ ეუღსა!

XV

მას სმა ჩაუწყდა, უშუთთავს სული
 ემჯო საგსე აქეს საბრალთს ეული,
 ერთობ თრთის იგი; მისი თვალები
 სიყვარულს საცვენ ვნებით საგსები;
 ჩ მის სულისა ესრედ ღელვასა
 ნუგეშსა ვსცემდი, რას ვარებ სსუასა.
 სამინელ იყო ბნელი ცუცუნი,
 მაგრამ უეცრად წაჩსულნი დრონი
 მსწრაფლ მოაგონდა, გამოიფსიზლას
 ჩ მან თვალები კვლავ ვაიმკურცხლას:—
 როგორც აგდარში წყალისა ღელვას,

ზნელაში ხუმათ დუღს ჭ ქაგდება
 ჭ რა რომ მოვარე ღრუბლით გამოვა
 დიდ სამაძრად ის გამოხნდება!

XVI

აძენ სუ გვანია მე ვიყო ახსლო,
 ააჩა, არაგარ, არც ბოროც მძისი
 აიქნება ვინმე ბოროც მფიქრელი,
 აბრკოლებდეს მას, ხემა მძაისველი!
 ახლაც არ იგონებ, ხემა ტანვევასა,
 ახაბრალთს გულის მწესარებასა!
 აის იყო ხემა, მას უწოდ ხემა —
 არადგანც მამლევა თავდება ღმერთსა!
 აძე მონებოსთვს არ ვარ ბობილი
 ათუმც მამალი ვარ ღარიბის შული...
 ამერამ სწესარ არ არის ისა,
 არაც მიუვია კაცისთვს სვესა.
 აძე ვიზრდებოდი ყვავილსავითა
 ახეწნსა სოფელში თავისუფლათა,
 აწეროს წელივით ვულ უმანკათა
 აყველ დღე ხემათს ბრწეინგალოც კრთოდა,
 აყველ სისძარი მე დამტკებაბდა;
 აძე არ ვიცოდი მაძინ ტარილი,

«როს გამოცხადდა იგი გრძსეულია
 «მაძინა წარსდა ჰემოვს ყოველი!...
 «აწ ნათესავი ჭ უსსილება
 «უბრალოვ სოფლის დედაკაცები
 «ყველა მკვედრის, არ ეგებრალეები?

XVII

«მაწათალი არის, რაც გიყავ უწინ
 «ის აღარა გარ, მე მიდგას ივალწინა
 «გული შემინდრა მწესარებაში
 «თავი მოივოთ ათასმა ფიქრმა!
 «არასვცა ვნასამ—ოვალში არ მრჩება!
 «არასვცა მგვყვან დამავიწყდება!
 «ათთქის მე ჭკუა ცბიერებითა
 «მაქვს მოწამლული ვადონხობითა!
 «ხეში სოცოცსლე თითქოს სისმარი
 «რალვც ძალითა არს მონობლული!
 «მაგრამ, რაც რომა, ჰემ სეგვარელს
 «ხეშით სიტყვები უთქვამს ჰემოვსა.
 «რალვც ძალითა ჰემს ჰნელ სსოვამი
 «ისევ სვსოვარებლენ ჰემ საწყელ თავში.
 «ამის სიტყვებსა, უნიარულებსა
 «ცუყოლით სხვებს მომაკთუნებსა!...

«თუნდ გიჯინოდე ზ. თუნდ გსტოროდე,
 «მე ვიხეწარიებ იმათ ყოველ დღე,
 «რა ვიხეწარიებ სოცეჯო სოცეჯობს
 «ასე მეგონა გაძობ ამალ სხუეს....
 «აი თრეჯულმა იმ ბნელს გჯალმა
 «თუი რა მითსრა, ღამე მაგარეძი:
 «— აგრე ღამასი ჰენ სოფელშია,
 «რისთუსა ჰეგეგი იმ მიხღარშია;
 «ესრეთ ერუს ადგილს, სარ შირამაშია;
 «არ შეგედრება ხარხარი ი!
 «ცისკარსე უფრო უხათლესი სარ,
 «ზე ჰენ ყველაზედ თითქმის შეჯისარ!
 «ხემო ღამასო მინდა შეგირათ.
 «უნდა ამაზედ ჰენც სება დამრათ.
 «გთსოვ რომ გეგვარდე როგორცა ქმარი;
 «ზე მეც მიეგვარდა, ის ხემთუს შეკუდარი!
 «მე დავიგეწეე დედამა ხემა.
 «სრულად დეკარგე სამესი ხემა
 «ერთათ გჯინდადა მოსკოვს ვანარე: —
 «შენ სუ გეგონია მოსკოვის სასეა
 «დიდათ მინდოდა მისი დნსეკა,
 «არა, მსოლოდა ხემ ღამასთანა
 «მარად მინდოდა ყოფნა მასთანა.
 «აიქნება მეხაგრო შენა გეგონია

«ნიეთაა სისარბე რამე მქონია
 «იმის გულისთვის შევცაოძლიოეო,
 «არა უნარო ღამისი იყო.
 «ახლა შენ მიასარი რათა მუღატობდა,
 «ღ ხემ ცოდვაში რათა დგებოდა?

XVIII

«როდესაც, ცაი ღამისა სიძნელეს,
 «მეიმოსავდა საცრუოთ დამფარველს,
 «არა მამინ უფლა სიმღერის სმასს
 «გახწვევულს სოღმე ფესისა სმასს,
 «მამინ გოვადი, რომ ცებილსა მიღსა,
 «უფლა მიუცა განხეხებას
 «ღ მე დეისგან დიდის სივრისილით
 «მიგზობდი ცეისგან გულისა მგერიით
 «იქ მივიდოდი არა იმისთვის
 «რომ ყური მეგღო ბუღბუღისათვის,
 «არცა იმისათვის, რომ იმ ცევიდში,
 «გარსკვლავთა ცქერით მესიამოვნა;
 «ბუღბუღი ხემი არცის ხეებში,
 «ხემი გარსკვლავი იმ ბნელს ღამეში,
 «მარტო ის იყო ვისთვისაც გული
 «ესლაც მიგანესის შე მისთვის ხული;

«როდესაც კიდევ შუალამისას
 «მარტო ველოდი იმ ყრუს ადვილას:
 «ვეული მითათადი, სან მიკენესოდა
 «თავით ფესამდის ცივს ოფლს მისსადა
 «ფორთოდი, ვსტებოდი, სანც გვიგებოდი
 «სან ამოსუნთქებს გერცკი გზედელი —
 «ის მაგიდოდა ჭ ხეში შაში
 «განქარდებოდა როგორც სიზმარში!
 «—იმ დროს აქეთა მწუსარებაში
 «შეშიძერო ვეული მეტმა სირცხულმა;
 «მას აქეთ ვეულა ხეშვედ იჯინის
 «ვინც დამინასებს შექლილს შემასის.
 «მაგრამ თუ რომა დროი წაჩსული
 «დაბრუნდებოდეს ვით გაზაფსული —
 «სევდას შევსწურავ შიგნიდამ მკერდში;
 «სირცხვილს დავფარამ შიგ შუა გულში
 «მღუბელსა არ გვეყვ ალსარებაში,
 «კიდევ ვივლიდი მე იმ ტალაში!»
 თითქოს, რომ შერცხვავ, იგი გაწითლდა
 ზარს ზედა კელი მან დაიფარა,
 დიდხანს ჰკოცნიდა გახუშებული,
 თვს დამღუბელსა ბეჭედს შექლილი,

XIV

ამ დროს უეცრათ მოჰყვა ცმაცს;
 სან გზას შეხედამს, სან იმ საედარსა,
 ჭ სან საფლაგებს თოვლით საგსესა;
 განკალებს იგი; ცრემლი ღოვებსა
 უხველებს საწყალს, მწარედ მტირალსა;
 ბოლოს მე უთხარ: არად იკლოვ თავსა,
 აცუილოდ სტირი ნასავ ცოცხალსა;
 «ის ძალე მოვა, შენთან იქნება!
 » ჭ სიკუდილადმდის არ მოგცილდება.»

XX

«მგზავრო, კეთილო, არა! მერწმუნე:
 «ის აგასაკი თუჯა გიცოდე,
 «რომ სწორედ იგი აღარა სცოცხლებს
 «მაშინ რა უეოთ! ვერს ვინ დაიწერს;
 «უსულო, მკუდარსკედ, ვარგვის დადგმა
 «განა არ გიცო რომ არ იქნება;
 «მაგრამ მე მაშინ რასა გიქმოდე:
 «თეთრ სუდარაში წავეხვეოდი
 «კუბოში მასთან მე ხავწვებოდი
 » ჭ სუკუნოდ ჩემს დეარქმევი!

«თუთ ღმერთი ხმანებს წმიდას რეუღშია:—
 «უნდა გიყვარდეთ აქეჲს აქეჲს ღღეშია!
 «მარათლი არის ის სიყვარული,
 «წმინდა არისთ, როგორც რომ სული!
 «მეზაგრო, შენ შითხარ:—ის ცოცხალია!
 «კარგი ღამასი საყვარელია?
 «იქნება რომა დიდი ხანია
 «იმ ბოროტსედა სხუას უხარია!
 «ახლა ვინ იჯის მე დამცინიან
 «თრივ კი ერთათ შექცევან!
 «მე შეშინიან იქნება რომა,
 «გიდევც შემუღდეს იმისმა ვყემა!

XXI

«რისთუს დავდივარ ამ ქუჭყანაში?
 «სულის რაზედ ვირთმევ ესრეთ თრევაში?
 «ან სინიდისის მე ყვედრებაში
 «რისთუს ხეარდი ვფიქრობ ხემს თავში;
 «ის დავივიწყო რაც რომ მიყვარდა
 «რომელსედაცა გული საზობდა:—
 «როდესაც რომა განთიადდება
 «ევევოს სამოღ ცა ვაწითლდება
 «იმ დროდგან მეცა ვამეღუდება

«თუთ ღმერთი ბმანებს წმიდას რეუღშია:—
 «უნდა გიყვარდეთ თქვენ თქვენ ღღეშია!
 «მარათლი არის ის სიყვარული,
 «წმინდა არისო, რთ-გორც რომ სული!
 «მგზავრო, შენ მითხარ:—ის ცოცხალია!
 «კარგი ღამასი საყვარელია?
 «იქნება რომა დიდი ხანია
 «იმ ბორბოცხედა სხუას უხარია!
 «ესლა ვინ იცის მე დამცინიან
 «ორივ კი ერთათ შექცევიან!
 «მე შეშინიან იქნება რომა,
 «გიდვც შემქულდეს იმისმა მყემა!

XXI

«რისთვს დავდივარ ამ ქუჭყანაში?
 «სულს რაზედ ვირთმევ ესრეთ თრევაში?
 «ან სინიდისის მე ყვედრებაში
 «რისთვს ხავარდი ვფიქრობ ჩემს თავში;
 «ის დავივიწყო რაც რომ მიყვარდა
 «რომელსედაცა გული სარბდა:—
 «როდესაც რომა განთიადდება
 «ყვევოს სამთვ ცა ვაწითლდება
 «იმ დროდგან მესა ვამელძება

«ეს ჩემი სული მას ეთოდება,
 «მაგრამ სად არის, ამის ლაღინით
 «თვალეები დამწედა მე ვნასკენ უძმერთა;
 «რა დაღამდება უაძი ვარსკვლავნი
 «სანთელივითა ჭკრთიან სწყელნი!
 «დასამინებლად თვალებს დავსუტავ
 «რა მოხვეწებათ! რა სიზმარებს გსუდავ!
 «სან დავინახამ მას უსყნობასა,
 «მივრბივარ, მივდივ ვემსი მას;
 «ვერ მოვწვევნივარ, ვიწურავ ოფლსა!
 «ღ ვერც ვავიწუნებ ამ ჩემსა სმასა!
 «სან ზ სან ვნასამ სამკულ ჩუქნსა
 «ეკლებითა სავსეს დიას ღრმას ხევისა:
 «მაგრამ ას! შეზავრო, უკნასკნელი
 «სიზმარი ჩემი არს სამინელი:
 «ვითომ, უჩიროდ ქუქს, ვნასე იმ ღამეს
 «ერთათ ვსხედით სიმკუნებრეს,
 «მე მისსა ვჭვრეუდი სულით ვსარბდი,
 «მე მით ვუოცსლებდი მისით ვსუნთქავდი!
 «იხივ რა რიგათ შეფიცებოდა,
 «მააღერსებდა, როგორ მკოცნიდა!
 «მაგრამ რაკი რომ მოვესზე მას
 «ფიცსლოვ ელი მკრა ჩამავდა საფლავს, —
 «ბნელა სამინლად ვარემოს ჩემსა! —

«შავრამ თვალები სეფენ ქუჭსკნელსა
 «მის საშინარსა სანსაგებსა,
 «კაცის ტკუისა შემადრწუნებსა!
 «იმას შემდეგ რაც გავიღვძე
 «სიკუდილს მოგული თვოქმის ეოველდღე-
 «შენ მაინც, მეზავრო, ხემთვს ილოცვი,
 «რო შენის ღოცვთ შენგობა მომცე!»
 — დაწყო თრთოლა, როგორც ფურცელში:
 როგორცა შესის სის სწამლავსა;
 ამ დროს უფრათ გელიდამ გამსსლვა
 მოჭევა გივილსა ქვდამ წამოსვთ,
 «— მიშეღვთ, თორემ გკუდბი! გწმბი!
 «აგერ! ისა შწგამს, იმითი ვდნები!
 «ის არის ხეძი სულის საუღავი,
 «ამდენის სნისა ხეძი მტანჯავი!»
 მე მიველ მასთან, იგი განკალებს,
 საყდრის კარის ბტეს გლით მახუწნებს,
 საღაცა სატი მღუთის მშობლისა
 გბრწყინდებოდა შექით განდლისა.
 «მარტო გერ გბედაკ, მე იქა შესვლას
 «ვილც მაკონების — ხემა» ხემ ღოცუბს!»
 თოგულებრივ თუთრი, მიწებრივ ცვი,
 დაქსო იგი კართა წინაშეა
 განიბერიო გლი, არის მლოცავი,

ხუმთ ღაღადებს ღეთისა წინაშე;
 თუმცა ეშინს, გული უკუნისს,
 მწესარებითა მს სული ეწვს—
 მეგრამ სობალო, მაინც ილოცვს
 ღმალუნათა ცრემლი გადმოსდის;
 არის სახოვდა იგი თაფისთვს,
 მსალოდ ილოცდა ისევ იმისთვს!

XXII

ამ დროს გამოხნდა შუქი სხათლისა,
 ვსა განათლა წინაშე ჩქვსსა;
 აი, ვილცა არის თარნითა
 დედაკვია! მოღის კრძალვითა.
 იგი ეძებდა ამ სობალოსა,
 რა დაინსა უქნეგდა თითსა,
 ის ეკუთვარდა, დაემუქარა,
 აქლავ მან წადი სულოლო, ჩქარა!»
 იმ საწყულმაც, სმა გერა გასცა
 თაფი ხაღუნა, გელოც გერ მომცა,
 ადვი წვიდა, მდინარის ზარსა
 ზოლიკი მისდევს იმა სოფლისა,
 სიხქარითა მიდის, ჩქვსნი შუქლილი
 თვალთ მამეფარა სობალოთ შუთი!

XXIII

ხელი ფიქრები სულს მიეგუბებენ
 გული მიმგერდა მარღვივ მოცემდენ,
 შე მას შეგსმასე: «შოლოდ სირსულთი»
 ამ ქუჭყანაში არს ვილდო შენი!
 ჰ მსცა, ვისაც დღე უბრწუნაგდა,
 ვითა ხელი ეწმა, ერწმუნებოდა —
 ამა ქუჭყენისა მას სიფერულსა, —
 რომელმაც მისცა ესრედ ტანჯვასა;
 ამ ერძნობისათვის, წმიდას ცამია,
 მას გაურეგენ ცოდვით რიცხვშია,
 ჰ უავე აქაც მის ემაწულ შუბლსა
 ბეჭედი აზის შეშლილობისა!»

XXIII

ამასობაში, უავე ქრებოდენ
 ჩრდილოსა ცეცხლნი აღარა კრათადენ,
 ჰ კვლად ცაცა თავისებურად
 გაბრწუნებოდა ლაყვარლის ფერად.
 ჰკრთიან გარსკვლავნი, შოგარე ამოდის
 ვერცხლებრ მის შუქი მიეფინებდის

თოვლიან შინდორს, იმავე ცეცხლს;
 ზ უკვალებელს შიქსნიუსს ცას.
 თქ, თქქსნ ვსეებნო, სულის დეღვასო;
 ხნალოვს გულის დამადნობელნო!
 ნეტავი თქქსნცა, ვით მუცეგორი
 ვითა ოცნება, როგორც სისქაო.
 მსწრაფლ განქრებოდეთ, რომ თქქსნსა კვალსა
 არ დახსევდეთ გულის საკუდავსა,
 შინ გულისა ჭიოთ დამეიწველი
 ასლისხიცოცხლით იქსნს მოსილს!...
 მაგრამ თქქსნ ვერ რით ვერ დამძღებით
 თქქსნ უწყულონო! დიდ მძნეარებთ.
 თქქსნ შინს წარსვალთ, როდესაც გულსა
 ვაცს სუკუნოდ შექქით მოკლულსა.

გამოვესალმე მოსკოვს დიდებულს
 ზ წამოვედი მე იმა ზაფხულს,
 რა რომ მოვედი ამა ადგილსა,
 სადაც სამთარძი შევსვდი შეძლილსა.
 მსე ხადიოდა, სასაფლაოსა;
 წითელი შუქი ადგას სის გურებსა;

იმა ადგილას არის სეებში
 მატარა ბაჭი დასვოდა ხრდილში;
 ყვაილუმს ჭელეფდა, გელსედა ჭერიდა
 იგი ცელქობდა ხან შესცებოდა,
 რე მე მას გვიანე სწულ შეშლილზედ
 მასუსი მოძეკა მან ჩემს კაისვასედა
 ააი, აქ არის ის დამარსული,
 აესოა ცამა იმისი სული;
 «ხუჭნ უმაწულებსა, ყველას ვეუფარდა
 აის ვილსაცა სულ მოულოდა,
 ამას ლოდანში სწული მოკვდა!»

თ. რევაზ შატავს მე ერისთავი.

1851 წელს. დეკემბრის 12.

ქ. გორი.

ბიბეზონ კრეშო.

თავი I.

(რესულიან.)

დასასრულს 1705 წლისა, სომალდი, რომელსა
საჯა ერქვა «ესაღონ» გამსადებული სრულის
სხოვაგითა, დაჯვრთული საქონლითა, მეუდრო
ნიავის დროს, რა აქმო ნაგოსადგურისაგან დუნ-
ბარისა (ქალაქი მოვლანდიისა) გაიარა კარგა ვსა ჭ
როდესაც შივიდნენერთს ვემის შესაფარებელსა ლაგთან,
მაშინ აუღელდათ ზღუა, რომლის მიხედვით ხაგდეს
სომალდის დასაბმელათ კაგებიანი რკინა კალიფორ-
ნიაში. ამ დიდის მოგზაურობის განმეგებლობა მიიღო
თავის საკუთარს სომალდსედ სჯრადლინგმა,

მოხუცებულმა, პრისხანებ ჭ გამოცდილმან შლეჟა-
ში მოხიარულებით, რომელიც სასიამოვნოთ მიიღე-
ბდა ამ თანამდებობის აღსრულებასა. ასლა ესა
გსთქვათ, თუ რა იყო მიზეზი ამ გვარ სანერ-
ძლივ მოგ საურობისა:

მეოქტომეტეს საუკუნეს ნსევერითეან ვიდრე
წვდემეტამდენ იყო გეგარდნილნი სმა, რომ მას-
ლობლივ აღისფრის შლუსა ასლანდელს კალი-
ფორნიის შლუს ნირს, რაც მდინარები მომდინა-
რეობდენ, აქუნდათ ძირი თქროსი, ჭ მთები იღ-
ვნენ კიდეებზე თქროს სამირკველსეც. ამ სა-
კურველ მსარეს მელოთეან ერქვა ჭ ასლაც
ჭქვა ელდარადო (თქროს მსარე,) მრავალნი მი-
დიოდნენ იმ მსარესეც თქროების სამეხნელათ,
მაგრამ სრულებით ვერასა ჭნაებდენ. მრავალთა
მსწავლულთა, შეძლე მრავლის მეხნისა
დაიწყეს წერა, რომ თქროს მსარე სრულებით
არსად არის, არამედ იყო სიცრუით მოგონება.
დასაწყის შეთვრამევე საუკუნისა, რამდენთაჲე ეტარ-
თა ვაცზავნეს კიდე რამდენიჲე სომალდი ელდო-
რადოში, სადაცა ვერა იზოვესრა რომლისა მიზეზით
მოამლევინეს ეგრობიელებს სიცრუით სმის დავლება ჭ
თუ იცყოდა ვინჲე მსოლოდ სუძრობით, სასაჯილოთ.
სტრადლინივიც აგრეთვე ეძებდა ამ თქროს

შინარებს, ეძებდა ელდორადოს ჭ ბოლოს დროს
 რა ველარ გააწეორა, წაეიდა შექსიკის ნაპირებისაკენ
 სამხრეთით, სადაც იყო მოგება ჭ აქ ვაჭრობ-
 და. სადაც შეიძლება იქ სძარობდა ძალას სიმ-
 დიდრის მონაგებისათვის. იმ განძორებულ მსრები-
 სკენ მაშინდელ დროებში შეიძლება ავსაკობა,
 რომელსაცა მთავრობა აგრე რიგათ არას დას-
 ღვედა. —

ამ სომალდში იმოფებოდა ასაღვანდა ყმა-
 წვლი კაცი, სასელად რომისონ, რომელიც არ
 იყო მადრიელი სომალდის პატრონისაგან, რადგა-
 ნაც მეტად სასტუკად ექცეოდა. ის იყო მოც-
 ლანდელი, მხარულის ჭ უსრუხველის სასიათისა
 შექონე, სიემაწვლეში კარგათა სწავლობდა, უნი-
 ვერსიტეტში დადიოდა, მაგრამ სსუ, ჭ სსუ
 უბედურებისაგამო გაღარიბდა ჭ დაუკარვა მას
 ყოველი ღონისძიება მსწავლის მონაგებისათვის. მაშა-
 სადამე უნდა ვეშუა მეტადინებოდა, რომ როგორმე
 დლიური სასრდო მოეპოვებინა, მაგრამ რას იც-
 ყვთ: საჭიროება არ ამღვედა იმდენ დროს, რომ
 მოეფიქრებინა როგორმე დლიურის სასრდოს შო-
 ვნა. რა სასა თაგისი თაგი სიღარიბისაგამო გან-
 წირულებასში, მაშინ დაანება სრულებით თაგი
 სსწავლებელსა ჭ ლუკმის მოსაპოვებლად შეეიდა

ვერძობით სამსახურში სტრადლინის სომალდსედე,
რომელსაც მისცეს ვგარიანი ადგილი. რობიზონი
აღსრულებდა თავისს საქმეს როვორც შექმლი
მერამ არ მოსწონდა კი სომალდის პატრონის
ფოფაქცეა, უფრო ამისაჲს, რომ ბევრჯერ ავა-
ზაკური ქვ. ვაუნდაქსდომდა ეემის მეტატრონქსიან.
სომალდის პატრონს აგრეთვე არ მოსწონდა პაცი-
ონსური ქცევა რობიზონისა, ამის მიხედვით რო-
ბიზონი ფიქრობდა, ეემის როვორმე თავი დაეს-
წია ზ დასასოვნოდა სომალდიდან ზ გამოსული-
ყო სმელსედე, სადაც იმელოვნებდა ენაგა სო-
მალდი ზ წასულიყო თავისს ქუჩვანში.

სტრადლინგი ამ ისოვნაზედ შეიქნა თანხმა.
ჩაუბქვს სლუბში ნაკი, ჩაწერს იქ ყოველივე
რაც ეკუთვნოდა მას, აგრეთვე ჩაწერს წელით-
სავსე ბონკვი, ჩასეეს რობიზონი ზ გაიფანეს
ნაწილს. ამას ეგონა რომ იქ დასვდებოდა სო-
ფლო ანუ ქალაქი, სადაც იბოკიდა თავისს მსრის
კოცებს...

ნაემან რა მიიქანა კიდესედე რობიზონი, ემთ-
ღ უკანვე ვასწავა ეემისაკენ. რობიზონი უყურე-
ბდა ნაემს უაქსევაბა, უყურა, უყურა ზ რა
თვალს მოეფარა, დაბრუნდა თავ დასრლილი, გარნა
დიდის სომალდებრით იგრძნო რობიზონში, რომ

ვადრის იხსიანს სასიათის კაცსა, მაგრამ ამასეც
გი სწესდა, რომ მოპირდა თაგისს ამხანაგებს.

ის იყო პატარა კუნძულზედ, სადაცა იდგნენ
სსიუა ჭ სსიუა სიუბი; მწვანე მინდორზედ მსუ
ელაძდა სასიამოვნოდ. იმის წინ ამაყად მდინარე-
ობდნენ ორნი მდინარენი, რომელნიცა შაერთებო-
დნენ იმ ადგილს, სადაცა იდგა რობისონი, ჭ
იქიღამ ორივე ერთად ერთად წლუქაძი. ის დე-
წაფა წყალსა ჭ რა დღისა მსალი ცივი წყალი,
მოსწევდა ყვავილი, გადსდგა რამდენიმე ნაბიჯი
ღ დაუწყო მინჯვა გარეშედა წლუდულთა საგან-
თა. მარჯვნივ იყო მალაღი, გელისანი, სოციერის
ადგილს ამწვანებული ადგილი, სოლოც ესენი ეო-
გელივე ცარიელი; ერთს ადგილს დაინახა რომ
მთაზედ იდგა ერთი გარეული ასა გრძელი რქე-
ბით; მარჯვნივ მოხანდა რამდენიმე რიგათ მწვანე
მინდორები. მაგრამ როგორც მარჯვნივ, აგრეთვე
მარჯვნივ ამოდ ეძებდა კაცის კვალსა. ნარგველათ,
როდესაც გამოვიდოდა წლუდამეჩვენამს სასლი, აგ-
რეთვე მთელი ქლაქი, მაგრამ როდესაც გამოვიდა
ღ კარგათ დათვაბიელთა, ნახა რომ ცარიელის
კლდეების მეტი არა იყორა.

კოკვიძობს ქლაქი არ უნდა იყავს შარსათ,
ჭეჭირობდა რობისონი ჭ თან წინ მიდოდა. რო-

დესაც გამოვიდა კიდეც, ემიდან მხოლოდ წამოიღო სოცა ოდენი ფული, თოფის წამალი ზ თოფი, ამის ვარდა ორი ბოჭკა გამოატანეს, რომელშიაც თითონაც არ იტოლა რა იყო; რადგანაც ჰქონებდა, ასლო მასლო სოფლებში თავს ამ სოცოდენის ფულით გამოვიკვამო, ვიდრე ღმერთი საიდგანსე კარს გამოლესდეს.

როდესაც წამადვა წინ, ამ დროს იერძნო რომ ვიღამაც მოაგლო ორი ბალხიანი გული, რა მიისედა უკან, ხასა რომ ვთამაშება ზ კბილებს უღრეჭამს მაამენი, რომელიცა ეკუთვნოდა ესნა-დონის ნატრონს სვრადლინესა, ზ რომელიცა შებესრდა რა ემსეღ მეოფობით გამოიანარა თურმე ნაკის გამორების დროს ემითვან ზ გამო-ჰყვა უკან რობიზონს.

რობიზონმა გაჯავრებულმან ჰკრა სელი მამისა ზ წაედა თავისს გზასედა მარიმიანდა მაამენი მაინც არა შორღებოდა ზ ელრიფებოდა რათა მიელო დაჯემულს ნარუჯეუსეღ მოწყალება ზ ესრედ ეჩუქსებოდა მას. მაგრამ რობიზონს არ უნდოდა რათა გამოსცხადებულ იყო კოკეიმბოს ქლაქში ამისთანას უცხოს ამხანაგით, რომლისა გამოისობით, უმეჯესად ჰკრა თავში იოფის კონდასი. რაკი მოსედა ეს უკანასკნელი

სსეული გული, საწყალობელი მაიმუნი შედგა,
 თვალები დასამსამა, დაქმნულა, ცუხები შესძირა.
 თითქო უნდა ეთქვა რამე დაფიქრებული დადგა.
 ერთის სის ქექმა ზე თავი დახედა რომ წასულა
 იყო თავის გზასკად. ბარეგლათ რობისონ ავიდა
 ბუჯარა ვორასკად, მასკედ-მასკად, მივრამ ვერა
 დაინახარა: ვერც ქლაქი, ვერც სოფელი, ვერც
 ხსელი ზე ვერც ქონი, ერთის სოცეთ ვეარადგრა.
 რომლითაც შესძლებოდა ყბოვნა კვალი კაცისა.
 ცოცთათი წინ რომ ეთარა, ხსა სუების ცოცები
 იყო მოქრითლი, როცორც ბალებში.
 ზე მიწასკად იყარა: მსლობლივ გვერბოდა სველი.
 მიწასკად რომ იმასკად გვევლით ცსვრებს. ბალოს.
 შორს მსლობლივ სუჯს დაინახა ქლაქი: შირა-
 ვალი მიწითლი ზე მოთყარო სსალები; შოცი-
 ერთი ბანები სწორე, შოციერთი დასურული, ხს-
 ლში მოხნდა, როცორც ელვარებდენ ფსვრები;
 მოესმოდა თვთქმას სმა ზე ყვრლი ქლაქში.
 შეოფთა, მოესმოდა სმა ერთისა ზე წახქვრის
 თვლებას სმები. ეს რასაკვრეული კოკვიმბოთ! —
 ამოარხია სწორე მსლობელი გზა, ვასწია რაც
 შეძლო რაკი მიუსლოვდა, ქარმა შამოუბერა ზე
 გადასარა ხსელი, მაშინ წმინდათ დაინახა კლდებ
 სკედ შოციერთს ადგილს ამოსული მწვანე ბაღა-

წები, ეუნდი ფრინველია ზ ანთვე ვარეულია თსათა.
 კოკვიმბოს ქლაქი არ უნდა ეოფილიყო მა-
 ლიან შორსა, ამასთანავე ექმნოდა მალიან შორს არ
 მოშორებულ იყო სლუს კიდეა ზ ეზა არ არე-
 ჳდა. მიისეღ მოისედა რა სრულის ეურადლებით,
 ეამობრუნდა იმ კლდეებისაკენ, რომელიცა მდგო-
 შარეობდა მარცხნივ. რიფესაც ავიდა აირველს გორასკედ
 ზ დადგა სწორე ადგილსა მაშინ დაინახა შრა-
 ვალი შთები, კლდეები ზ მიხდერები გარსა ეკის
 ტეალი კი გარსად შენიშნა. მაშინ აუოცდა კლ-
 დემწვედ, მისწია მაღალ წვეგრამდისან, საიდგა-
 ნაც დაინახა შრაკალი შთები ზ მიხდერები, რი-
 შელსაცა შემოჭსევეული ჭქონდა ვარეშემო სლუა.
 ამასობაში დაუღამდა ზ სადაც დაუღამდა, ის
 ალოგი იყო იმისი იმ ლამის სადგომი. რობიშონს,
 როგორც დაღალულს ზ მოქანცულს, ემინა მა-
 ლიან უკბილათ, რომელმაცა მოუწვეველოდ
 სეღამდა სისძარსა.

მეორე დღეს, ადგა მალიან ადრე ზ დაუწყო
 შინჯუთა თაგისს მამულსა. იმასა ჭქონდა ორი
 თაფი, ორი ცული, დიდი დანა, თუქის ქვაბი,
 ხასარება, თარალი, მეტი უნახისამოსი;
 ამის ვარდა რამდენიმე ლურსმანი, ცილოს ნაჭყ-
 რი, ერთი ბოჭკა თაფის წამალი, ცუკა, ერთი

ზარკი სუნარი, შეკონე ნაჭერი გინხანსი, ჩადგებულა
 აქვსი ჭ კაკალი.

ესენი რომ ხასა მაშინკი მისუდა, რომ სერა-
 ღლინგს გამოესტუმრებინა სსუა ასრით. იმ ას-
 რით, რომ სრულებით მოხზობლიყო კვთა უდვომს
 კუნძულზედ, ჭ თუ სრულებით არა დიდხანსაც.
 არის ევანჯა იმ ალაეს. თუ ეს ასე არ იყო,
 რათ გამოაჯანა ამდენი საჭიროებისათვის გამოსა-
 ყენებელი მასლა?... ეანა მართლა ამ ადგილს
 არაინა სდგას? ეანა მარტოკა მე გარო? იცყო-
 და უჩილით რობისონი. როდესაც გაათავა საუ-
 ჳმე, კიდევ არა სჯეროდა რომ მარტოკა იყო
 იმ კუნძულზედ. როდესაც წადია წინ, დაინახა
 ფრინველი მშულობიანის სსით მგდომარე ერთს
 ალაეს ჭ არ იძროდა ადგილიდამ.

ეს ფრინველი იყო იაღონი, ელგარეს ფრთე-
 ბით, დიდის ნისკარჯით. რობისონი მიუაქლოვდა,
 მაგრამ ფრინველი მაინც არ იძროდა ადგილიდამა,
 უფურებდა კაცსა მშულობიანის სსით, თითქოს
 შეხვეულიაო, გარნა განკურნებით.

რობისონი შედგა.

მაშ შენ არ იცი რა არის კაცით? ეუბნებოდა
 ფრინველსა, შენ არ იცი რომ გამოდგები საჭ-
 მლათათ.

დაიკრა კელი კონდასწედა ზე შეაყენა ჩამასი.
 ფრინველმა აილო თავი პალლა, ზე უფრო
 გაკვრეების სხითა ყურს უედებდა კაცის ზე თო-
 ფის სმას, შემდეგომ შემოჭკრა ფრთა ფრთას, ზე
 რა შეჭსტყვივლა, დაიწყო წმენდა ოქროს
 ფრთებისა. მასლობლივ რობიზონმა დაინახა კვა-
 ლად რამდენიმე ფრინველი; ზოგნი იხსდნენ ბუ-
 დეში, ზოგნი სის შტოებწედ ზე მშუღობიანათ
 გლობდენ. სედამა მრავალს მშეწნიეოს ფრინვე-
 ლებს, რომელნიცა რა ფრინამდენ ბრწყუნამდენ
 შის სინათლეწედ. წადგა კიდევ წინა დაინახა
 კურღლის ოდენი ზატარა ცხოველი, რომელიც
 იჯდა უკანა ფეხებწედ, სოლო წინა ფეხებით
 ეჭირა სილა ზე სტამდა დიდის ეემოენებით, რამ-
 წავ დაინახა კაცი გააგლო კელიდამ სატმელი ზე
 მივიდა დედასთან, რომელიც იჯდა მასლობლივ
 თავის შულებთან ზე სტამდენ სილსა. ეს იყო
 ის ცხოველი, რომელსაც ემასიან აგუტს; ზატარა-
 ხანს შედგენ შემდეგომს, ისევ მიჭყეესკელი ტამასა.
 შემდეგ ნასა ზღვს ღორი ჟაგრიო მოსილნი,
 რომელნიცა მშუღობიანათ დებოდნენ ზე გზას
 ამღევდნენ.

ეს მშუღობა არა უცნაურთა ცხოველთა იმას
 ამტკიოებდა, რომ ამის მეტი კაცი, ამ ზატარას

კუნძულზედ სსუა არაგინ იყო.

მაგრამ ამასაც ფიქრობდა, თუ რათ ვნახე
 გუშინ ცეცხლი მოჭრილი ჭეშები, თუ კაცისგნით
 არ არისო. დაძინდა კარგათ ზნასა რომ გარე-
 ულს თხეძს შესძლებით ასე ავლად მოშორება
 სეებითვან შტაებისა შუახნეს ფოთლების საჭმე-
 ლად. რა უცვლელა ესენასა მაშინ იგრძნო თავისი მდგო-
 შარობა, ზ სიმძიმე თავის სიცოცხლისა, რა
 გამოკრებილი იქნა სალსისაგან. უნდა მომკუ-
 დარიყო სსუა ზ სსუა მისესით ზ შიმშილით.
 თქ! როგორ საზისლრად მიახნდა მაშინ იმას
 სჯრადლინგი! ამ დროს შესედა ერთს სეს, რომ-
 ლის ქეჭმ იდგა ზ ნასა მარიმონდა მაიმუნი სედ
 იგდა ზ სილსა ჭსტამდა.

გულ დაკლებულმა ზ ვაჟაგრებულმა რობი-
 ზონმან აილო თოფი ზ უნდოდა ესროლა მაი-
 მუნისათვის, რომლითაც უნდოდა ამოეყარა მაიმუნ-
 ზედ ვაგირი პატრონისა. დაუმიზნა ზ გაისროლა...
 მაიმუნმა რა დაინახა მისი მოძრაობა ზ შეიტყო
 იმისი გულის წადილი, თუკცა მოეფარა სესა,
 მაინც ცოცხათ ეგერდში მოსედა. ესე თოფის
 დაცლა პირველი იყო ამ კაცთან უმყოფს კუნ-
 ძულზედ. ისე დაიქუსა რომ სმა მისცა მთელმა
 კუნძულმა. ამ სმამ მიაღწივა ცხოველთა ყურა-

შენ, რომელთა შორის დაიბადა უკარი დიდი
შიში.

ფრანგულნი აფრანგნენ უწყსოდ; შორის მათ-
ბითაც ისმობდა ბლავილი ვარსულთა თანა ზ
ამავე დროს ისმობდა სმა ცირილის მსგავსი.

მათი დღე დადიოდა რაბისონი გულგულ
დაკრული ზ მისივე ჩაფიქრებული, ცდილობ-
და როგორმე ენახა კული კაცისა. რა გერა
გაიგორა, სრულებით განწირული ზ მოქანცული
დაბრუნდა ადგილას მას, სადაც ჰქონდა ბინა
ზ სადაცა რა დაედა მოხსენებულა, უცებ
მოსედა ქუა ბეჭძი.

განკვრებით უყურებდა: თუ ვინ იყო ამ სა-
შინელს ალაცს, ამისი მებრძოლე ანუ მესუმარე?
რა გერავინ დაინახა ზ თავი მიღო ქუასედა, ამ
დროს კვალად მოსედა თავში პატარა მცო ბზი-
სა, ამასედა მაშინვე წამოსცა ზ რა შესედა ნახა
მსიარულის სანთი მარბონდა მაიმუნი, რომელიცა
გადავიდოდა ერთის სიღამ შეორესედა, საქმობდა
ორის ფესით ზ სტამდა სანოვაეცს, რომელსედაც
ესრედ გასარებული იყო.

ყოვლის სასოწარკვეთილების შემდეგ მან
სრულებით იგემნო თავისი მდგომარეობა ზ აღარ
ემებდა კაცის კულს, მაგრამ მაინც სრულებით

არ მიყნაო უძიებდას. კარგაო იცოდა ამ უბე-
დურებასთან, რომ როგორც მოცულებულს კაცს
უნდა მოეძინა თავისი უბედურება.

ასევე მამული რობისონისა იყო კუნძული
მოგრო, თერამეტი ანუ ოცი გერსი სიგე, სო-
ლო მუდი გერსი სიგანე. კუნძული ესე იყო, იხე
მდიდრულია დასტული, რომ უკეთესს სადგომს
კაცი გერ ამოარჩევდა. მთები თუშვა შესდებოდა
სოლო, მოუსვალი ადგილი, ღრმა დედეები ჭ
მაღალი სეგები, ვარსა ესენი ახრდილებდნენ მწვა-
ნე მინდურებსა. ეს იყო საკვრელი რომ ამ
ციანს ალავს სრულებით გველი არ მოიპოვე-
ბოდა. ყოველგან ნსაგდა კაცი მშენსნიერს ცივს
წყაროებს, რომელნიცა იკარგებდნენ აქა იქ მწვა-
ნე ბალსებში; ყოველგან მყენარენი იხდებდნენ
მდიდრად, ვარეძემო ნსაგდით მშენსნიერთა თვალ-
თათვს უცნობთა ალავთა, მაგრამ მეტად მშენსნი-
ერთა. წყლის ნაპირსე მობოგებოდა უანგარიშო
კიბო-რხსალები ყოველ გვარი, იქვე ქვამსედა,
რომელიცა იყო გამოცნალი წყლადამ. სჯოდნენ
დიდროანნი სლუს კიბო-რხსალები, სოლო ხანდნენ
მრავალნი თევსნი სსუა ჭ სსუა ფერისა ჭ გვა-
რისანი.

რად უნდა ვიზრუნოთ ამ კაცისთვის, რადესაც

რომ იმყოფება ამისთანა მდიდარ კუნძულზედ? ხალხის შეკრებილება? რა საჭიროა ხალხი?... ხალხმა მოიძიარა ის თავისგან ჭ ვაგიდეს მარტო! ეხნა თითონ ვერას მოასყარსებს უხალხოთ? ესლა მსოლოდ იქნება დამოკიდებული თავისს თავზედ, არა ვისცნით არ იქნება დამოკიდებული! მეორეც ესა, ეს კუნძული არ არის ძალიან შორს სმელეთითგან; ყოველთჳსინ შეუძლიან რომ დაინახონ სოლომე არამე თუ სომაღლები, ნაგებოც, ეს იქნება იმისთჳს, მსოლოდ წამის შესახველებული ალოგი, ესლაკი განძორება აღარ აწყსებს იმას; ის მიიღებსა დიდის სიაშოვნებით, თუ რომ დარხებოდა მარტოდ სიკუდილოდმცხ.

ახლა ამ კუნძულზედ ის იყო ზღვს კაცი. იმას ისე არა უყუარდარა, როგორც ზღუა. უყვარდა ჭ აკა გარეშემო ოას კუთსიგ ასვევია, რომელიც იცემს ლაშქრისა მსგავსად, მაშასადამე კმაყოფილი უნდა იყოს თავისის მდგომარეობით. ეხანათ რა იქნება?....

თავი II.

ვაიარა სამმა თთუქმ.

მიწა, რომელზედაც იყო დაჯდებული რობიონ

ზონი, არამც თუ იყო კარგი საცხოვრებლად,
არამც იყო მატარებელი.

ფაქტი ზოგიერთი სეკი, რომელიც
უძლიდნენ ქსოვის ადგილს, ამომოა ზ მათ
გამოახანა თუ როგორ ხამოდადნენ წყლები-
ქვე სხანდა ბილიკები, ამთიანი ზოვი მიდო-
და წელსაკენ, ზოვი მაისაკენ, ზოვი სეკის
ქვეშა, რომელიც იყო გაშლილი ქალის მს-
გავსად. ამის ქვეშ ფოსტისეფ იყო მიწისეფ
ხარტმული რაღაც რამ სკამის მსგავსათ; იმის
გვერდსეფ სტოლის გვარად იყო დაწნული, ეს
იყო იმისი ადგილი, სადაც ფიქრობდა, სტამდა
ზ საიდგანაც უეუწყბდა ზღუასა. ყოველივე ბი-
ლიკი იყო გაცარბული მღვმეში, სადაც გიდეგა
სცხოვრობს რობისონი. მან გაადიდა ეს მღვმე
ზ ამადლა, მუშაობდა ცუელით, იმ მზრობ რომ
ვეების ვიყო სალვათათაო. იქ დიდგა თვიხის ქონე-
ბითა ზ საზრდათა. ის აგრეთვე ცდილობდა რომ
გარემამ მოერათ კარგათ, ხარგა სსუა ზ სსუა
ეგავილები; ორივეს მსარეს თავისის ხსლისა
ხარგა ორი ბსა. მაგრამ ვერ შეიძუეს ამ მცე-
ნარეებმა ასალი მიწა ზ თუქმის დასმენ, ხამო-
უშუეს ფოთლები. მღვმეს მსავალიდგან. წყაროს
წყელი არ იყო შარს, ზ რობისონი იმედინობ-

და დაებრუნებინა სიკაცსლუე მათოვს. ერთი მომ-
 დინარეს წყაროთაგანა იყო ხავსე თევსეებითა.
 წელის გვერდსედ იმენი თსარა, რომ ღრმა გა-
 ხიერი ორმოა შექნა. ეს გაჯარა მღვმედისინ
 ზომლესა განმავლობაში შეიქნა გუბე ჭ ბალი-
 თყო მსათ, მსოლოდვი არადერი არა ჭქონდა
 ხაერვა. ამას გარდა დაწნა მადე თევსეების დას-
 ჭყარდა დიდის გაჭირებებით ამ მადითგან რომე-
 ლოცა გამოყოლიდა ბოჭკიდეან გააკეთა ბადე;
 მაგრამ, აი უბედურება, წყაროების ძირსედ ივე-
 სენ წვეთინი ქუშბი; ბადე მოედებოდა სოლმე
 ჭ ისეოდა, რომლისგამო გამერყობდნენ სოლმე
 თევსები ჭ დაიშლებოდნენ დიდის სხქარით
 ქვეების ქუშმა. რა უნდა ექნა; რა ამით ვერა
 გააწეორა, მოერისა ღურსმანი კავის მსევსად,
 რასაკურებელია ამით უფრო მარჯუქთ დაიჭყრდა,
 მაგრამ ამას უნდოდა მოთმისება ჭ დიდი ღრთ.
 ამის ბედსედ წლვს კიბორჩხალუების დაჭყრა შეი-
 მლუბოდა გელითაც, ჭ შრომა რომელოცა გასწია
 ბაღსედ, არ დაიკარვა უბრალათ. ამას გარდა
 რომბოზონსა ჭქონდა შეძლება რომ ცნადიონა.
 ნადირობა ესე ერთის მსოივ იყო კეთილი საქმე;
 ასე რომ კესბულსედ ივენენ ძალიან ბევრნი
 გარეუღნი კაცები, რომელნიცა შესჭამდნენ ფრინ-

გელსა ბუდეში, გამოათრევენ ბლარჯებსა ჭ
სტანჯავენ სამხლათ. სადიობით თვთქმის
ამოსწყვტა თავის კუნძულსედ, ამ გვარი ავაზა-
კები.

რამდენივე სანის განმელობაში მოსწყინდა
ყოველივე ესე. აიღებდა სოღმე ღურბინდსა ჭ
შინჯავდა გარძემო ზღუასა, უნდა შეეცოთ აუ
როძელს. კუნძულსედ იმეოფებოდა? დიდის გულს
მოდგინებით შინჯამდა გარსკვლავებსა ჭ იზოფა
რამ ის იმეოფებოდა იმ კუნძულებთაგანსედ,
როძელსაცა ეწოდებოდათ ჩილოე. შუამოწყაონათა
ვისის ანგარიშით იზოფა, რომ იგი იყო ან კუნძულსედ
ყუან-ქარნანდესე, შემდგომ წმინდა ამეროსისედ,
ანუ წმინდა ჭელიკისედ. იმას არა ჭქანდა დიდ-
რონი იარაღი, რომლითაც შეეცოთ სამდულათ
ის ადგილი რომელსედაც ვერ არავან არ ეთ-
ფილიყო. რადგანაც ვერ შიაცნო სწორეთ ამ
კუნძულის სსიელს, აილა ჭ თავისი საცელი და-
არქეუ. — კუნძული რიბისონსა.

დიდის ცდით უეურებდა ჭ ჭსწავლობდა მთ
ხეჭულებსა: ცხოურებსა სსიე ჭ სსიე ცხო-
გილთა თავის კუნძულისსა. უსაქმობით აღვიცდა
სსიელსა სსიე ჭ სსიე ადგილებს. იმ სანაოს,
სცა იყო გამოეყანილი ჭ დაცოლებული შარტოკა

დაარქო, ნაბირი ესდაღონსა; კლდეებს, რომეღონ
 ცა ხანდენ თეთრთა ზე წითლათ, დაარქვა, ცეუ-
 თლი კაკეიმბო; ცემს ცოცანი დაარქო; კლდეებს,
 რომელნიცა ივენენ ოღრო ხოჯრო ვადსა ვარდნელი
 დაარქო სტრდღონვი, რადგანც ეს სსელი ჰხმე-
 ლდა. ამ მაუნძი მდებარებდა ნაცარა მანდარი,
 რომელსედაც მომდინარებდა წყრო სმოვანი,
 ზე რომელიცა ხერთადა ზღუქმა.

წყროში მოიპოებოდნენ თევზები, კიბორჩხა-
 ლები, ზღუხ ნირას ვარეულნი ცხოველნი ვარ-
 შქმო ივენენ მრავალნი; მსოლოდ ეს იყო ტი-
 რი, რომ ყოველთს ან უნდა გაეჩინა ცეცსლი
 რომ შეწო, ან მოესარმა რამ, ეს უჯარდა მა-
 ლიან ძვრად. უნდა მოეგონებინა ადული ღონის-
 მიება. რამდენიმე დღეს სჭამდა მსოლოთ ისილსა
 ზე წაიყრისა ხეოფსა სისასა. მაგრამ ყოველ-
 დღეს ესეც მოსწყინდა, ზე არ იყო მსიარული.
 წაძალი ბევრი ჰქონდა, მაგრამ დრო კიდევ ღმე-
 რითა იჯოდა რამდენი ედვა წინ. რომ ჰქონოდა
 გოგირდი, მაშინ ნაპრწყლოთ შეძლებოდა ცეცს-
 ლის ვაჩენა. ეძებდა კუნძულსეც გოგირდსა, მაგ-
 რამ ვერ იპოვა; გამინჯა ორი სე, უსეა ერთ-
 მანკრის, ხასა რომ ვასურდნენ, მაგრამ ცეცსლი
 ვერ მოსცა. ბოლოს დროს შემსხვევით, იპოვა

ერთი არმატოვანი სე, რომელსედაც იშლება
 ია, მაისის წიწკაკი, საცესტი გახურდეს მამხნე
 რაწაგ აიღო ცლში. რაწაგ წაუხო ერთმანეკრას,
 მამხნე დასასა სუბუქი თეთრი ბოლი განძარე-
 ბული სისგან, ბოლას ამოვიდა ალი. სასქიროდ
 მოაგონდა გამსმარი შტოები ზ დაყარა, მოეც-
 და კარგათ ზ გამიიოლდა უეცხლი. რობისონი
 იყო ძალიან გასარბული ამის გამოხენისათჳს.
 თუძეცა ვარეულმა ასებმა ზ ყოველმა ცსოველმა
 შერეეს რა არის გაცი პირველსავე თოდის სმით
 ზ ერთდბოდნეჩ, მაგრამ რობისონი მოსენსებდა
 სოლმე ზ მიებარებოდა. ეს ვარეულნი ცსოველნი
 არამც თუ გამოადგებოდა მას მსოლოდ საჭმე-
 ლათ; მათ რქებისას აკეთებდა წამლის ჩასაერულსა
 ზ სსეა წერილძალსა, სასლორბისათჳს საჭიროებას;
 ცყავისას აკეთებდა სალიხებს, საბანსა, ცომირებსა,
 ამისათჳს, რომ ჩაეწყო საჭმელი, რომ არ გა-
 ფუძმებულიყო. მან შიკვრა სანადირო ცყავის
 უანისამოსი, რომელსაც ატარებდა ყოველთჳს.
 ზ ესრედ ჭქონდა ყოველივე საჭირო. ჭქონდა ღრ-
 ეფიქრა ზ ეყურებინა თუ როგორ სცსოვრებდენ
 პირუტყენი, ან რომელს რა ჩუქულება ჭქონდა,
 როგორც ცსოველსა ისე იქაუს ბუნებას, მაყრამ
 რას იცუთ შუბლი სანდისსან შეეპურებოდა,

რადუც აწუხებდა, თითქო რადუც აკლდა. ფიქ-
რობდა, ფიქრობდა, ჭ ბოლოს მოაგონა რომ
აკლდა თამაქია, რომელსაც იყო ძალიან იყო
შეხვეული. ამ ფიქრის შემდეგ დაღვინებული
ღ შექმნიებული, დადოდა რა დღეას თავის სან-
ძანებულში, თაყუით მხარსედ, გული წელში,
უფროა დაინახა რომ სქუთი ფოთლები რაღამაც
შეხმობია.

ეს იყო მარბონდა.

რამწუვ დაინახა მაიმუნმა თავისი მტერი, მაშინ-
ვე გადასცა ყრბის სიღამ მუარსევე, მესამევე
ღ დეძალა, შემდეგომ რამდენსამე სანხა დაინახა
კიდევ; ივდა უმძრად სევე, ცამაგრებული თა-
ვისს გუდით. ორივეს წინა სელებით ეჭირა
რადუც ნაყოფი ჭ სევედა ერთმანეთს, ხან დაკ-
რამდა სოლქე სევედა, უნდოდა გაცესა როდესაც ვერ
გატესა, დაუწყო კბილებით ფსეკა, გაშინჯა
გარბქით ჭ ბოლოს კბალად ვაჭირებულმან
დაუწყო ცემა ერთი მუარეს.

შესედილობა მარბონდასი, სულ ყოველთვს
მოაგონებდა რომ ბიზონსა უკმაყოფილებასა; ის
მოაგონებდა სურადლინებსა ჭ ასლი რომ დაინახა
უფრო ძალიან შეამსგავსა უწინდელს თავისს
პატრონს. მაგრამ კიდევ გული დაეწყო, დადგა

დღისან უყურა, უყურა, ბოლოს მივარდაც თავი
სის ცუდით უძეწლა თხოვის ვაჟსა.

როდესაც სოცია გარეულ კაცებსა, რამდენ
ვერძე სსა მარბონდა, ზე ჰკითხამდა თავის თავ-
სა, მოეკლა თუ არა, როგორც მაგნე ცხოველი?
მარბონდას უკანასკნელში შენიშნა, რომ ეჭირა
ცალის გლით ვერდი—ვლევდა ბალასსა, მინ-
ჯემდა, ლეჭდა ზე იღებდა ვერდსეც. მაშინ
ან იყო გამსდარი, აღარც იყო აღრინდელსაგით
მარდი, ბევრ აღარა ჰქონდა რაცსეც დაწყობული
ისე, რომ რაბისოსს ეგონა, მარბონდა ველარ
ოვოცსოვებს სამს დღესათ. რამდენიმე დღის შემ-
დგომს ამისა სსა რომ ესლა კარგათ იყო, გე-
ლით აღარ ეჭირა ვერდი. ჰსხანდა რომ ებოეხა
შიძემს ისეთი ბალასი, რომლითაც მოიოხინა
თავი. შევი, ფიქრობდა რაბისონი, ვერ მინოვნი
ბალასი, რომელმაც დაიჭიროს თამბაქოს აღ-
ვიო, თუმცა მისწავლია კარგს სსაწავლუიყო-
ბით. მეც ვნასამო, გამოვცდი მარბონდასაგით
ბალასების შენას: დაუწყობ მონასესს, მინჯვას
ზე იქნება მეც ვინოვნი რამეო. მოსწეინდა, მა-
გრამ რა ვაწყნობა.

თავი III.

სამის გზის შემდეგ რაბანონმა იბოვა ბალსიკი
 თამბაქოს მსგავსი ასე რომ ფოთლები ჭქონდა
 გემრიელი, დაუწყო კარგათ მსიფუტა, დასუნა, და
 ლეჭა, თითქმის ჰამაგდა მიიძუნსა, მაგრამ პირვე-
 ლი ეს მსიფუტა უკეთ ვაწედა არ უღირდა სი-
 ცოცხლეთ: ერთი ბალსი, რომელიცა პირველად
 გამხეჯა იყო მსამაინი, როდესაც დადგა ესა მა-
 მხნე დაუწყო წვა, რადგანც თამბაქომც იცის
 ესე წვა ამის მიხედვით არ გადაედო ზ უფრო
 სსსარეულითა ლეჭა. როდესაც ცოც-ცოცათი
 მოუსაგნებდა წვა ასე რომ აღარ შეძლებოდა
 მოთმუნა, გამოეყარა პირიდგან, დაუსიგდა პირი ზ
 ყელი ასე ეწოდა, თითქმის უცხელი დაუდუათო.
 მაგლ უანხედ გამოეყარა პატარა-პატარა მიძინები
 ზ ასეთ ნაირათ დასუსტდა, რომ წყაროდისინ
 ძლიველა მიაღწია, რომ ეყების წველით მოეკლა
 წვა ესე.

მიძით ზ კრმალოვით ელოდა სიკუდილსა; მი-
 უბრუნდა ზღვასა ზ გულისსაკუბრავთ ამოიოსნა.
 თავისს სამცობლო ტესტყანა წარმოუდგა თვალწინ;
 ფიქრობდა, რომ გეტხიხათვს საჭიროთა სსსლში
 ყოფნა.

რამდენსამე დღის შემდეგ მოიხა, ღრუე მო-
 უბრუნდა. მაგრამ ესაა გაფრთხილებით ეყებდა
 თამბაქოს; მთავრობა ვაგელო ბულის თაგის კონ-
 მულსკედ, დასმო, დაწვა თუაფეულად, იმ მხრით
 რომ ქვეყნა ზობელა უფრო ეგვანებოდა სურნე-
 ლებით თამბაქოსა. თრთა მკენაწყოთ აგროებს ბო-
 ლის ეკელას, ასეთა რობერტის სულ სწავდა.
 გაიღუქებდა სწავდა, სქესს აკეთებდა სწავდა,
 აკეთებდა სკამსა, კაბებსა, ცათათსა სულ სწავდა.
 ან წავიდოდა თეხების დასაქურათა, — წამოწავ-
 ბოდა თაგისს სასილის წანა სკამსკედ, სწავდა, სა-
 დილს უკან, როდესაც ფიქრობდა სულ მსწავდა.
 ესაა სუეველია მქონდა, აკლდა თამბაქო ისეც იბო-
 ვა, მაგრამ სახლანს რაღესკედც დაუარებოდა
 სოლმე ჭ სწავდა. ზარველით იფიქრა, უძვირით
 სომ არაფარო; მაგრამ უწინდელივით სიქობდა
 ჭ ღრნევი იგა. მას უკან იფიქრა სომ არ მა-
 წვინეს ძალიან სურნელოვანს სკეობათა; მან მოკლე
 თაგის გაიმამო, მანცაი უწინდელივით რაღაც
 აწვა მამით გულსკედ. შემდეგ მანგდა რომ
 სწავნდა თქმა, რადეც მუდამ მსჭამდა. ეს თე-
 მის ტემაც აღვიძალა. უფრო დაუარებოდა
 მამან, როდესაც მოაგანდა სასე ჭ ფრინველის
 აღარ გამოდიოდნენ თაგისთ ბუდითგან რომ ეკა

ლობნათ, არც ერთს ვაკუნდ აღარ იხსენებ
 არ ვალობდენ, არც ერთი ცხოველი აღარ ვამო-
 დობდა თავიანთი ორმოდენს, აღარ დაობდენებ
 აღარ ვუროდენ ცეცხლი. ბუხები, სსუა და სსუა.
 კიანდებოლები აღარ იყენებ, ფოთლები აღარ ახმ-
 ბოდენ, — ჩენდებოდენ, არ იხმობდა არაფრის სმა,
 ერთის სიტყვით თითქოს ბუხება მკუდარიყო, ზღუდა
 არა სცემდა ცაღლასა.

ვერ შევიძლიანთ თავალწინ წარმოიდგინოთ, თუ
 ვითა მხელია იმისთანა სხუემე. სანდისსან ემსობდა.
 თავისს თავსა და ვლადარაკობდა მალღოს სმით და
 თითონვე ემსობდა თავისის სმისა, ეგონა მალღან.
 მალღა ვლადარაკობდა.

ერთსეულ იმისთანა სიტყვის დროს, როდესაც
 აყო სხუემე, რობისონი იყდა. ზღუდა პირას და
 ვლოდა სლამოს ნიავს. ნიავი არ ამოვიდა, ნიავის
 ნაცვლად დადგა ბნელი ღამე. მოვარე არა ჩნდებ-
 ბოდა თითქო მოფარული იყო მთას; ზღუდა იყო
 დუმილში, რომელსედაც მეფობდა სიბნელე. უც-
 რათ, რობისონმა დაინახა მარჯვენე მსარეს, რომ
 ზღუდა აღეგდა. დაინახა პირველი ნიავი, რომელს
 ნაც უსვამდენს და უხდობდა მიდგომოდენს მასლო-
 ბლივ იმ ადგილსა, რომელსაც ერქვა ესაღონი,
 ესე იგი, რომელსედაც იყდა რობისონ. იმის

ჭიტი ვერა დაინახარა, შილოვ ექმოდა ევრილო
 ზ უ'იგო მსილი. ვათავდა! დაიხსა რობისონმა,
 ცენა არიან ინდოეთის ველურნი კაცნი, ჩამორე-
 კილნი იქნება ვაროპიელთაგან. ჭირია! ... არ იქ-
 ნება კაცის მებრალემა ამოგან! დასსა ცრემლ-
 თვლმა; გაიქცა თავის სადგომისკენ, აილო თოფი,
 წამლი, ცეზა ზ ცოცა ოსის ნაჭერი ზ გაიქცა.
 მთელი ღამე დათოდა ცეცხლი, აღარ იტოდა სად
 გადაკარკულიყო. იმას სულ ეგონა, რომ უკან
 დასდევნ, ეგონა რომ ჟაგებში ჩანდენ ცეცხლის
 ფერი თვალუბი ზ ათვალეგრებდენ.

განთადისას, მიკოცდა სიფრთლით თავისს სან-
 ლში შიშით ზ იწოვა რომ წყლის ნაწირი იყო
 საესე სელაქებით.

ამათ კი შეაძინეს რობისონი.

ეს იყო თიბათევი, ის დრო, როდესაც
 მათიან ცხელბოდა, იმ დროს სელაქები დაიწყო-
 ბენ სოლომე დროებით მეზავრობას აქა-იქ კუნძუ-
 ლებში. როდესაც გამოვლენ იმ კუნძულზედ, მა-
 შინისინი გასდებოდნენ მფლონებლნი კუნძულისამის,
 რომელიც იყო მათაუსსადგომი ადგილი. რობი-
 სონმა იწოვა დროს გასაჯარყიელი საგანი, იმას
 წყუთასა აღრე აღწერა ამ მოვსაურობისა, საკურ-
 ელი ანაგი იმ სელაქებისა, ლამებისა, ზღვს

სწილოებისა, რომელთაც იცინ ზ ალსრულებენ
თავიანთ წესსა, დაყენებენ ყარაულს ზ იცნობენ
სმასა მტრისასა.

იგი უთვალთვალენდა სუფილას რასაც აკეთებ-
დნენ, სიამაგნებით მინდობდა ზ საკურველს მსხე-
დულობას ამა ცხაკელთა, ნასყურთა ოთხგისათა;
ამათი ფესები თითქო გაკეთებული იყო ცომრად,
კვიანთი ბრხსილები, რომლის გამო აქებს ღონის-
მიების ცოცვა მიწასეგ; იმათი ცეკვი არა დაფა-
რული მოკლე ელვარე ზეწუთ; იმათი თავი ზ
რგვალი თვალები.....

იგი უყურებდა როგორც თამაშობენ ერთმანერთ-
ში, გჭიდებოდენ. მაგრამ იმათა ღრია-
ლმა დიდხანი მოაწეინეს, მან ინაცრა უწინდელი
სიხემე ზ განშორება. მაგრამ ისინი არამც თუ
მარტო მოაწეინას აკმარებდენ, ზ სწორეთ ახეებდენ
კიდევ მას. ერთს დილას სსა რომ იმისი ბასხა
დატარილებელ იყო, სრულებით აღრა გაეშოთრა
არცა ერთი კიბორხსილი. ვაფარებულმან გამო-
უცხადა ასათი მოსულთ ომიანობა; სამი დღე
უთვალთვალენდა, დასდგდა მათათი სულანი დე-
ცემოდენ სოლმე თოფის ცეკვით, დასარხნი გა-
იქცოდენ, ბოლოას სულანების ღარი ხეცვდნენ
სულქსი, ვადვიდნენ მეორე მხარეს კუნძულთსა.

რომი იყო მარცხებული დამამარცხებელისათვის. ცუდად
 ვისაც დასჯილთა ვიკეთა ქუჩაშაგები, ვაი იგი
 თა თავისათვის აგრეთვე ცუდის ცდამრები, რომელი
 მუღბიაც შეინახა დასწობლი დუმა იმათგანვე
 მოზარბული. მაშინ შექმნი ვიკეთებინა ჭრახი,
 რომელით ეხებოდა დღე ზღაძე ბრჯანი ცუდად
 ვისაც შეკავრა თავისათვის ქუდი დიდს ნაბირე-
 ბით რომ დეყარა შესხვან. გამხვდა მან
 აგრეთვე იმათი სორჯი, შეძლებოდა სატყველათ
 თუ არა? მაგრამ ვერ იყო კარგი. მხოლოდ ვუ-
 ლა ზღაძე შეწყლებული იამა ისიც წიწკით,
 ვემოყული იყო. დღეები, ბრჯი, თაქუძი ვა-
 დოდხენ იმავე საქმეში, მუშაობაში ზღაძე
 მის დროს უსაქმითი. როდესაც კითხულობდა
 წიგნსა, მაშინ უკაცითი მოძარბებოდა სოღმე
 დარდი, ისიც უკაცას სასსა. დადიოდა აქეთ-იქით
 კუნძულზედ მეცის უსაქმობით, ამოსტრიდა სო-
 ლმე სესქე თავის საკელსა ზღაძეს, თუშსა
 ზღაძეს, როდის იყო გამოვეხილი სომაღლი
 დვან. ბოლოს დროს, როდესაც ვაივლიდა ისევ
 იმ ვზახედ ზღაძეს სოჯეუბას: მოტლანდია—
 მაშინვე სახქაოთ დაუწყებდა ვული ცემს თი-
 თქის ვაივლებდა სძასა თავისის ქუჩენი დამა. ივე-
 ნენ ისეიანი ცსოველნი, რომელინიცა ასმოვანებ-

დენ კუნძულს.

მაგრამ სიამაყეაგნე არ აძლევდა ფიქრს, რომ მას აკლია საღისის შეკრებილება. იგი ანარაღობდა თავის შექმნებას ავთიმეოზობას. ფიქრს ძირითადი წავიდოდა სოღმე მთაში, წაიღებდა თან წიგნსა, ღურბინსა და ხაბუსსა. მას უყვარდა მისგანა ზღვს კიდეზედ, აქ დაედებოდა სოღმე და მაუბრუნდებოდა ზღუასა, სეცამდა დიდს ადგილს ზღვასა, და ატარებდა იქ დროს მაიუღს საათობით, სადაცა მინჯავდა ზღვს აღიღებდასა.

ერთხელ დაინახა მან რომ მზის ხსეღლის დროს ვანათა ზღუაში ერთმა მაგმა ბუზის ოდენმა წერტილმა, რომელსაცა უღელავდა წინ ქაუვიით წყალი, თითქმის სომაღდასა წინ; თვალუბი დაუბნულდა და გაათრათლა როგორც ცუგა; დიდასს უყურებდა ღურბინდით, მაგრამ არ იძროდა რასაცა სედავდა. —

ამაშიაც მოსტეუვდა! ეს იქნება კლდეა, ამ მხრით ფიქრობდა რომელიც გამოხნდა ცაღლის დროს. მან გასწმინდა მინა ღურბინდისა და მქნედა რომ უფრო დიდათ გამოხნდა და ცაღლის ქაუვი მაღიან შორს მოხნდებოდა!...

— ეანა ის კუნძულია?... ფიქრობდა!...

თუ კუნძულია, უთუოთ არის იქ ვინმე? —

ჰო! მე ამას შევიტყობ...

ვაგაკეობ ნავსა, ზე იუ ღმერთს ვგვტოდებო,
მივალწევ იქამდისინ...

აქ მამოგსმა კაცის ფეხის სმა. მან სიხქარიო
მაისტედა.

ეს იყო მარიმონდა.

საწვალთბელი მაიმუნი აღარა სტვის, აღარ არის
განსარქებული; გამსდარა, ეკეობა მარტოობათ.
რამწავ დაინასა რობისონი, შექმნდა ზე უნდა
გაქცეულ იყო, მაგრამ უშიძოდ ვადმოღვა
წინ თრითდ სამი ნაბიფი ზე დაუდა, მაგრამ ეძი-
ნოდა რომ შეხედნა რობისონისათჳს.

განა მან დაინასა, რომ კაცს არ შექონდა თათფი?

მაიმუნი იყო ტკუანი ცსოველი იმ კუხმ-ულ-
ზედ. იმან მოიგონა რომ სომალდში არ დესჯ იყავ,
ესმოდა სმა, თუმცაკი ეშინოდა სომალდის ნაც-
რონისა, ამსიარულებდა სალოსსა თავისის ქვევითა,
ასლაკი ვღია მარტო, ეს შებესნოდა, მაგრამ
სწესდა თუ რათ მოეკიდა ფიცსათ ზე ტუდათ,
როდესჯ საწვალი ცსოველი იყოფდა შუა რობი-
ზონის მწუსარებასა. დაუბრუნდა რობისონს მარ-
ტოებისგან შებესრებულთა, დაავიწყდა რომ იყო
დაჭრილი რობისონისაგან, მივიდა შევობრულად,
დაუქნია თაფი. — რობისონმაჯ მოიბრუნა გული ზე

ველი დაუქნია.

ნახუსათ მაიმუნმა დახამხამა თვალები, შეთრა
თოლდა, მაგრამ ვერ მოუღდა ასლო.

რობიზონი თვითან მივიდა, წაუსხა ველი რამ-
დენჯერზე თუ სედა, შებლწედა, დაუძანა სხელი
შე წავიდა შინ. შარიმონდა სხარულით წამოსცა
შე გჭყუა მის სსლში.

გაცი შე მაიმუნი შერიგდენ, ორივეს ძალიან
შეაწესა შარტონამ.

თავი IV.

ხეწნი სწეალობელი გუნძულსედა შესოგრე-
ბი აღარ იყო ისე დალონებული შე მოწყენილი,
როგორც ადრე. ცეეში სიარულს, სივსეში
დასვენებას შე მუშაობას უფრო მოუძაგა. მოუ-
ძაგა აგრეთვე ლანარაკსა იშიტომ, რომ ესმოდ-
სმა თავისის ამხანაგისა.

შარიმონდა მაიმუნი გაუსდა ასლა ამხანაგათ,
შეეობრად შე მოსამსახურეთაუც. ივთმის იმისი
ნიძნები ესმოდა, როდესაც უნდოდა გაემსიარულე-
ბინა; ისე მოექცეოდა, რომ დაიწყებინებდა სვო-
მას შე სირბილს. გადასდებოდა ერთის სიღამ შე-
ორესედა, განგებ დალაგდა, რომ შეეცეო სმა

ცხოველისა.

რობისონს უყვარდა, უაღერსებდა ამ სასიით.

ზოგჯერ დაქსრებოდა სოლმე სადილზედ, ზოგჯერ კი სტამბუკს ჰყარსა ერთათ, იმიხათუს რომ ებრალებოდა რობისონს. შემდგომ შევიდა ხუჭულებამი: სადილსა სტამბა მანდარში სის ქუჭ, სადაც მაიმუნი მოკუნტული უჯდა ზირ ზირ სვოლზედ. რასაც კი ანიძნებდი, იმწამდე მიუტანდა სოლმე სვოლზედ. მან შეიყვარა სორცი ვარეულის თხებისა ზ ავუტისა; მაიმუნიც ძალიან დაეჩუვა სორცის ჭამას. სვოლზედ გამიხნებოდა სოლმე ზოგჯერ მარიმონდა მაიმუნის სასადირვეი ზ თუ არ იქნებოდა სილი, მაშინვე წამიხტებოდა სოლმე სვოლიდგან ზ ვაქცეროდა მასლობელ ტყეში ზ დაბრუნებოდა სალითარბლისაც ჭამა შეიძლებოდა. იმას უფრო გაეცებოდა, ვიდრე სსრასა.

მასლოვდა სამთარი, დრო წუმებისა, სადაც უფრო ავდრობდა ეყენისთვეში ზ ღუნობასთვეში. რობისონმა ამოაჩნია სსრე მარტუტ ადგილი ზ ის დაუთმო თავის ერთგულს ამსანაგსა მასლობელიც უდასნოსა. წელის ზირს იყო ამწვანებული ადგილი, რომელშიაც იყო მძუნსხვირათ სუთი მღალი სე. ამ სეების ღერძნი იყვნენ ძალიან

კარგნი კედლების დასმაგრებლად; ოთხი სე იდგა,
 ავთქმის ოთხ კუთხითა ჭ ერთი იყო მათ შუა,
 მხოც ძალიან კარგი იყო ბანის დასაქერათ. რომ
 ზისონმა მოსტრა მსლობლივგ ვაიგბი, გასუფ-
 ავგა; ხაძათათა ქეწითი შტოები სეებს ჭ მსი-
 ჰულოდ მიჭყო ქელი საქმეს. ორს კვრას დაწნა
 კედლები, წყისგა თისა ჭ ქვმა. კარგათ დასუ-
 რა ბანი ჭ იყო კმაყოფილი თავისის ასა-
 ლის სსლითა. ასლა ძალიან უკვრდა, თუ რო-
 გორ გასქლო იმ უდაბნოში აძეწი სანი. ადრინ-
 დელი სსლი ძალიან კარგი იყო მაიმუნებისათს.
 შიგნიდამ გვყობოდა რომ იდგა კაცი: კედელზედ
 ებდა კარგათ დაქმნილი: თოფი, ცული, ღურ-
 ბინდი, დიდი დანა, მეორე კედელზედ ებდა სუ-
 ჟეგლა ხაირი იმასი ხიბუსები; შუა ბოძზედ ებო-
 და თოფის წამლის ხასყრელი შარგი, რომელ-
 შივც ეყარა თამბაქო ჭ სსუა ქელ ჭ ქელ მო-
 სსმაარბელი. თავისი ქეძი, ქონი, საჭიროებისა-
 ფს ცეგები, თის სორცი დაედო უდაბნოში
 შირიმონდასთან შესასაგათ. აქაძისინ ჭქონდა
 სტოლი უძრავი, თეიქრა როგორმე გაყვიებინა.
 სსუა უცმესი თავის ქონში. იქვე გაიკეთა ორი
 ჭკაძი, ერთი თავისთვს, ჭ მეორე შირიმონდასა-
 ფს, იმ აზრით რომ დამქდარ იყოროდესაც.

შივიღადა სოლიმე თაგის მეზობელთან. მაგ-
 რამ რობიშონსკი დაფიქრდა სტოლისა ზე ჭამის
 საქმე: ესთა სსუა ფიქრო ჭქონდა. როგორღაც,
 მარიშონდამ, ცუქში სიარულის შემდეგ, მოიტანა
 სსუა ზე სსუა ნაყოფი. სისა, რომელნიც არა
 ჭქონდა სასული რობიშონსა. მან გაშინჯა იხინი.
 დიდის ყურადღებით, დაფიქრდა ზე იცუოდა: რა-
 ტომ არ ვასიორე ეს სე ხემს სასლოანაო? ფიქ-
 რობდა: ბალსა ზე ბოსტნეულსა გაგახენ ხემს სას-
 ლის ვგერდსედაო ზე ისევ ისე მშუწნიერი იქნება,
 წყაროც ასლო მაქეს მოხარწევათ. შემდეგ ღუ-
 დის შემწრობით შევიხევე ზატარა თსებს, რომე-
 ლნიც ვაიხდებიან ზე მომცემენ რძესაო, ერბოს ზე
 ყველს! როგორ ვერ ვიფიქრე ეს აღრეყო. უთუ-
 თა მიყოლებიან მანაურნი თსებით, გაგახენ ზღვს
 ღორყნსა... ხემა სასლი გამრავლდება ზე იქნება
 შიული ქერძაო!... მაგრამ ვერ აღრეა, ვერ
 უნდა ვიფიქრო ხემის ბალისათჳს... ეს მიწა სა-
 ყოფიერი ვსდება ხემის შრომით. ვაგივლი ზე
 გამოვივლი ხრდილში, რომელიცა იქნება შედე-
 ნილი ხემენით დარგულის სეკისთაგანაო; მაშინ
 შევიანება თითქოხ რომ შინა ვარ, მინამდისინ
 ესთა, მაშინ შე შექნება ხემა ცულოთ ვაპოეობუ-
 ლი რამ... წვიმის მოსვლით მიწა დალბა, ასე

რომ ადგილი იყო სველი მიწის მოთხრა. სან ცუ-
ლით, სან ნიხბით, სწმენდა, სთხრიდა, ვლევად
ჰ რგამდა შტოებს, თესლებს, რომელიც მოა-
გროვებდა იქვე, რომლითაც განსაც ამოვიღოდა ასალი
მუყნარე. იმ არეში ყოველფერი მოდიოდა ჩქარა.

როდესაც ბალი იყო გათავებული, ხარგმული
აეგნენ საჭირო სეები ჰ სსუა, რომიზონმა დი-
კრიბა გულსეჲ კელები ჰ შესწირა დმერას მა-
დლობა, რომ შუამუყბინა გათავება დაწვობილის
საქმისა. არც ერთველ არ იყო ესე გასარებული
როგორც მაშინ, როდესაც გაიარ-გამოიარა შუა
სეიგანში, რომლის ნაბირებზედ თუძცა არაფერი
არ იყო ამოსული, მაგრამ ამოვიღოდა სსუა ჰ
სსუა მშუწნიერი ყვაილები; ასე ეგონა რომ აევა-
ებული არის ახლადით. გარშემო დატროლებდენ
ფუტკრები ჰ ფიქრობდა გაკეობინა გეფები, ასე
ეგონა რომ სეადმა სსუა სსუა კარგს ფრანგე-
ლებს. აღარაფერი არ მოიგონა ამასეჲ უკეოესი
თავის დროს გატარებისათვის.

როდესაც დაიწყო დიდი წვმები, ასე რომ
აღარ შეიძლებოდა გარეთ გამოხსვლა ნიაღვ-
რებისაგან, სუეეშსა სცემდა თავის თავსა რომ
რაც დარგო ანუ დათესა კარგათ ისეირებნო. ასე-
თი წვმები იყო, რომ ძლიერს გამოასწევდა გარეთ

რომ არ მომთრებულყო თაგის სასლსა მოეკლა
რამ ნადირი; მაგრამ რათ უნდოდა, ჭქონდა საკმა-
ოდ მომსადებელი საჭმელი, საქმეც გაიხინა.

მაშინ მიჭყო ცელი სასლსა საქმეცხა: ვაგეთა
სტოლი, ორი სკამი, გაასლა ტასცი, მას უკან
მიჭყო სსუა საქმეცხა, აგრეთვე თაგის თაგის სა-
ჭირისა.

ამ სიარულში ჭ მუშაობაში დაუმეჭლდა ტა-
ნისამოსი; უნდა რითამე დაეუარა თაგისი ტანი
სოცნისაგან, სოცივისაგან ჭ კოლოებისაგან, ამი-
სათვის ფიქრობდა ვაგეთებინა ტანისამოსი თაგის-
თვის სელანის ტყავისაგან, მაგრამ მასუკან ამოარ-
ხია ვარყული თისის ტყავისა, რადგან უფრო
რბილი იყო. ამისთვის ვერ ვაგეთა ლურსმნის
წყისი, მადევი ვამოაძრო აფრიდგან, ვამოსტრა
ტყავი ჭ დაუწყო გერვა. ერთ გურას უკან მსა-
თა ჭქონდა ტანთ საცმელი. მარიმონდას ვაუკურ-
და ჭ ამასთანავე ვაქსარდა, რომ დაინანა თაგისი
მაცრონი ასალ საკურველს ტანისამოსში. ესიათაუ-
ნებოდა რომ გაცი ვაგდა მას, გეონა ესეც მაიმუ-
ნით რადგანც ბუქსში ვარეთ ჭქონდა, რაც
საკურველსა ნსა მინფამდა. ცელს უსვამდა, ბრუ-
ნამდა, სტოდა, სრულებით ვამსიარულებულთი, ამ-
რებოდა მარდათ მანსედ ჭ იქილამ შიძით

მე უწესებულო უფურცდა კაცს. რომ გე-
მოვიდა შინაგან გარეთ მაიმუნი გამოჭყუა, რამ-
დენიმე წამი ისრუ დვა მ უფურცდა, ერსაძამათ
ვაქანა მ შესცა მსოფელ რობისონსა. —

მაბეზრდა მაიმუნის სიბილი ზ სისარულო,
რობისონსა აიღო თავისი ბიბლია, ხიბუნი ზ დას-
დვა სტოლსელ, დაბფინა კლაგები მასსედა, ფიქ-
რობდა რომ წაეკიანსა ზ ეფიქრებინა რამ მომა-
ვალისათვის. ამ დროს მაიმუნმა მოიგაცა მუორე
ხიბუნი, ჩაიღო პირში, დაუჭდა პარ ზ პარ
ზ დალუნა თავი; მაგრამ ესე უკვრდა, რომ
ბოლო არ გამოდიოდა პირიდან.

რობისონსა გამოართო ხიბუნი, გაუჯანა თამბა-
ქოთი, მოუკიდა ცელსი ზ მისცა, რამწავ მოს-
წია ზ ბოლი მოსგდა ყელში, გადაეღო ხიბუნი,
დასველო სწელობელმა, ყელი ჰქრა სტოლსა
უდაეღო უკან, სულ სელებში, საცოდა-
ვით შეუჩიალო. რამწავ დაინახა პირველი სახის
დაღმეტა მარამონდისი, რობისონსა დასწეო სიცი-
ლი, ობელხაც მისცა სმა კუნსულმა. კუნსულ-
სედ მოფობის დროს ეს სიცილი იყო პირველი.

(დასასრული ისილეთ შემდგომ წიგნში.)

რობიზონ კრეზონ.

(განგრძობა)

V.

შეორეს დღეს რა მზე ამოვიდა, რობიზონს
ემინა, უცრათ იგრძნო რომ ფესზედ რაღამაც
უღიჯინა. იმას ეგონა პირველათ რომ ესუძრება
მარიძონდა მაიმუნით; ეახილა თვალები ჭ ვერა-
ვინ დაინახა; რა კიდევ დაწვა დასამინებლათ, შე-
მოესმა სმა რასარუსისა ჭ ამასთანავეუცრათ რაღა-
მაც უხსელიცა ფესის ეულზედ.

ესლოკი წამოსცა მარდათ... რა თვალი მოაე-
ლო, მთელი სხლი, ნახა რომ სამსე იყო თაგებით.
იმის გვერდით მთელი დასცა ღრღნიდნენ
საბანსა. შოგნი სკამზედ, სჯოლზედ შემსდარა

ივვენ ჭ ათივებდენ დანარჩენს წყსანდელს შე-
ნსუოს ვასამს. სუვიელოვან, სუცკი შეიძლეოს
ახელა მიმპერალიევნენ ჭ ათელოივებდენ საჭ-
მელს ჭ სჭამდენ რაცკი შეიძლეობდა.

ამისი ქუდი სელაბის ცეკვისაგან ვაგვიებულო,
ცეკვის ქისა თამბაქოსი, სის. ქერქი რომელიც
იყო მიკრული სკამსედ დასაშენსებლათ, ჩიბუსები,
ბიბლია ჭ აგრეთვე წამლის ჩასაფრელი რქა, ვა-
ციოებულო ვარეული თსის რქისაგან ჩსეგარი შა-
ეჭამათ. რიბიზონი წამოსცა ლოგინიღამ ჭ
პირეულსავე ფესის ვადდეშასედ ვასტყულიცა წყუ-
ლი ერთათ. დანარჩენნი ვაცვდენ წუწუნით, ერთი
შეორეს ასდებოდენ ჭ ერთი შეორეს უსწრობდ-
ნენ კარებში.

დავლო კელი ნიხაბს ჭ დაუწყო სოცვა მარ-
ცხნივ ჭ მარჯუნივ. რა უგავრდებოდა, უცრათ
დაინასა მარიძონდა სესედ მოკუნტულიყო, ეცეო-
ბოდა რომ მთელი ღამე არა სძინებოდა. რამწავ
დაინასა კაცი, მარიძონდა ვადმოსცა სიღამ ჭ
მოწყინებით მივიღა იმასთან, შიშით უყურებდა
თავისს ოთასსა.

უდაბნოს ოთასში იყო დიდი არეულობა, თა-
მეები დარბოდენ იქ; ამისი ცეკვი ჭ რაც კი
რამ შეინასა, პარკები სელაბის ქონით, სულ იყო

გამოსრული ზ დაკარიგლებული.

საწყალობელს მეკუნძულეს დარხა ცოცხადენი წამალი, რომელიც თანა ჰქონდა, ზ ორი სროლა თრფის წამალი.

იმ თავებმა დაღუბეს რობისონი ასე, რომ სრულებით დაეღუბა ზ რა უნდა ექნა; რომელს თავსაც მოასწრო, დასოცა ნიხბით, ეოსით, ქეშბით, ფესით, ერთის სიჯეჯთ რითაც მოსედა; შა-რიძონდაც დაუღალავათ სოცდო. ერთს საათს უკან თავებში კიდევ მოგროვდენ გარეშემა უფრო გაბედვთ. მაშინ რობისონი მისედა რომ, აღრე არ უნდა დაესოცა კუნძულის გაცები, რადგანც მისედა რომ უფარვისათ არა არისრა გაჩენილი ქეშბ-ენახეფ. მაგრა არც თუ სრულებით აღსოცა კუნძულსეფ.

წვიმები შესწედა; შიში სოცხეებმაც გაიარა, გაიარეს ნიხლებმაც, რომლის გამოისობითაც იყო ძალიან შეწუხებული ზ მოწყენილი. თუცა მსე ამრობდა მიწას, მაგრამ შაინც კიდევ დიდხანს დარხა სისეელე. ბევრი იარა რობისონმა სსუა ზ სსუა ლაგებში, ექებდა კიდევ გაცებსა; მაგრამ ამოთ. ერთსეულ რა მოდიოდა, თანა ჰქუენდა შარიძონდა, ცეეში, სადაცა არ შეიძლებოდა შესე-ლა სინძარისაგამო, შემოესმა სმა, ფრად ნაში

რომელიც უფრო არ გვეგონა; იგი- გახარებული,
სსსქათოთ ძეგა, კარგა ღაუგლო უფრო გვალად
გაგონა გსაეილი.

წუნარა გადასწია რა უბები ჭ დაუწყო სსს-
ჭკა, ამ ღათს ცამოსტა გარეული კატა ჭ თეა-
ლის მასეღვარე ავიდა მასლობელს სეხედ. სსა-
მოგსებით დაუწყო მინეგა რობისონისა.

კატა იყო მოდილო. რა ღსუემდა მსე ჭრე-
ლო ბუნჯ უბარწყინამდა, მოიბრუნა რობისონისა-
გან თეიარი პირი, დიდის შავის უღვაშებით ჭ
შემკრთალი მასით უუუარებდა კატსა.

რობისონისა რა ეს სსსა, გაგდო გელიდამ
სათფი, მოესწა სესა ჭ ავიდა მარდათ. რა სსსა
მარიმანდამ, რომ მიახწია პირველს შტონებს,
გაჭედა უბან ჭ გასწრო. კატამ რამწავ ღათსსა
ორი მსეერი, რომელინოც მისდგედენ, უფრო მალ-
ლა ავიდა, მაიმუნი აჭედა წვერამდისს. კატა მო-
ბარუნდა უცხად ღავსაგსა მარიმანდა, რომელიცა
მოძორდა მამინეგ ჭ თევი ღათსება.

მაკრამ რობისონისკი არ ეშინოდა; უფრო ამი-
სათსი, რომ უნდოდა ეს კატა დაეჭირა სლოსალი.
მას უნდოდა დაეგნებინა სსსლის მსეელად, მსე-
ღამსეღავათ რომ არათერი გაეფუშებინათ თევეებს.
სამგერ წავლოთ გელი კატს, მაგრამ სამგერ

დახატა სან კელები ზ სსე. სესედა ქქინდა
 დიდი ბიძია; ბოლოს დროს რობისონს მაყ-
 ვიდა ფავრი, უკუბ სტუცა ეყო კისერში ისე, რომ
 კინაღამ არ დასრბო. ესლა ეს იყო მხელი, თუ
 როგორ უნდა ჩამოსულიყო სიღამ ზ სამივედანა
 კაცა. ამის ბედზედ წამოელა თან სინადირო მარ-
 კი, ერთის კელით დაიჭირა კაცა ზ მოავლათ გე-
 ლი სეს, მუარის კელით სხნიდა მარკსა; იმ დროს
 სწყოლობელმა კაცამ მოიგროვა უკანასკნელი
 ღონე ზ ვაუპერა რა კელიდამ, ჩაყარა შიის ზ
 დეცა სის შიის, სადაც იფდა მარბიანდა. ჩამწავ
 ეს დაინსა მარბიანდამ, შიძით გარდასტა ზ ვაი-
 ქცა. აგრეუფე კაცამ იბოკა კარგი დრო ზ გაიქ-
 ცა ფივებისაკენ, სადაც იმ წამს დაიძალა.

რობისონი სხქაროდ დაქმო სიღამ, მაგრამ
 გელარა ნასარა: გერც კაცა ზ გელარც მარბიანდა.
 რა უნდა ექნა ნასეგარი საათი მუცი ფიქრობდა,
 თუ რა ექნა. შემდგომ მივიდა იმ ალაცს, მარ-
 გელით რომ შესვდა კაცს, ამ დროს შესვდა იქ
 თაგისი მაიმენი, რომელიც იფდა კლემზედ ზ
 გადმოიყურებოდა შიის.

რობისონი რა მიუხლოვდა, დაინსა რომ
 დრმა დელები წაწოლილ იყო კაცა დაჯალულო
 სობილისეან, გერდზედა ამქი ბნუცი დაქსა

ტოდნენ.

რამწაგ დაინანა კაცამ კაცი. ასლას. მაშინვე
ვახერდა ჭ კნუტებმა. გაშტერებით დაუწვეს უსურ-
მა. ერთმანგროს.

რა. ეს სანა, ასლა. რაბიზონს. აღარ უნდოდა.
კაცი, უკაცალი კნუტები. აიყვანა. ველში ჭ წა-
ასნა მინ თან თაყის სოროსკენ, დედატი იქვე
მოკლა.

შემდეგ რაოდენსამე სანსა, თავგები აღარ სხნ-
დნენ, მაგრამ გელარაფრით. ველარ შეიძლებადა.
დაბრუნება იმ წანასდენისა რაც თავგებმა წაუსდინეს.

ვაგიდა დიდი დრო, დაიხა ერთი. სრულა წა-
მალი, არ იჯოდა რა ექნა? უოველი. ღახე და-
კარგული. ჭქონდა, რილით უნდა დაესოცა. თსები.
ღ რითა უნდა დარჩენილ იყო. ფიქრობდა: ვაითუ
იმისთანა დრო შექემთსვეს, რომ უწამლობით.
სიჯოცსლეე მომესბოლიო. რაღას აქნედა თოფსა.
თუკი წამალი აღარა ჭქონდა.

ესლა უნდა დაენებებინა ააგი მონადირეობისა-
თუს, უნდა ეცხოვრა სსიუ, ვვარათ, უნდა დაეწყო.
მიწის შემუშავება ჭ პირუტყუთ. მოშენება. ამ
აზრის აღსრულებაში მოყვანისათუს უნდა შეეკრიბა.
რამდენიმე თსა, რამეღონიუც მოეშენებინა, მაგრამ
მხელი ეს იყო, როგორის კელთვნებით ჭ სერსით.

ეძივნა.

მან გააკეთა დასტერი მანის მსგავსი, დადგა
სსუა და სსუა ადგილს, მაგრამ ცხოველნი მიუ-
სვდნენ ერთ კვრამდე დაიჭირა ერთი რაღაც ცხოველი
და ორი ინდოური. რასაკურთხევია ესე კარგი იყო
და შეიძლება შიგელა შიშხილი, მაგრამ ასე-
ვისა გერა მოახსენა. მაშინ მოაგონდა ერთი:

დაკრიფა მოგრძელო ბაღანი, ხაურია თოკი და
ასძები, რომლითაც მოიხსენა მაგარი თოკი,
ექუსი ანუ შვდი საეცხი სიგრძე; გაიკეთა რა ქა-
მანდი, დაიწყო სწავლა და გაფარეობა. სან ქუას
და სან სეს ესროლა, ბოლოს დროს ესროლა მა-
რიმონდას, ყელით ძნელათ დაიჭერდა სოლმე რა-
დგანც მარდათ იქცეოდა.

ამ სწავლის ვარჯიშობის განმაგლობაში, შე-
შობლობა დიდი ადგილი, რომელიც უნდა ყოფილ-
იყო საქონლის დასამწყვდევათ. ერთს კუთხესთან
წამოაფარა ისეთ საირათ, რომ დაძვარ იყო ჩრ-
დილი და დაეფარა მისიყან. რაცეი რამ გააკეთა
იყო კარგათ და მშუქსნიერთ. რა ენაღულებოდა,
შოელი კუნძული ეკუთვნოდა მსოლოდ
იმას.

ფიქრობდა როდესაც თიკნები გამეზდებიან,
შეხვევიან ხემს სმასო, შეხვევიან შინაურს

ცხოვრებას, მხოლოდ მაშინ გამოუშვებ შემოღობილს ადგილიდამ გარეთათ, ისეც მარიმონდას წყდამსედველობითათ.

რა გქნა საწყალობელს შეკუნძულეს ანუ ვსთქუათ შეუღამბოვს. რითი უნდა გერთოთ თავისი თავი, თუ არ ამისთანა ფიქრით?

როდესაც რობიზონმა ნახა რომ ქმანდს კარგათ უღებეს, წაგიდა შუა კუნძულამდისინ, მაგრამ გერთოთი შესვდა, რაკი სალამომ მოაგანა დაბრუნდა დაღონებულის სხით, დაფიქრებული ჭ უიმედოთ.

შეორეს დღეს შეინებრა ორი ნაჯირი თიკანი, რომელთაც ვერ რქა არ ამოსვლოდათ.

მარიმონდამ დიდის კმაყოფილებით მიიღო ჭ იმ სალამოსედვე ჩაერიგა დიდის სისარულით.

ერთი კვრასედ რობიზონსაჭყებანდა თვთქმის ერთი ფოგი თიკანი, რომელთაცა დიდის სისარულით უყურებდა ან როგორ გასვლიდნენ შემოღობილს ადგილში; ან როგორ ეთამაშებოდნენ ერთმანერათს.

—ოჰ, სთქუა თავის თავათ ამკათ; კაცს შეუძლიან უშველოს თავის თავს ბევრის ღონის მიუბით. მამქმისგა უბედრება; წამალი სრულიებით დაძლეუნა? სვრაღლინგს გეცანა რომ მე მოგკედე.

ბოდი როდესაც დამკნარეუბოდა უკანასკნელი თოფის წამალი. რათ მინდა მე თოფის წამალი მაშინ, როდესაც რომ ესლა უფრო მდიდარი ვარ; ესლა უფრო მეტი ღონისძიება მექვს ცხოვრებისა. ესლა რაღა მაგლიათ? აქ თავისუფალი ვარ, არა მეავს უფროსი, არც მეავს ბმანებელი. მარიმონდას უფრო მომატებით უყვარვარ მინამდისინ უყვარდი ამანაგებსა. რაღა უნდა ვინატრო? მხოლოდ ეს არის რომ ღმერთმა მომცეს სიმთელე.

რამდენსამე თთვს შემდეგ (ეს უნდა ვსთქვათ რომ რობიზონი სთვლიდა დღეებს) მინდვრებზედ მოინდომა გადაესადა ასაღის წელიწადის დღესასწაული: რადგანც დეებოდა იანვარი, 1706 წელიწადი.

იმ დღეს მოინდომა სადილის ჭამა შემოღობილს ადგილს. ზვეულებრივ მარიმონდა უჯდა ვეგრით, კარებოც უკანდნენ ვარძემო, თიკნები დარბოდნენ ვარსა, ხანდისხან დადებოდნენ უკანა ფესებზედ, რომ დესედნათ რა ვწუო სჯოლზედ, კალათაში, რომელიცა ავსებული იყო სსუა ჭ სსუა საყოფით. ხან დაიწყობდნენ ბალასის გლეჯას ჭ თამაშობას ვოთამანერთში, სადილს უკან ქებოდა რობიზონს დიდი სიამოვნება. სადილს რაც

შორსა ვადაყარა მიწასედ. წაესვივნენ ჭ ვინ რამ
 მიასწრობდა მოიტყუებდნენ ჭ გაიტყუებდნენ.

რობისონი წამოწოლილიყო თავის უსუსვ სედ
 სწევდა უკეთეს თამბაქოს ჭ უყურებდაროგორკ
 თამბაქობდნენ ცხოველნი. რობისონი იყო ძალიან
 განარბული, რომ უყურებდა იმათ თამბაქობას;
 შეგონია თავის დღეში ისე განარბული არ იყო,
 როგორც ახლა. ცოცხს სან შეძლევ უყურად
 წარბები შეკრა, ამისთვის რომ იმისი ფიქრი გა-
 დვიდა სლუხედ, რამდენსამე წამს იყურებოდა
 სლუსკენ მოუსვენებლად, მას უკან სისარულით
 დაიყრა, გაიტყა სლუს ზარისაკენ ჭ იქ დაწყო
 უკრილი რაც ღონე ჭქონდა. ახლა ეს უნდა ვს-
 თქუთა თუ რა იყო მიხვნი?

რობისონმა დაინახა ცისფერი სომალდი შორის,
 მაგრამ სომალდამდისინ იყო რამდენიმე თასი
 ფერსცა: მაშინ აიღო ღურბინდი ჭ დაუწყო ყუ-
 რება, ჭ დაინახა. — რასაკურგელია ეს არის სო-
 მალდი უთხრა თავის თავსა; ეს სომალდი არის
 მსლობლივ კუნძულისა....

არა, თი შეარყვა, შესამეცა.... სუყველა სო-
 მალდსედ ზაირალი მშუწნიერად ფრილდებენ, აღ-
 შოსაგლოეთის ქარისაგან.... ეს სომალდია! ჭო, ეს

ესნაღონია! იქნება... იქნება სტრადლინგი მოდის
 შეიქცეოს დაგონი თუ მოგკედა? ის ხედავს ეს-
 ლა შამოიგლის... ის კეთილია, ზაუთასნა სტრად-
 ლინე!...

აი მოსტრიალდა სომალდი თითქო შარ ზე შარ
 კუნძულისაკენ, კიდევ ორჯელ მოსტრიალდა ასრე
 რომ რობისონმა გაარხია კარგათ, რომ ეს სო-
 მალდი იყო სლვს კაცებისა. დაიუზრა დაიღუპა! მნე-
 ლია! გინუკობა არის რომ მოდეს აქ, სად წაუიღუ?
 სად დავიძლო? შეუბნა? მე მოვსესიყებ დამალ-
 ვასა, მაგრამ მსელი ეს არის, ისინი დამიქცევენ
 სასლსა, დასკარულყებენ ჩემს შამოღობლსა, ჩემ
 შალსა.....

ამ ფიქრებით განკალუნდა, თითქო ციგება შე-
 უდგათ. ათგალიერუნდა ყოველს შამორობას სო-
 მალდისასა, მაგრამ, შამოსტრიალდა სამჯერ კიდევ
 სომალდი ზე ვასია მოშორებით ზღვამთ.

რობისონს კვლავი ჩამოეძლო.

რა შირია, ასლა ანბობდა რობისონიკესიქეთათ
 რომ ვარყულნი არიან, ვანა მე შემძლიან ესლა
 რომ ვიყო იმათი მტერი?... დაფიქრო იმდენი
 ვაგება არა ქქონედეთ, არა ავნონ რა საწყლს
 დაღუპულს კოლონიურსა... ისინი შემწვიან
 ვადამარხენნ როგორც ქრისტიანსა... სომალდი

რომ აქვსო, ვაქვსო დები მესიამაღდე, მაგრამ ახ ვახა
შეაღწეხს, დაიუჯა ვახა მოთლა მიღახო?...
უნდა მამინვე ვაქვინა დიდი უცესლი, მაგრამ

როია? უფროა მოუფიდა ფიქრში, დევილივ
სეუბი, რომლითაც იყო შემოღობილი ჭ მოგე-
დებინა უცესლი, იმითი გეგბის გადაურხინა თავისი
თავი უბედურებთაგან.

ამ დროს მოაყონდა რომ უწინდელს სსსოს
უკან იყო უფრო რომელმაც არ შეძლებდა
გასვლა. ამასი იყო სმელი სეუბი გადასული
ერთმანერთსეუ სსსო ჭ სსსო ბლასებით. იქ გა-
დიტანა უცესლი, რომელსეუც სსსოშია სსსო-
სა ჭ დაიურა ემელი მტოები, ფოთლები. უცეს-
ლი უოცკოცათაი მოედო ბაღადამ თავმი-
სს, ისე რომ რაკი მსე ხედა ანახებდა მოელს
კუნსულს, აღი აღიოდა იუთქმის ტამდინ. — რომ
ბისონი იდუა წელის ჰიოას, მოელი ღამე არ
მოურბორებთა იგილი დღესი. უფროს უფლებდა
სომ არ არის ნაცხობი სმა რამ წელს მსრიდა-
მაო, სომ არ მოახმოდა სმა სომალღითაგან. ახ
მენაგების სმა; მაგრამ ვერაფერი ვერ დაინახა
წლუასეუდ, ვერცარა ვაიგონარა; ვარდა სმელი
სეუბის სმისა, რამელირთუა სქეებოღეს ჭ ეაქქონდათ
ჭახაგუხი.

შემდეგ ამისა მოეღოს კვრას იყო დაღონებული
 ღი ზ დაფიქრებული; მკრათლა მიდიოდა წვუს
 ნარს, უყურებდა ვარების თამაშობას ზ თანსობი-
 სსს, მაგრამ ვეღარც ესენი ასრებდნენ.

მარბონდამაც მოაწყინა; დაღონებული უყურებ-
 და სუეველაფერსა.

რობისონს ასის სორცი თუთქმს გამოელოა,
 შინყამდა რომ ეჭმა თუეწი, მაგრამ ძალიან
 ცოცასა შეგლოდნენ ღონის გამამარცებლად ზ
 სოეიერებს. წვუს კიბორჩხალუბის. ჭამა მობე-
 სრდა; იმას უნდოდა სსტა სტემელი. ბოლოს
 ისევ ალთ თავისი ქმინდი ზ წაეიდა მარცედ
 თიენებისათვის. მარბონდა ეჭყეუ თან. რადგანც
 ქეფსედ არ იყო, რობისონს უნდოდა მაძყენი
 შინ დაებრუნებინა ზ დაუეზრა იმას. მამანგე მაძყე-
 ნი შადეა, დაედა ზ დაუწყო ვეყება მწყსარების
 სსით, თიქით უბეფურების რასმე ერძნობდა, ბო-
 ლოს გამობრუნდა მარბონდა.

სლაპოზედ რობისონი არ მოვიდა შინ, მარბ-
 მონდა მოელი ღამე ელოდა, მწყსარეთ ღრია-
 ლებდა.

დაედა დილა, დაღამდა ის დღე, მის უკან
 გვიდა ღამე, სსლოე სულ ცარბელი იყო. მა-
 რბონდაც უყვილათ ეძებდა მსლობლოე დეკო

ლებში, სქებნიდა კვალს თავისს ჰატრონიისს,
მაგრამ ამოდ....

IV:

იმ ადგილებში, რომელსაც დაარქვა რიბისონ-
მა სტრადლინგი, მისდევდა თხას დასაქვრათ, ამ
დროს უკვე დაუსწლტა ფეხი ზ ჰაგარდა სვეში.

ბედი იმისი, რომ არ იყო ძალიან ღრმა, თუ-
მცა ძალიანი სტკიოდა ზ რამდენიმე საათი იყო
გულშემოყრილი, მაგრამ როდესაც მოვიდა გრძ-
ნობასკედ, იგონხო მარსკენა ფეხში სრულებით და-
ფუნება, მარჯვენა კელის თითებს ძლივსლა სძრია-
გდა, მიელს ცანსედ ბეგრს ადვილს ცუფი დას-
ჩქჩქადა. ის იწვა ჰატრონი ადვილსკედ, რომლის
ქმშმით იყო უფრო ღრმა სვეი.

სტდილობდა ადგილასა, მაგრამ თავბრუ დაე-
სვა, ათიქო დიდისნის აგათმეოფათა ზ ისევ
დაწვა. რამდენსაც სტდილობდა ადგილასა, იმდენი
ღონე არ მოსდევდა ზ იქცუდა. ამ ყოფაში
გათრო თვიქმის ერთმა დღემ.

სალამოსკედ უფრო მაღონიერდა, წამოიწია,
სურდა რომ კული მოეჭიდნა რამდენსამე ბალა-
სხასავს ზ ისე ამოცოცებულყოფა სქმით, მაგრამ

ბალახები კვლავი შერხებოდა ზ სევ შირს დევე-
მოდა. ამ მეკადინეობაში დიღოლა ზ გამოულოა,
ლონე, ამასობაში დაამდა, იმ ღამეს ეძინა ცა-
ვითი, მაგრამ ვაი იმ ძილს! ცალკე კალი აწუ-
სებდა ზ ცალკე ფენი.

საწყალობელი რობიზონი მისუსცდა, როგორც
ცვივილისგამო, ისე შიმშილით, მიუღო დღე
არაფერი უჭამარა, პირზედ დედო სიკუდილის
ფერი, აქამდინ კიდევ წამოიწვედა სოლძე, ესლა
ძლივსლა შექლო წამოფდომა.

ამ საძინელს მდგომარეობაში ვაიარა სამმა
დღემ; დასუსტებული ამოდ მეკადინეობისგან,
რობიზონი იწვა უძრავათ, მსოლოდ სან ზ სან
დიდის შექიბებით გადასებდა ერთი ადგილიდამ
მეორესე სან კელსა ზ სან ფესსა, სან უცვივილის
კვლით გასწორებდა ბალახსა, რომელსედაც იწვა,
ანუ გადასწვდა ქვებსა, რომელნიცა
აწუსებდნენ. — აქ იმზადებდა უკანასკელს ღოვისს;
ემზადებოდა სასიკვდილოდ.

აქ მოაგონდა თავისი წარსული ცხოვრება,
ფიქრობდა საუკუნო ცხოვრების გარემოებასა, წარ-
მოუდგებოდნენ თავისნი ძეგობარსა დედა ქვებსსა,
სან უხიგობსაჯივი, რომელშიაც თუთონ სწყლო-
ბდა, სან თავისი სახლი, სცა აჯიარებდა უკანესს

დღეებს თავის სიცოცხლისას, სან დედა, რომელიც
 ისე უბრუნდა, როდესაც ეახლოვებოდა უკანასკნე-
 ლათ... ცდილობდა რომ უკუეყრა ფიქრი, ჭ
 ვედრებითა ჩაებაჩებინა თავისი თავი მისთვის, რომ
 ლისაც მანდობა ვერვინ შეიძლოა. ამ უნდვს წამს
 ისმობდა მსიარულათ ჭ სისარულთთ ვალობა ფრინ-
 ვლებისა: ამ მძქწხივრს სმასა უნახუსებდა მქორე
 ტქმქნეარე სმა. უეკრად რაღამაც ვიარა ჭყრში
 სეე ავათ. მეთვის თაყს, ეს იყო ფრინველი, რომ
 მელიც ვფრინდა თავისს მეგობართან.

ბედსიერნი არიან ფრინველნი: ფიქრობდა რომი-
 ზონი. მეტი ვარ სწეალი, თხერი, უნატრობოვო!...

გიდეგ მთავებდა სიცოცხლე, დღე თხდა ძალიან,
 მთავებდა უკეთესი ჭ ბედსიერი დროება.

ამ დროს უეკრად შემოესმა წენარი ბლავილი
 ვარუელის თხისა, რომელიც შემდგარიყო სევის
 თავსეე, მძითა ჭ მქუსებითა უეურებდა მას.
 შემდეგ მთარს ჩამოვიდა თითქო არაფრისა არ ემი-
 ნობდა ჭ მქსხეჭად უთარღო გაცს, უფიქრად
 დაუწყო ბლასს ვლევს, რომელიც ამოხულიყო
 სევის თავსეე.

რობიზანმა ვამოა გელი ერთის ფრინველისა კენ,
 რომელიც ეფდა მასობლივ ბლასებსეე, უნდა-
 და დაუჭირა, თფიქრა: აქ მე დავლევდი

იმის სისხლსა და შევტამდი იმას, იქნება იმისი სიკრ-
უთი მაძინე...

მაგრამ იმ წამსვე ვაფრინდა, რამწევს გაცის
ასევე ხსენ. რობისონს დასუტყენ თვალუბი, დაე-
სმა გულები და მსოლოდ ერთს ორ ლუბილა
იყო იმისი მდგომარეობა.

დაღბდა, ამოყარდა დიდი ქარი, შეიქნა ვლვა
და ტუქი, იმ ვლვაში დახსნა რომ იმის შვეით
იღვა ერთი დიდი სე, რამდელიოვ ისეთ ხაბრათ გა-
დადიოდა და ვადმოდიოდა ქარისაგან, რომ ევონა
ესლა თვსე დამაწეებო. შემოსეუას გებორალები
მე წარმოსთქეა რობისონმა, დაესენ ხამოგარა
დეს, თე შტოები არ გამტყულევენ, მაშინ ძალით
ან გამომადგენა კიბუდა, რომელსედავ ვეუბის
აგმერე და ვადარჩენილი ვიქმსეო!...

მაგრამ სე ვერა სწვდებადა ძირამდის და უკა-
ნასკნელი იმედოვ ვადაუწედა. — შეოთსე დილას
ტყებამ თაგი დასება. ისე აღარა გრძნობდა წყურ-
ვილს უწვლობით და უტმლობით, სოულუბით
დასუსტდა, მაგრამ რალვა სმედი ძიევა, და ძი-
შორდა ძილი, ასე ევონა ძილს მოჭეუება სიკუ-
დილით. უკებ შემოესმა შორიდგან სოლოდავი
ბლეილი, ხან ერთს ადვილს, ხან შეოაიდგან, ხან
ასლო და ხან შორს, ამასედა თვალუბი ვასილდა

დაუგდო ყუბო, თავსეც რაღამაც დაუწყო ფახუნა
 უბუქბში; ობუნსხაგან, ღრალის სმა მოდობდა
 უფრო მაღ-მაღე; თითქო ემაწულო ცირასო,
 რობიზონს რაღაც მოაეონდა შეეცეო რა სმა
 ცირალისა... წამოაწია ცოცათი, მოეკრთვა, უკან-
 სსკენელი ღონე ზ დაეურა. — ის მარბოლოთ მან-
 რამონდა იგო! მარბონდა ამ კნაეილსეც მოეოდა
 მაგროსონან, სსტოკად დაეცა მაწასეც. — ის მარბონ-
 ღოთ მარბონდა მაგროსონის სმასეც მოვდა, ყობის წყობას
 იმისი წყწუნა ზ წყსილი შეეცეოდა სსსარეულის
 სმაღ. რამდენსეც წაბი სეოდა სეცის თავსეც
 ზ მას უკან დაეშო სეცში, ისეთის სსწოფით,
 თითქო ხაუნობი ადგილი არისო, აეღებდა ევლს
 სის შეტოებს, ბაღასებს ზ ხამოსეცოდა. ხამოგიდა
 თუ არა, იმ წამსეც მარ ზ მარ მიგარდა რობი-
 ზონსა, დაუწყო ღოცვა ღოცებსეცდა, შებღოსეც
 ზ თეალებსეც ზ მასუკან სეოდა, დაწყო ეწ-
 რილო, შეეცენა, თეალებს სსსსამი, ცდილობდა
 რომ რობიზონისათ სმა ამოეცეცინებინა. ეცილო
 მარბონდა! ბეწვ იმ დროს ჭქონდა სეილი, ეწ-
 ლები სსსსლში მოსეგრილი, წამწამი დაშეებულო,
 ეცეობოდა რომ ჯოდ სსსს ემებსა.

რა მარბონდამ სსსს სიეზოლე სსსა რობიზონ-
 სისა, ფოცსლაეე მისეცდა რაც აკოდა, მსწოფულ

როგორც ფრანგული ამერბოდა სკვის თავსე, მო-
უტანდა სან სის ნაგოდს, სან შვეანე ლერწამს
აკებულს ცეპილის წუწნით.

ეს იყო დრო როდესაც ხვეულებრივ სტამბენ
საუწყეს ზე კადევ იმათ ისაუწყეს ერთათ. რო-
ბისონს სრულებით იმედი მიეცა რაკი დაინახა თა-
ვისი ამხანაგი, ზე მეტადრე მაძინ, როდესაც ვაძლი,
გნლა მარიძონდა უძუქლიდა ამოსულის ხეკიდგან.
მარიძონდას ანიძნა ქამანდის მოცანა, რომელმაც
მწრადლოდ მოუტანა. მიერეს დღეს მარიძონდას
მისუა ერთი წვერი ქამანდისა იმ ასრით, რომ
მიეკრა წუწნით რომელსამე სეზედ, მაგრამ მარი-
ძონდა თოკის წვერით როდესაც აღიოდა კლდე-
ზედ, დასჭირდა ის ცელი, რომელშიაც ეჭირა
ქამანდის წუწნით, ვაუძო ზე წაგიდა სეგით. რამ-
დენი ამ სსით თავდებოდა საქმე, ბოლოს დროს
მოიხმარა უკანასკნელი ღონისძიება, მაიბა მარი-
ძონდას წელსედ თოკი ზე ვაგდა სეგით იმ
ასრით, რომ ვარს ეცრიოლნა როგორმე დასვევდა
ან ჟვებს ზე მაძინ ვადაჩეზოდა. მაიძუნი მსეტკ
მიათრევდა თან თოკსა ზე ავიდა სეგით ზე დიდვა:
არ იყოდა რა ექნა? ამაზედ მარიძონდა ასამხანაგებ-
და თვლივისა ზე ვანკურდებით უყურებდა იქიდაძ კა-
ცსა. რობისონს მოსწყინდა თრძინა მს
ქვედა ქვა

ფეხებით დაუძრა მაიმუნს ზე კელი დაუჭნა.
მარიძონდა გაიქცა.

მწესქეული უყურებდა თოვს, მხედრდა, მახ-
წია თუარა მარიძონდა, თვალებს ხამხამით, გა-
მახნდა სვეს ზირას. კაცი უყურდა, უყურდგ-
ბოდა, ის კიდევ მიდიოდა, რაკი მოსწავა მამინ-
გვ გამოხსნდებოდა სოლიძე, მაიმუნს გვინა მეთა-
მამყბათ. მამინ მოეფარა კლდეს იყურებოდა იქი-
დამ სხაჯილო სსით. რობიზონი გამოვიდა მა-
თმინებისაგან, აიღო ზე ესროლა ზაჯარა ქუა; მარი-
ძონდამ აიღო სძელი სსს ნაცესი ზე ესროლს
რობიზონს. მამინ იმან ესროლა უფრო დიდი ქუა
ზე მოარჯეა, მაიმუნი გაიქცა ზე თოვი გაიჭიმა.
კაცმა ესროლა უახინდამ კიდევ რამდენიმე ქუაში.
ამ დროს თოვი უფრო გაიჭიმა; იფიქრა უთუ-
ოთ მოესკეთა?... დაეკიდა ქმანჯსა ფესებით,
მუხლებით, წყნარ წყნარა კლდეზედ ცოცდებოდა
შვეით ზე შვეით.... მისწია ძალუამდისინ...

მოაგლოთ სული შვეით ქუას, ზე ავიდა, ამხსით
გადარჩა... თვალი გარდაეგლო, რა თოვის მდგო-
მარგონა სსა, რომ მაიმუნი რა ჯაგებში შექმე-
რალიყო თოვი უფრო გაჭიბულიყო, სუდ
კუნესობდა საწვლად ზე ღონე გერ ენოგნა დახსნისა.
რობიზონმა დაინახა რომ მარიძონდა ისეთ ნაი-

რათ იყო მიგრული რომ ცუხებ, დასასლუბული
 ჰქონდა ზე გადმოდიოდა ქიფი პარიდგან, თვალნი
 კი დეგვიცა. რამწაყ რობიზონმა გაუძო გელით
 დამ ერთი წვერი ქამანდს, მაშნეე მაიძინდა
 მოეძო მაგრამ წუნაით დაიკვილა იმის გელით
 შეწყუბებული რობიზონი მოეარდა მაიძინდს,
 მიხსნა, სიღამ აიყვანა კელში ზე წაიკვანა სსლ-
 ში. ვსაზე კენხლოდა სწყული მაიძინა, ძლივს
 სუნთქედა. ვესზედ დეომა ველარ შექმლო ზე
 ძლივს მაიწია სდგომს.

სსლი სრულებით დასვა ტარიული, სულ არე-
 ულ დარუული, ისეტი ვქვეული ვეზენ ტეში, აკრუ-
 თეე კრუბი უმკლოდის გამაიხობით, ქაის სრუ-
 ლებით დუქსივა სსლი. რობიზონი შედე, იმის
 წინ ეყარა თასრუული რეცვი რომ ებად, ვარდა
 ერთის კედელის ზე ნატარი პანისა.

მაგრამ არ ვნაღუთა ამიხთანა უბედურობისა
 თხ... თავის ქეშსაგების ვეგრესზე გამართა
 ქეშსაგები მაიძინდასთვს, როგორც თაფისთვს,
 უეწრება ავთმეოუხ, ვანძორდებოდა სოლმე
 შოლოდ ტეში სსრგოს მოსტანად. მიუტან-
 და სოლმე რამდენსამე კონას სსეა ზე სსეა და-
 ლხეხსა რომ ამოერხივა თითონ რამელით თი-
 თონ იამეობდა, ვადბრუნდებოდა სოლმე დქკრად

შიდა კელსა სუცივილას რასაც მიუტანდა; მაშინ
 რობისონი ფიქრობდა რომ უთუოთ ის ბილსი,
 ვერ მიბოვნიდა, რომელიც არის საჭიროვო, თუმ-
 ცა თითონაც ავთამუფი იყო ჭ სუსტი, მაგრამ
 დადიოდა უფრო შირს ჭ შირს რომ ეძოვნა
 კარგი საქმელი. ყოველს სიღამ მოსწავვედა ში-
 სა; ყოველს ჯაგებიღამ, ყოველს კლიღამ, ყო-
 ვლის წყლის კიდიღან, ყოველს ნაბირიღან
 მოჭკრეფდა მცენარესა, ნყოფს, ფოთლებსა ჭ მი-
 რებსა. ჩამყავ დასასამდა მარიძონდა უარეს ფოთ-
 ლებსა, მაშინვე დაჭრამდა კელსა, გადაბრუნდ-
 ბოდა, დასუტამდა თვალებს; ჭ თუ იბოვნიდა სა-
 ამოს რასმეს შესეღამდა თავის მეგობარსა მაღლა-
 ბის სხით ჭ კიდეც გადაბრუნდებოდა. მხოლოდ
 დალევდა წყალსა მაშინ, როდესაც რომ მიუტან-
 და კაკლის ნაჭუჭს.

თვითქმის მიჯლი კვრა რობისონი დადიოდა
 ამისთვის ჭ ცდილობდა რომ მიერჩინა, მაგრამ
 სულ ამოდ! მარიძონდა აღარ მოჩნა; ქამანდმან
 ძალიან წაუხდინა გული, ჭ სან ჭ სან ამოსდი-
 თდა გულიღამ სისსლი.

განა ჩემი უბედურება ერთი თრად უნდა შეი-
 ქნესო. იცუოდა უარლით რობისონი, ჩემი დამს-
 სნელი ჩემგანვე უნდა დაიღუპოსო?

მძულდა ზირბელათ როგორც გამოუსდევო,
 ცხოველი რომელსაც ერთს მთელ ქუჩასაც
 უყარდი ზ რომელიც ეხლა უნდა მოკუდეს რა-
 დენსც ვადამარხნა სიმძლით სიკუდილისგან
 რომოძიო... იმ რომოდგან, მე უმეჯარი ვესრო-
 დი ქუჩასა!...

მარბონდავ! ხეძო მეჯობარო, ხეძო უკეთესო
 მეჯობარო!... ზ უყურებდა გულის ცვივლით
 იმის დასუტულ თვალებს; იმის სისეს, რომელიც
 თან ეღმიტებოდა, თან ზ თან სუსვდებოდა; სდე-
 ბოდა ზ ბაღანი სვვდებოდა. —

ერთსეუ საღამოსეუ რობისონმა გასვჯა დიდ
 სბანში ამისთვს რომ ავციებდა ზ ძალიან ცანკა-
 ლებდა, თითონკი დაღალული ზ დაქანცული მი-
 წვა ასლოს ავათმეოფისა უარიელ ალავსეუ, ამ
 დროს რობისონმა შესედა, რომ მარბონდა სიმ-
 ძლით ზ ნასად უყურებს თითქო გამოეხლოგე-
 ბოდა. რა ეს ნასა, წამოგდა ზ ზირბი უყურებდა
 დაუწეო რობისონმა.

ბოლოს მიტანა თავი ავათ მეოფისა, ჩაიღო
 კალთაში ზ ისე დაამინა, თვითონკი უდარაგებდა.
 რობისონს აღარ შეძლო ადვილიდამ დამერა,
 რომ არ შეწყსებინა. რადენიმე წუთის
 შემდეგ თითონაც მიწვა ზ დაამინა, ამ სისით

შორეს დღეს, გაიღუმა, როდესაც აღმოსავალმა
 მსემ განათა ქონი, მარიმონდა იქვა ისევ ისრუ,
 როგორც დაწვა; მაგრამ გელეტივი ვასციებოდა,
 ქაფს, რომელიც ვადმოსულიყო ღირადგან, ცუ-
 ხებზედ, თვალქიან ჭ ყურქიან დასვეოდენს
 ბუსები.

ეს იყო ლეში.

რობისონმა ვეულ მტკივნეულობით დაიყარა ჭ
 წამოღვა.

რამდენსამე სანს უყურებდა მშროლის თვალებით
 მკუდარს, რომელიც ეღვა წინ, შემდგომ სანს რომ
 სჯვოდა ვულზედ ურემლი.

რახვდა სტიროდა ასე საშანლად სწყელი რობი-
 სონი?

მაიმუნი მოუკუდა.

VII.

სამქელი რობისონს სრულებით გამოელია,
 მაგრამ აღარა ფიქრობდა მწუსარებისგამო საჭმე-
 ლისათვის; იმისი სსლი ჭ სრულიად აგვეულება
 მიიძალ მიიძალა, რომლისათვისაც აღარა ფიქრობ-
 და გაეკეთებინა; ბალი ეგვსო ქვითი, აღარც
 ემისთვს ფიქრობდა, რომეგაქმინდა. ძალიან დასუსტდა.

გამოვლით საღისი, რომ მიყვარა ცელი იმისთანა
 საქმისათვის. უფიქროვად დადიოდა კუნძულზედ;
 სან ჩაიხედამა სევდი, სან აიღებდა ქუჩას ჭ დაარჯ-
 ემდა მუარეს სეს რაც ძალი ჭ ღონე ჭქონდა,
 სან ფესსა ჭხეცემდა ქუჩას ჭ გადაადგებდა, არათერს
 აღარა ფიქრობდა. ერთჯერ დადიოდა რა მესავრად
 მივიდა იმ ადგილას, სადაც წაუვიდა შეშას ცეც-
 სლი, მიიხედა მიიხედა არაფერი არა იყო, მხო-
 ლოდ გამაგებული ნაცარი ნახა, ფესი ჭკრა ერის
 ამაღლებულს ადგილს, მასუკან მუარეს, ჭ უფ-
 რად ნაცრის ქუჩებში დაინახა დანარჩენი ქუჩებში კე-
 დლის ნაძენებისა, რომლისგანაც უნდა ყოფილ-
 იყო აღრე ამენებული სასლი.

მაშინვე იფიქრა აქ უმუშავნია კაცის ცელსაო
 ჭ არა გელეუოსაო.

რა ქნითან ის საღისნი, რომელთაცა უკნაგ-
 რითა აქ? სად წავიდნენ? ეს ვარუული კაცები ჭ
 თხები უთუოთ გამრავლებულან იმათ შემდეგამ,
 რომელსაცა უკნაგროათ აქ ვერაზინის საღისსა ჭ
 დაუყრიათ შინაური თხები ჭ კაცები; გადაძვეარი
 ცემ ამას ნიშნავდა, რომ უწინ იქნებოდა უთუ-
 თო ბალი საღისისა, მაშ... ვინ იყვნენ ის საღ-
 სნიო?

სულ ფიქრობდა ცნოვრებისათვის, მეცადინებდა

სასლის, ბაღისა და ყოვლის საჭიროების გაკეთებას, ასლი რომ მარტო ღარიბა ამ ფიქრს თავი დაანება, სასოება წარიკეთა, მაგრამ რაც სანაგებოდ და იმდენი უფრო მოუთმენელად, გაუსაძლისად და შმიშეთ ეჩუხებოდა. რასაკვირველია რომ ასე არ იქნებოდა თუ ჭეულოდა ვინმე ისეთი, ვისთანაც შესძლებოდა გაეყო სისარული და სიამოვნება. არ უნდოდა იმას სძიან ქალაქში ყოფნა და ცხოვრება, მხოლოდ ერთი ამსახავი, რომელიც მისცემდა პასუხს იმის სმას, გაივდიდა შერუსარებას და სისარულს...

ჭევიანდა მართალია მარიშობდა, რომელსაცა შეეძლო ხან და ხან გაერთო, თუმცა ესეც უცოცხო; ის მხოლოდ სცხოვრებდა გარემო სიცოცხელით; გულიკი სსუას ფიქრობდა.

მაიმუნს არ შეეძლო ეგრისო რაჭქობდა კაცს გულში თუმცა ძალიან უყვარდა და თუმცა კარგი გრძობა ჭქობდა.

ას! რატომ არ ღაგრზი იმ სეგში, ესლა სულ გათავდებოდა ჩემი ტანჯუთა!... დალენა თავი; ადგა ისრე შექუხებული; მოუვიდა რაღაც ფიქრი; გაიქცა თავის სასლითან, სტაცა კელი თოდესა... ეს უკანასკნელი სრიალა, რომელიც ასე ძალიან მხასამდა, უნდა მოესმარებინა თავის თავსე, რიბა

შეოცა გადაიხსნა მარტოკობისგან ჭ სიცოცხ-
 სლისგან!... გაიძინა თოფი, მერე მალე
 ფესზე შეაყენა ხსმისი, მოიღო ლულა საფეოქელსეჭ
 ჭ აართოღდა: რამდენი ხანი ფიქრობდა; სამეგრ
 დაათო შებლი ლულის ტუხს ჭ სამეგრევე ასევე
 აიუო. ბოლოს დროს მოიქონა გონება, იგრძნობ
 რომ საშინელები იქნებოდა, მიბრუნდა ჭ შეერძი
 გაიხროლა.

იმ დროს თითქო მოშორდა ქუა მსრიდამ: მი-
 გარდა ბიბლიას ჭ დაუწყეთ კითხვა.

რაკი მოისვენა ფიქრებიდან, მაშინვე ცედი-
 ლათ დაიძინა. სიზმარშიაც ეჩუქნებოდა სიკუდილი
 ჭ საჩქაროთ მოიშორებდა სიზმარს.

ამ რიგათ გამოელვმა ერისნელი, შეისვენა მღვ-
 სკენ ჭ დაიხანა რომ რაღაც მოსცურავდა, მაშინ-
 ვე იცნა რომ იყო დიდი ზღუს გველი, რომელ-
 სეღ ბევრეველ მიძით ლანარკობდნენ მესობაღ-
 დენი.

განშორებაში სუფოველთვს ეჩუქნება რამე შეუ-
 დაბნოეს.

შეშინებული გაიქცა ჭ დაიძალა გამოქუამულ
 კლდეში; მას შეეძინდა; მეორე დღეს ზღუს ევე-
 ლის მიეიგრათ იბოვნა ნამირსეღ მკენარე გრით
 საკვარველის სიგძისა!

რაცკი ამ კუნძულსეფ ფრანგელები ჭ სსო-
ველნა იეცენ ყოველნი სჷმდენს მუენარესა ამას.

მუენარე ესე გაძსნეს რობისონმა ჭ ნსა, რომ
ვემრსელი ჭ უკნალი იყო.

რობისონმა დასჭრა ნაწილებათ ესე მუენარე
შეინასა ჭ იმიო მაიმსადა სსრლო.

ეროსელი, რა მეიდა ამ მუენარის მოხატეფათ
ნსა, რომ ყელა ერთი ლოილი ამ მუენ-
არეთ შუ, ეს ბუილიკა ძალიან ძეგა დუძული
იყო ჭ დაეჭდილი, იმასთან კადეკ იყო
ბაჯარა ბარათი, ისნასიურის სოტეუქსით დაწერილი.

რობისონმა უკრათ იჯოდა ისნასიური ენა,
ბეგრი სოტეუკა მწელაღლა გაიჩყოდა; მაგრამ მე-
უადსნეობით გაივო.

«მე ვარ სახეონსა.... (სოტეუკს ბოლო აღარ
იჩხეოდა) ძლივს გადაურხა სოკუდილისაგან შემ-
დგომ სლუს აღილოქსძისა. ხუქსს სოძალდს ერ-
ქუა ტეჩხანდ კარეკ. თრი შული ხემა... ჭ
სულ ქონება დაიღუპა; მე უაღლამ ვამომეგდა
ნაპირსეფ სასამრასიოთ კუნძულსეფ მასლობლივ
ხილის ნაპირთს. მე მარტოკა ვარ, ძლივსდა
შემიძლიან უსოვრება... დმერთო ჭ სალსნო....
შემიბრაღეთა....»

დანარჩენის სიტყუქმას შინს აღარ შეძლებ-
ბოდა ვარსკვლავი.—

თავი VIII.

იმ დროს რობისონს შაგონდა კუნძული ის,
რომელიცა დანახა შინის რაზმდგინ იმ დროს;
როდესაც შაგონდა შინიძონდას.

ის, უფრო კუნძულია სსამბანსია; იცოდო,
უფრო იქ სესიკრებს, იქ უფროა კაცი, რომე-
ლიც უფრო სცოდვია სემსკა; სწავლო შამა!
იმან დამკარგა არა შულო, სულ თავისი ქანება
შ იმედი თავისი ქმსენის ხსუსხა, ესლა ის კაცი-
ისხოულობს შეწყობას; რობისონა. ათქა ვ-
ცოცსულა ასადის სოცოცსლით, როდესაც შეც-
ვო, რომ სსიყცა კაცი იმ შდგომარობაშია.

ამ დროს შაგონდა ფიქრო ვეკვოდნა
სეი, შაგრამ დღი სანი შაგონდადა, აუძცა შე-
იძუებოდა. კუნძულსეი იყენს ისეონი სენი,
რომელიც შაგონ კარგათ ვამდგებოდა. შაგ-
ონამ შოლოს იფიქრა უკეთესი შ იმედიანია დი-
დიციის ვეკვებო.

შინსკრა შაგონალი სეება შ შინის ქმან
ადგილას წყლის შინას, როდესაც ადგდებოდა

მაშინ დაიყარებოდა ადგილი წყლიანი ჭ შუიჯანდა
 წყალში. შუკრა თასმებით, წსკლებით მაგროთ ერთ-
 მსურთ ზედ გადაბა, მასუკან ამოაჩნია ისეთი სე, რომ-
 ლის ფესვებოც ისტებოჯნენ დელამიწაში, ეს იქნებოდა
 ანმა. მოსტრა შუკრები დიდის გაჭირვებით ჭ და-
 ზედვა მარს.

შუკრა ცოვსედ გადასლანფა. აფრის ნატკერი
 კიდევ, — იალქნის მაგიერად გამოადგა
 თავის ქეჭმსაგები სელაპის ცყავისაგან.
 ვაკეობებული.

მასუკან ვაკეობა მოსასმელი ნიხაბი, რომ ყოვე-
 ლის ღონისძიებით შესრულდებოდა ბიძოლა უბე-
 დურების დროს.

ყოველი ღონისძიება მოინმარა რათა ვაკემაგ-
 რებინა თავისი ცივი, ჭ დაუწყო მოთმინებით
 ღონისძი იმ დროს, როდესაც აღუღებოდა წყალი.
 ამისთანა ხანგრძლივ მუშაობაში იყო ძალიან
 მოთმინილი ჭ ბუდსიერა. როდესაც ძალიან დაი-
 ღალუბოდა, მაშინვე წავიდოდა სოლამე იმ ალაცს,
 სადაც მარიძიანდას საფლავი იყო. იქ დურბინდით
 უეუკრებდა დიდ ხანს რომ ეგება დაენსა სადმე
 კუნძული. სან ჭ სან ანბოდა თავისთვს: მოიჯადე
 საწყალობელით, მეგობარო ჩემო, მოითმინე!
 ჩქარა, ჩქარა მე ვაგიყოფ შენთან შენს უბედუ-

ბის განშორებას!... ესეა რობიზონი ფიქრობდა, სსვს უბედურების მდგომარეობაზე; იმასკი არა ფიქრობდა, რომ თავისი თავი მოეჩინა. უფრო მოძაგებულს ფიქრობდა ახალს განშორებულს, კაცსეღ

აი, სულა აღუღდა ზე მიწიყა იმადგილამდის, საცა იყო ტივი.

რობიზონმა მარდათ გადაიჯნა თავისი რაცინდა არა: დურბინდი, ტულო, კიბუ სელაპისა ზე თსე-ბის ტყავები, სსარება, ჩიბუსი, სკამი ზე ყოველივე რაცკი რამ ებადა. როდესაც გამოვდებული იქნა კუნძულსეღ, იმ დღითგან ყოველ სეზედა მსტრიდა დღესა ზე თვესა, როდესაც განიზრახა გემის გაკეთება იმ დღითგან თავი დანება თვლას. როდესაც ტივი წეულმა ასწია მიწითგან, დიდის მეცადინეობით მოსასმელის ნინბით შეიყვანა ღრმა ადგილასა. იქ აუშუ აფრა, დამაგრა, მოსტრიდა გელო ზოლის შეე გულს დასმელის სომალდისას. რა მოშარდა კიდეს ეს სომალდი, (დავარქეთ სომალდი) შესედა უკან თავისს კუნძულს ზე როგორღაც დანანდა? განა განშორება? დანატული მთები? განა მსიარული წყაროები? არა! ის ადგილები დანანდა, რომელიცა იყვნენ მოწმათ ამის უბედურებისა ზე ამის ტანჯვსა. —

აფრა აქვსა ჩრდილოეთის ქარის საშუალობით.
 ჭ ციგმა ახუ სიამაღდმა წყნარა მიიღო მიამრ-
 თბა მსალოს კუნძულისაკენ. შემდგომ რამდენიმე
 საათისა ის შავი წერტილი, რამდენიმე ევონა
 სმელი მაწა რიბიზონს უყვებ გაიზარდა ასე, რომ
 შეიძლებოდა გაერჩია ძალაღი კლდეები ჭ შავები.
 დაფარული მწკანეს ბაღისებით, გააგებით ჭ იქნე-
 ბა სეგებითაც.

მაშ არ იყო მოცულებული! ეს მართლაც
 კუნძულია, იცვოდა, აღარ არის ეჭვი, რომ აქ
 სესაოვრებს, აქ იტანება ჩუმი მეგობარი რომელი-
 თანაც უნდა განვიყურო იმისი განძობრება... ჩქარა!
 ჩქარა!... უზროდა იმედით.

გარნა იმეროდა ერთ ნაირათ წყნარა. ვაგიდა
 კიდევ რამდენიმე სანი, თარივე კუნძულები ამბრა-
 სით ჭ რიბიზონისა ერთი წინ ჭ ერთი უკან
 ვხუწნება შავ წერტილათ აი, აქ იმისი კუნძული
 დურბინდითაც აღარა სხანდა, ჭ იკარგებოდა ქონ-
 ქონარებაში, ამბრა სითკი უფრო მშენებრათ ჭ დი-
 დათა სხნდებოდა თან ჭ თან. რიბიზონა ეძებდა
 იმისთანა ქონს დურბინდი, რივორიცა თითონა
 ჭქონდა, ქარიკი უფრო მომალეებით უბერავდა.

უეკრათ, ერთის შემადგერვის ქართთა ციგმა
 გადაწია ვმერდსედა მაშინვე მივარდა ციგსა

მსგავს ფესვებს დასამარებლად, ეს იყო ცუდი
 შრომა! ფესვები წყლებოდნენ რამდენსაც ამაგრებდა,
 უფრო ჭ უფრო აფრია მომატებოდა სწევდა ანძას
 ჭ ბოლოს დრას ჩაყარდა წყალში რამდენიმე სე,
 მაგრამ კუნძული ამბროსია იყო მასობლივ.
 რობისონმა არ დაკარგა სრული იმედი, აიღო
 ხაგის მოხსმული ნიხები ჭ დაუწყო მუშაობა,
 მაგრამ ვერაფერი ვერა ვაპირებ, ვერ შესძლო
 რომ დაეძრა ის მძიმე ტვი იმ მსახისაგან სა-
 დაცა მოხანდა სძელი.

რობისონი ვერა სძლებდა ვანბორებს თავის
 მდიდარს კუნძულს, აქტი მარტოა იყო ვაუ-
 სომელ ზღვაში. ძლიან ეძინოდა ესლა თავისის
 დაღუბვისა, ამისთვის იყო საჭირო აფრა, რომლისა
 მაგიერათა მოიხმარა თავისი ქეჭმსაგები; ფიქრო-
 ბდა რომ როგორმე შეძარესნა ერთი სე ჭ დაე-
 ფა შუა ტვიგედ.

არჩევდა იმისთანა სეს, რომელიც სუვევლასედ
 ნატარა იყო, სჭრიდა რათაც იყო მიზნული, წყნა-
 რა ამობდა სის ღუისმებს... მაგრამ როდესაც
 მუშაობდა, იმ დროს ტვი მოხვდა ზურთს, რომ-
 ელიც ძლიან დიდი იყო ჭ ზურთმა მისცა
 შეორეს ჭ ბოლოს რა ტალღებმა მოიტაცეს
 ტვი ჭ წაიღეს ჩრდილოეთის მხარეს შორს

ამბიასიოდგან, შარს რობაზონის გუნსულიდგან,
სადღა იმედი? უნდა დაღუპულიყო უბედური.

მოატანა ბინდმან, მოატანა ღამემ. ბნულს შუა-
ღამეს რობაზონი ცურავდა სათიკენლაც. პირველად
ესმოდა როგორ სკდებოდა იმისი ტივი, შემდგომ
როდესაც მოხვდებოდა ცალღას ხან საით მიადგებ-
და ზე სან საით ბოლოს იგრძნო ზე დაწყო ტირი-
ლი პირველად წენარა, მერე მოუმატა უფრო, —
ამ დროს გამოხნდა მთვარე, მაგრამ რას იცყო-
დით, აქ თავბრუ ესვეოდა საშინლად.

ქათვი წელისა ზე ცის სინათლე რომელიც
დასცემდა შლუასა ეხეუწნებოდა ჩვენებად, იმა
შიძით ზევით აღწოივა ზე მოჭჭიდა კელი ერთს
სესა, უყურებდა თვალ ვამჯერებით ქათვსა, რომე-
ლიც შემოერცემოდნენ სოღამე გარშემო ტივსა.

იმედი აღარა ჰქონდა ვადარჩენისა მიტოცდა
თავისს საქონელთან აიღო თავისი დახველებული
სასარება ყელში, მიიკრა ვუღსედა, დაღადებით ზე
მოწიწებით ელოდა სკუდილოსა.

ჩაბარა თავისი თავი ღმერთსა, ამცუყნებდა
თავსა, რომ არ იყო კმაყოფილი თავისის ცხოვ-
რებისა ვუნსულსედა, ზე უნდოდა სსუა ასალი
ცხოვრება, ზე ცუთიღებდა უნდოდა მეტი; ზე მცო-
რედიც დაჭკარვა. აქ ასედა უას, დაინასა მშენსნი-

თავი VIII.

პირველს შებურვალს 1709 წელსა, სომალდ-
მან, ბრიტანეთის ევროპისა, შემოუარა
ზღუეს ზ დადგა ერას კუნძულთან, ეყენ-ტერას-
დის მოშორებით სუიას ახუ ექუსს გერსზედ
ხელის ნაძარსა.

მეორე სომალდიც იქ უნდა მისულიყო ხქარა.
მესომალდეებს გამოახნდათ ავათმყოფობა, რომ-
ლის მასეხითაც უნდა დაეყენებინათ სომალდი,
დაესვენათ ზ მორხენილიყვნენ.

კარგები დასცეს კუნძულზედ ზ დადგენს მე-
სომალდენი შიგ. როგორ გაუკვრდათ, როდესაც
დაინახეს სამხელის ძალას კლდეზედ, რომ დამ-
გრებოდა რაღაც რამ ცხოველი, რომელიც გა-
დასცემოდა სევებს, კლდიდამ კლდეზედ რომ-
გორც ქურციკი. მესომალდეოა უნდოდათ მისდო-
მოდენს, შემოუვლიდნენ გარშემო, რამცენიც მია-
სლოდებოდნენ, იმდენი ექცეოდით ზ იძალუებოდა
დიდის საჩქარით სოციერათს მესომალდეს უნდოდა
რომ ესროლა თოფი; მაგრამ ერთმა აფიცარმა
საყელათ დოუერ, აღუკრძალა, ბედზედ მოუვიდა
ფიქრათ, იქნება არ იყოს მიძუნია ზ იყოს
კაცთა.

როდესაც დაბრუნდნენ მესამაღდენი თავიანთი ამხანაგებთან, უამბეს რაც ხსენს. იმ დროს მესამაღდეთა გაეცონათ, ვითომც არიან ზღუკაში ზღვს კაცებო, შავი კაცებო, რომელთაც აქვთი გზობრ-ხსალის ფესები ჭ სსუანი, ამასედა მესამაღდეთა დასკუნიეს, უთუთ ეს ცხოველოც, რომელიც დაძურება კლდეზედ ამ კუნძულისა, არის ზღვს კაცო.

მეორეს დღეს მოუხდათ ყოველთა შეცვლოთ თუ რა იყო? წავიდნენ რამდენიმე მესამაღდენი ერთთა ჭ იპოვეს ადგილი ის, საცა დაიძალა ნარგელს დღეს, შემოერცყნენ გარს, იპოვეს, გამოუდგნენ, სცეს კელი ჭ დაიჭირეს.

ეს იყო ალექსანდრე რობინზონი! ამჟნა ჭქონდა გრძელი, დახვლანჯული, უწესოდ დაწული, წვერი დიდი, ცანი დაფარული ბეწვანის ცეცხითა ჭ შიშით უყურებდა ხალხსა.

როდესაც მოიყვანეს სომალდის კანიტანთან, როდეროსთან, საწყალობელმა მეუღანბოემ დაღუნთათვი, კანკალუბდა სპინლად მაგლი ცანით ჭ კანიტანის კათხვასედა უმასუციბდა რაღსაც. მუღათა სძრამდა ენას, ვაძყორებდა კანიტანი უკანსკნელ სიცუეჭზს.

ცოც ცოცათ ვადუარა შიშმა, იცა თავის

ქმეების სიღრმე. ანგლიანები ჰუნდა გოქია რამ-
დენიქი სიგეუკი; მიკრამება. ან უფურბდა ჰ წა-
ძობისა, სკურბელი. გაუგებელი სიგეუქში.

როდუცხმა. ჭკიანსა. დრო. გუნბელსკე.
ყოფნასა. რობისონსა. ხუძათ აგო, გაიგოვი. რა-
ცა ჭკიანსა, ასეუ ამსკე მუტეის რომ ავლო მა-
ლო თვალში ჰ მანსკე მანსკეა. თათქას სიგე-
ლათ. ცხებთათ ასე სანს აგო. გუნბელსკე. თა-
ვან კრეათ ან აგოდი. მიკრამ ასხოვდა თაქსი.
დიდისნის მიქქელები. ცხებუროთათ უფურბდა თა-
ვის ქვლები, რომელსეუ რომდენსეუ ვაძლიდა.
სოლიქი.

რომ დანებებ ქვლები, თვქებს რომ თუი ანუ
თუ ჰ თა. წელთქედა უნდა ვარჯილიყო გუნბელს-
კე მუძთა სიგეუქით დამსკელია ჭქანდი, შა-
რისხანე სმინათ დამსკელია, - იმასა ჰ წყურსა.
სმინათ თუიანი მუქედა. რობისონი დამდა 1680.
წელსა. ბუკანს ვახანება. მუძეგრამ მანსკე მანსკე-
დაწედე. წან რომდენსეუ სინიფა, სხანსეუთათ.
ახეშსა უნათ სე, რომელსეუდაც აწერა წელთქედი,
თუ ჰ დეე ამის გუნბელსკე მანსკელის: იქ მუ-
სოძლიეუთათ. ან ვარსხეის, წათკობსეის ცხებდა.

— ლუქმინანსე რომისონი — ჯორჯოვიცის შოგო-
დანგობა — 27 ოქტობრის თვეში. 1714 წ.

ის იყო დაკარგული თათსმცერი წყლისწავი & სხვა იდე. —

გისჯარეულია რომ კაცი ამ უოცას სხმა გელოია მკეცხა.

მაგრამ ერთი განათლებული კაცი სწავს ამისევე, მაგრამ იმ & წაიხეხამ სტუმრისათვის დიუკარც ვარაუდაც ვაჩნა. სრულყოფილი დაქმნი, ვარაუდა რეკორც ვარაუდა მხევი & აჯიქის ვაღიხუ სხის წამოაქმისა.

საუბრეც რომისონს მკეცა ხელისა & დამათლებული სარეკა, ხელისა კეცეცა დიღის. ხამოქმით, დამათლებული სარეკისა ვარა სტამა და ამის მსეხათ, რომ ვაღიხეული იყო დამათლებ. ერთი მქიბდვრე არავე აჯიბდა რომისონს & ამისთვის სხმა მკეცხევისდა მსევი ამის ერთი მკეცხევი წყლისა რეკორც რომისონსა და კაცი ხედავდა მკეცხევი ვარა სელოვამ ბოლო, თითქო ეყო დაქმრო.

საუბრეც ვადაეცხეს სომალეცე.

თქამდევსამე დევს მკეცხა იმთა სტუმრისა, თითქო დაღსხს ძვარეცს იღუქმდა. ერთს დროთა იმ დროს, რადეც მქიბდვრე სექმობდა ხელს სომალეცეა მკეცხეხმა სმა სელოვამ რომისონს. ერთს წყობს სელოვანი მარგოვდევს

სომალღსედ: მესომალღენი აუოცდნენ ამაწედ,
 აფიცრებმა აიღეს დურბინდი ჭ უეურებდენ. ბო-
 ლოს ხსეს რომ ეს ის სომალღი იყო, რომელ-
 საცა მოელოდნენ, ჭ რომელიცა უნდა მისდგო-
 მოდა გუბუელს ეუანტეჩანდს. უფროსი იმ სომალ-
 ღისა ლოცმანი გამოვიდა სომალღიდან სმელსედ
 ჭ შეიყარნენ ერთათ. ამათ უთხრეს ასლის გერულის
 კაცის ანბავი. ლოცმანმა მაშინვე მოაგონა, რომ ამ
 16 წელიწადის წინათ ვიცნობდი ერთს ალექსან-
 დრე რობიზონსა ჭ ერთათ ვემსახურებოდიით ერთს
 სომალღსედ, რომელიცა დაიკარგათ.

პირველად რა ხსეს, ვერ იცნეს ერთმანერთ
 უწინდელ ამხანაგებთა, მაგრამ რაკი დეპნირმა უთ-
 სრა სასელი იმ სომალღისა, რომელსედაც ემსა-
 ხურებოდნენ, სთქუა სასელი კანიცხისა, შემდგომ
 სთქუა თავისი სასელი. მაშინვე რობიზონი გასა-
 რებული მივარდა ჭ დაუწყო სვეება თავის ძველს
 ამხანაგსა.

რასაცა ერძნობდა იმ დროს რობიზონი, არ
 შეიძლება იმისი აღწერა: მოაგონდა წარსული
 დროება თითქო ესლა გამოიღუძაო, მაშინვე გააკ-
 რებინი რობიზონს თმა ლოცმანმა, მოაწარსენა
 წვერი, ჩაუცო კარგი ცანისსამოსი ჭ წარუდგინა
 როდუქრსა, როგორც ხინებული ჭ გამოცდილი.

შესომალდე თავისი ძველი ამხანაგი.

რობიზონმა რაკი ხასა ლოცმანი რომ ისეცდილობდა ჭ სრუნამდა, მოაგონდა საწყალობელი კაცი, რომელიც იყო მეორე კუნძულსეღ ჭ იქნება აქამდინაც იცანგებოდა. ყოველი ფერი უნდა ლოცმანსა როგორ მიუვიდა ბოლი ჭ ცვაგი, სისოვდა რათა ჩქარა ვაგზავნოს იქ ნავი.

ის ჩემი საწყალი შეგობარიით უნასუსა ლოცმანმა რა ვაიქნია თავი. იქ ჩუწნს მასლობლივ არის კუნძული მასა ქუარა, ჭ არასანამბრასიოვო, აქედამ იქნება ცსრა ასი გერსტი. სანამბრასიო არარის ცარიელი კუნძულით, იქ ორი წელიწადია რაც სცსოვრობენ ავაზაკნი მეოვგზენი, უკანასკნელის ჩემის მოვსაურობის დროს მუ მინდოდა მივდგომოდი იმ კუნძულსა, მივრამ რაკი მივასლოვდი დამისტდენს მეოთფები რომელთაცა მივეცი პასუსი შარბასნით, შემდგომ რაც შენ მივიღია წერილი საწყალობელის ზონშალუსაგან — აქამდინის აღარ იქნება ცოცხალიო.

შემდგომ რობიზონმა ჭკითხა, სომ არაფერი ვაგიგონიარა სტრადლიინგისაო?

ცუდათ ვათავდა იმისი საქმე, უნასუსა ლოცმანმა, საშინელმა შავს ლელვამ დასაჯა თავის ცოდვისგამოვო. სომალდი ჭ მასთანავე მისი საცხოვ-

ზებოლო დაიღუპა; თითონ სჯობდობივი ძლიერ
 ედაინა, მუცდა მოცულობაში ბერებებს სძლია,
 ვინა ვინა ვინა. რაჟი გიგონა ეს რომისანმა
 ამოთქმის; მუცდა უწინდელი თავისი მუცდობისე.
 რომისანი ზ თავისნი ძვირნი მუცდობანი ვოცდო-
 ღვე დადობისენ ამ აჯაყებში, სჯაჟ ვადისა
 იძუენი უბეღუება ზ სჯაჟ მუცდელ ვინებანი
 გეჟი დარეჯაჟი. ამისეჟი თვეგდა თუ ვინ და
 კარგა სუქელუებანი რაჟი რომ ზქანდა; სხინებანი
 გულო, ქება, სხინები ვინებანი ზ რაგონი ვი-
 ღანი მუცდელ უმუცდანი; რაგონიჟი მარეხელა
 სხინობისაჟი; თუ ვინა სჯამდა ბუღისიხი სჯოგისა
 ზ ვისებანი, თუ ვინა იღუდა ვინსა ზ დარე-
 ებდა სჯაჟის ვინსებანი ზ თუ ვინა მოსეხისე
 ბა ამ სხინი ქუა სოჭეჯაჟისა თავისი ზ სჯამდა
 დამე ამებობაჟი სჯაჟი სოჭეჯაჟი მოსეხობანი
 და ვინსებლის ბუღი თავის სჯაჟებობი.
 ვინსი თვე სოჭეჯაჟი ვაჭეხობობაჟი ბუღის
 ვინსიძველა ვოცდობისე სოჭეჯაჟი, ვინსებანი
 ღანი თვეგდა რა ვინსის; ვინსი სჯაჟი
 ვინსი ვინსი. რაჟი ძლიერ დაიღუღობობა სოჭე-
 ჟი, დაძინებდა სოჭეჯაჟი სჯაჟი მოსეხებობა ზ ეს
 თუ იმისა უკოგისი ზ ბუღისი სჯაჟი.
 ვინსეჟი მოსეხდა თავის ამსახებობი იმ ადგილს.

სადაც პირველათ გაიკეთა ქონი. თუნა თავისი ადგილი, თუმცა სულ მოძლილი იყო. ბილიკი აღარ ეცეოზოდა, სეები, რომელიც ხარვა ისევ იქ იდგნენ, ქონი კი წაელა ქარიშხალსა. ნახა წყლები, რომელნიც ჩამოდიოდნენ მასლობლივ, ორნივე ერთათ ერთებოდნენ ჭ მსიარულათ ერთებოდნენ შლესპი. აქ გაივინა ფოთლების შიდალი, აილო თვალები ძალა, ფიქრობდა ენსა თავისი მეგლი მეგობარი მარიმონდა, ვარსა ფოთლებს შეანძრედა ქარი. წასსა თავისნი მეგობარნი იქ, სადაც დამარსა მარიმონდა. რა მივიდა, ნახა რომ სავსე იყო ხალსებითა. მხელია, მხელია მარჯობა! როდესაც კაცი არ გააღვძებს თავისსა ფიქრს სხუა ფიქრით, მაშინ თავის ფიქრი ეკარება ჭ ვინებაც ელევა.

ღ ესრედ გამოისსნეს ბრისტოლიის მესომალდეთა სამინგლის უბედურებისაგან.

რამდენიმე წელიწადის შემდეგ რობიზონმა დაწყრა თავისი ვარდასგალი.

კაპიტანმა როდენმა აგრეთვე შეიყვარა რობიზონი ჭ მისცა თავის სომალდსედ კარგი ადგილი.

გამოსვლის წინათ კუნძულიდგან ეუხან ტერხანდისა, რობიზონმა აჩვენა მესომალდეთა თავისი თხებზედ ნადირობა. ჩაიკვა თავისი უწინდელი

უწინსამოსი, ზ დაინასა ისა ზ გამოუღვა. კლ-
დიამ კლდეზედ საოჯრად გადასცემოდა, საცაკი
მოსვდებოდა, არადერს არ გრიდებოდა. მიწვევდა
იქმდინ, ვიდრე არ გამოავლო სწორე მანდოარსედ.
იქ დაღალული ისა, როგორც ისარი გაიქცა, მა-
გრამ რობიზონი მაყწია, შეაწერა ზ მოუეჭანა
უოცხალი კანაუანს. ერთი ყური ამ ისასა ჰქონდა
მოჭრილი, რადგანც აღრე ყურებს სჭრიდა, რომ-
მელსაცკი ჩაივლებდა ზ ისევ გაუშვებდა.

ერთათ სომალდითა რობიზონი ზ ლოცმანი
მოგზაურობდნენ რამდენიმე წელიწადი ზ დაბრუნ-
დნენ ანგლიაში სამეოფის ქონებით. მაშინ იქ
გამოჩნდა რობიზონის ახაგი, შემდგომ
თავისის უხოვრების აღწერისა გამოვიდა ეგრობაში
სსუა ზ სსუა შრავალი წიგნი, ბოლოს დროს
დანიელ-დექოემ დასწერა თავისი რობიზონ
კაყსო.

გახვებამ ლუთისამ დაწესა ასე, რომ კაცმა
უნდა იცხოვროს ხალსში, რათა იცხოვროს სსუს-
თას ისე, როგორც ჰსცხოვრებს თავისთუნ, უეგარ-
დეს თავისი მანლობელი. ის კაცი, რომელსაცა უეგარს
მნალოდ თავის თავი ზ არ დაზღვეს სსუათა, ის
სცხოვრეს რობიზონის მგზავსად ზ დავცემა რომ-
ბიზონისეე მსგავსად.

სოლები ღვკარგეთ

კომედა ვოდვეილი

ერის მოქმედებად.

გადმოკეთებული ივ. ვერესელიძისაგან.

1857 წელს.

მოქმედნი ჰირონი:

თაგადი სუძონ ქაღაჩუნაძე.

ნატო. ცოლი ამისი.

თაგადი სურვიდონ გვერდელაძე ქსლო
ქაღაჩუნაძისა.

გვე. ცოლი ამისი.

თაგადი მამუკა შრქელაძე, ბიძა ნატოსი

გვეგისი.

თაგადი ვოსტა ხმალაძე, სამსჯდრო აფიუტარი

გვეგისი ხმალაძისა.

ივანიკა. ბიჭი შრქელაძისა.

ნაისახარ. გამსჯელო გვეგისი.

მოქმედება წარმოსდგება ცვლისში.

(საქმა წარმოადგენს ოთახს, რომელიც მარ-
ჯენივ ზ მარცხნივ კარები აქვს სხვა ოთახ-
ში შესასვლელად. პირ ზ პირ ქუჩის გა-
რა აქვს, ცხტი ღვას ზ სკამები უწევს.)

გ ა მ ო ს კ ლ ა 1.

ბნეინა ნატო ზ ბნეინა კმკმ. (ორივეს ბურ-
ნესები ასლიათ, ზონტიკები უჭირათ ზ მარჯენივ
ოთახივამ გამოდიან)

ნატო. არა, არა, საუკარულო კმკმ, ხუღარ
დავიძლით! რადგანც ჩავივით ზ მსათა ვართ,
წვიდეთ ვიღვ! რაც უნდა უყოთ ასლა ჩუჭნს
ქსრებს ცოდვა არ არის.

კმკმ. ას, ნატო ჩან! ევ კარვი, მაგრამ მე
ვიღვ პრცსენიას, რას იტყვან ქლაქში რომ
შეიტყონ ეს საქმე.

ნატო. არა, არ შეიძლება, უთუოდ უნდა
წვიდეთ! უთუოდ უნდა დაუძკიცოთ ჩუჭნს

ქმრებს, რომ ჩუქნ იმათ გეოზიკართ ათასჯერ,
 რომ ჩუქნ იმათგან შეწყუბულნი ვართ. იმათ
 დაუკარგავსთ სიბრძნისა, სინიდასაც ჭ ყოვლის-
 ფერი! უქუცხად ხუქს სუბონს! ის რევენი, აგერ
 ორმოც ჭ ათის წლისა შესრულდება, ჭ რაყბს
 ჩადის! ჩამოვიდა თუ არა ცფილისში ჭ მოაყოლა
 აქ. იქ თრეყას, ვინ იცის ასლა სადა გლია. მეკი
 ასე ყელვადგებული მინ მარტოკა დაუდვიგარ!
 ის ბებური ქოფაკი, იქნება ევონოს, მეკი
 ვერავის ვიპოვნიდე... უკაცრავათ, თუმა სოფ-
 ლელი თავადის ქალი ვარ, მაგრამ ცფილისელებ-
 ზედ კარგი ქცევა მაქუბს! ათის წლის წინათ,
 თათქმის ჩუქნისს უეზდის ხანაღიკი შეპიკებოდა
 ჭ თათქმის ყოველთვს ჩემი გულისათვს ნაცი-
 ყულობას მართამდა სოლმე! ასლაკი ერთი ვილაც
 ბებური ქოფაკი სუბონ მადლობელსაც არ უნდა
 იყოს, რომ მე შეპირათ ჭ ამყებს უნდა ჩადი-
 იდეს? ას, ღმერთო ჩემო! ეანა ამისათვს ჩამო-
 გულით ცფილისში, რომ უყურებდეთ ჩუქნის თყა-
 ლით ჩუქნს ქმრებს, რომ ასე აქ. იქ ქალებში
 დამერებოდენ! ჩუქნ თუ იმათ ასე თავისუფლება
 მივეცით, ჩუქნს თვალზედ ცრემლი თავისღლეში-
 აც არ შეპრება. არა, ჩემო საყვარელო! რასაც
 გვეუბნება ბიძა ჩუქნი ისე მოვიქცეთ, მერწყუნე

რომ არ ვინახებთ.

მამე. რასაკვირველია, ჩუქნი ქმრები ღირსნი არიან დასვიანა!... არა, თუ ღმერთი გრწამს, რასა ჰქავს ესა: ეს შესაძებ დღე არის, მან არ გაუწაწინიათ, ჭ მსე მარტოკანი ვეროგართ. აბა ეს რა მოსათქენია. მაგრამ, ნატო, სომ არ აუცუდათ რა სადმე?

ნატო. აუცუდათ არა! ის მარტოკანი უთუთოთ დღესკი შაულებს, სადაც არიან... ჩქარა ვივეკალნეთ ბიძა ჩუქნიძე კარგა გზარჩივია; წიგნები ჩუქნი მსათ არის, მივცეთ მოსამსახურებს ჭ ჩუქნი ვაქწით.

მამე. მაშინ, რა ვქნათ, რომ არც ამან იმთქმელას იმათხედ... უფრო რომ უმეცესად დაიწყონ საარყოლი... მაშინ შიოელი ქალაქი ყაყინს დაიწყებენ ჩუქნიხედ.

ნატო. მაგასედ ხუ შესუსდებით. ერთი მსოლოდ შართალთა ქმართა არ ემსიანთა ცოლებიან. ჩუქნი ქმრებიც ქმრები არიან. მსე დაირყვინენ რომ ერთი კოცა წყალი ვერ გარყვინს. (უძახის მოსალეს) ნანახარ! ნანახარ! (ნატოს) ამ ღონის ძიებთ შევვიძლიან დავალებიანთ ცუდი ხეყულება.

მამე. (უძახის აგრეთვე მოსამსახურეს. გაივლის

მე გამოივლის.)

შენი ნება... ბიჭო! ივანიკა.

გ ა მ ო ს გ ლ ა 2.

(ისინივე შემოდინან ნაინახარ მარჯვენა ოთარ სიღამ ჭ ივანიკა შემოსვალის კარებითგან.)

ნაინახარ. რის მიბძანებდით ქალბატონო?

ივანიკა. რის მიბძანებდით ქალბატონო? დრო-
შუას თუ ბძანებით მზათ ვასლავსათ.

ნატო. აა რა, ნაინახარ! როდესაც რომ
მოვიდეს ჩემი ქმარი, იმ სათაშივე მიეცე ეს წი-
გნი ჩემს მაგიურათ. ვეგმის თუ არა?

ნაინახარ. ღაას, თქუწნი ჭირიმე, (გამოართ-
შეგს წიგნს ჭ ჯიბეში იღებს)

ვეგმე. გამოივსე ივანიკო! თუ რომ ეჩნდა
სადმე ღღეს მაინჯარი ჩემი ქმარი, თუ ღმერთი
ეწამს, მაშინათვე ეს წიგნი მიეცე. ვეგმის თუ არა?

ივანიკა. კი შესმის, შენ ხე მომიკვდე. (გა-
მოართმევს წიგნს ჭ ჯიბეში იღებს.)

ნაინახარ. (ნატოს) ქალბატონო! ეს ვეგლა
კარგი, მაგრამ ბატონმა რომ შკითხოს: სად წა-
ვიდაო, რა უნასუისო?... რის მიბძანებთ ამასეღ?

ნატო. მოასსენე, შე არა ვიციო, რა მოგა-

სსენოთქო.

ივანიკა (გვამს) ესკი მარა, ჭირი მოგტამოს ქვე ივანიკამ, ეს ქვე მაინც მიბძანეთ, რა უნასუსთო ბატონს, რომ შკიასნოს სად წევრდა ქაღბატონო.

გვამს. შენც ის მოასსენე, მე არაფერი ვიცითქო.

ივანიკა. სსენა ქექს სომ არაფერი?

გვამს. მარტო ეს, სსენა არაფერი.

ივანიკა. ძალიან კარგი. (მოძორდება) ქვე თუს პაოსკი იემობიბღუბის.

ნაინახარ (ნატოს.) როჯის მობძანდებით, ქაღბატონო?

ნატო. არ ვიცო. (გვამს.) წაგიღეთ გვამს აბა, წაგიღეთ! ასე გაჯვრებულნი ვარ ასეთა ჩემს ქოფაკს ქმარსე, რომ თვალის დასანახვათ შეეჯვრება.

ივანიკა. (მიუასლოვდება.) ჭირი მოგტამოთ ქვე ივანიკამ, მიბძანეთ, მაჟე დაბრუნდებით სასლშიდ?

გვამს. არ ვიცო.

ივანიკა. კაი თქუტსნი ჭირიძე.

ნაინახარ. ბიძა თქუტსნთან სომ არ მიბძანდებით ქაღბატონო?

ნატო. არა

ივანიკა. თქუქსნ მაინც ქვე არ მიბძანდებით
ბიძა თქუქსნთან ქალბატონო?

ვეკვე. არა!

ნაისახარ. მაშ სხანს ქალბატონო, დღეს შინ
ჭურს არ მიირთმევთ?

ნატო. არა!

ივანიკა. თქუქსნ მაინც ქვე, არ ინებებთ შინ
ჭურს.

ვეკვე. არა! (ორნივე ევლენ ჭ უკან გოგო
ნაისახარ გააცილებს ჭ ევა ეარყო.)

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 3.

ივანიკა. (უკან უეურებს ჭ თავს იქნევს, შემ-
დგომს.) ჭე! ეს ქვე რა ანბავია, კი თქუქსნ ნუ
მოუკუტდებით ჩემს თავს, რომ ორნივე ქალბატო-
ნები ქვე დღეს აიძალნენ! ეს ქვე კი არ უნდა
იყვეს! რაგა ჩემოვიდხენ ბატონები სოფლითგან
იმ დღით ქვე ამით სსლსა მოხვეწება არა აქეს...
დღე მუდამ ისღე ომი აქესთა, რომ თითქო
ოსძალოებს ეომებიანო მარა ესკი უნდა ვს-
თქუა, რომე ეს საწყალი ქალბატონები, სამს, ოთხ
დღეობით ბეგრჯულ მარცოკანი ჭურთან. აი კი
ეაზსი ასლა, ღუთის წყალობა მოგეცეთ, რაგა

იქნ ილალოს. ქმრები ქვე გინ იცის სადა ჰყრიან
 ჰ სადა არა... ჩემთვის ქვევი ისევე კაი მოვე-
 ცეთ, რავეც კაი იყოს... სასლი რაკი მე დევიდას-
 ცურე, მოუფლები ნაისახარას, სულ ლსინით გა-
 ვარონინებთ. ბატონებს ქვე განბამდის ვსა აქუსთ-
 დედა, დედა, დედა. შერე რა ვაგოა ჩემი ნაი-
 სახარ! რაკი დევიდასამ სოლმე, გული ამიფანც-
 ქაღდება!.. აგე, ჰა, ისიც ქვე მოდის. დედა,
 დედა, დედა! (მსარეზედ გამოდგება.)

ნაისახარ. (რა შევა) წავიდნენ!... ეშმაკმა
 იცის ჰ ქაჯმა სადაც წავიდნენ!... ბევრი ენაღ-
 ლებათ, ჩუჭნ თუნდ მშიერი ამოვწყედეთ.

ივანიკა. (მიუხლოვდება.) ნაისახარას სნება
 ქვე შეეყაროს ივანიკას, რაგა ამოვწყედებით მში-
 ერი... მე ცოცხალი ვეკანდე, თვარემ... მარტო
 ქვე ბმანების მეტი არ ვინდა, მიბმანე ჰ ყოვე-
 ლის ფერი მსათ გექნება... ისე ქეიფი გეგწითთ
 ჰ ვილალოთ, რომ რაცღა ეშმაკები არიან მუდამ
 ამ სასლში, ერთობ გედიბნივნენ.

ნაისახარ. ისე შემაწუსა ქალბატონის წასე-
 ლამ, რომ ვერაფრით ვერ უკუვიერი მწესარებას
 გულითვან.

ივანიკა. (რა უყურებს ცრფობით.) იიმე!
 ნაისახარ! შეგას რას უბნობ! ჩუჭნი სუცესისაგან

რადენდერ გაძივონია, რომე ყველას აქუს წამა-
ლო... კი შე სუ მოძიკუდები, რომ მარათლია.
აი შე, რაჟა მწუხარება შექუბა სოლქე, გედუსომ
ერთ რუძკა არაჟს ჭ იმ წ.მსგე მოგიღსენ..
თქუწცკი ნანსხანრ მანდილოხსენსეგქესა რაღაც
რამ წამალი?

ნანსხანრ. იქესა მართლა?... ამა მოთხარი რა
წამალი?

ივანივა. (ლიბილით.) ქვე შე დიდი სანია შეკ-
ნიშნე, რომ შენ კაი ყანასის ქმრის შერთვა მა-
ლიან გარგებს. კი შე სუ მოძიკუდები... რაც
სნება გაქუს, სულ ერთობ დავაგიწუებს.

ნანსხანრ. არა ხეშო ივანივო! როგორც გსე-
დამ ხეშს ბატონებს, ქმრის შერთვა სსარულიკი
არ არის, ჭირია.

ივანივა. რაჟა არა. კი შე სუ მოუკუდები
ხეშს თაგს, რომ ვინცლაც ევ უბნობია შენთუს,
ცუვლია! იიმე! იცით რა ნანსხანრ! აი ქვე შე
რომ გიეო ისღე შენი ქმარი, ხაის მიბძანებ ქვე
ღ ფიცსლავ მოგისარშამ... ქვე ყაგა თუ რაჯლა
ემსაკია, იმას მიბძანებ ჭ ფიცსლავე მოგართმევ,
კი შე სუ მოძიკუდები.

ნანსხანრ. სა! სა! სა! შენ გონია აღრინდელსეგით
ტეკუს მოუკლე... ეელი აილე რატელო? მამა გიც-

სონდა. იქნება მართლა მოვწონვარ.

ივანეზა. (გრძნობით.) ას! ქვე სწობია, რაღაც
აა! მკითხეთ მე უბედურს.

ნანახარი სა! სა! სა! არა, ვინ გისწავლა
განა გიყენი.

ივანეზა. იმიუ ზე, რაღაც ვინ მისწავლიდა, შოგი
ქვე ხემა ქაღაბგონისან გისწავლეთ შოგი ბატონს
მოვინაწი სიყვეულები ზე იხდე მეს დევეზე.

ნანახარი (მხარულად) სედამო რა? (მალთა)
არა, არაოდეს; ხემა ქაღაბგონი სულ იმას მიბ-
ძნებს სოლმე ყველა კაცნი დაუდგროძლები
არაინო. —

ივანეზა. ყველანი არა არიან, მე სუ მოუკუ-
დები ხეძს თავს... არა, ნანახარი, ღმერთის ვფიცავ.

ნანახარი. როგორ არა, რომ შევა შევერავს.

ივანეზა. (ვაფრთხილებით.) იმიუ, რაღაც მართალია!..
მართალია ზე ქვე მართალი იყავს... ვიფიცეთ დაუ-
დგროძლები ზე ქვე ვიფიცეთ, მარამ არც თუ
იქნეს მნდილობსები სართ ნაკლებნი!... კი მე
სუ მომიკვდები, რომ კაცმა ყურები დეილოს ზე
დავიგდავს, ამასთანებს წამოროძვით რომ კია ეა-
ზსს ზეკუისგან შეშლით.

ნანახარი. მივის მიჰყავს, იქნეს სართ...
როდესაც ვაგვევინო მოთმინებითგან, რისკვრე-

ლას ვეელას გვათქმევინებთ.

ივანიკა. იიძე ჭ, შერე გინა ვისოვს.

ნაისახარ. რისთვის გვაფერებთ.

ივანიკა. ღირსნი არა ხარო თუ?

ნაისახარ. არა გინ არის ღირსი, შე კარგო-

სელო.

ივანიკა. გვათქმევინებთ ქვე დაესვენ, თვარემ

სულ ვეცემ რაც გინა.

ნაისახარ. აბა რა იცო რომ რა თქო შე.....

შე უფრო კარგებს ვეცემ.

ივანიკა. აბა ქვე რას შეცემ.

ნაისახარ. (თან ფანჯარაში იცქირება.) რასაც

ვეცემ, აგერ შენი ბატონი მოდის ჭ იმას ჭკითა-
სე (შეღის ქალაჩუნაძეს სადგომში.)

ივანიკა. ჯანბას ქვე დაიკარგე... ბატონიც
დაბრუნებულია.

გ ა მ ო ს ვ ლ ი ა 4.

ივანიკა. ფანჯარასთან ჭ შემდგომ სვრიდონ.

ივანიკა. კი შე ნუ მომიკვდები ის არის!
მლიუსლა არ შეგიდა! სინიდისკი შეუწყნებია!...
გინ იცის აწი საღა ყოფილა .. ნაისახარა ქვე
მართლა კი მისედა, რომ ჩუქნ თუთან გვაქმს

დანაშ. უღო; კი თქვენს ნუ მოუკუდებთ ჩემს თავს,
ამისთანა ბაჯანი რომ არ შეაღებოდ, ნაინახარ
დასტურ შემართოვდა.

სურბიღან. (ვეს წყნარ თავს შემოჭეოვს პირ
ზე პირ კარებიდან ჭ ჩემით იმსხს) ეო, ივანიკო,
ბიჭო? ჩემი ცოლი მნდ არის? ჰ!

ივანიკა. იიმე ჭ რასა გემსიან, რომ ქლა
ბაჯანი აქნა არ არის.

სურბიღან. (შეშინების ფესას პრხსილებზე ჭ
აქი იქით იყურება.) მამ მაგლობა დემურის!
მინამ აქ შეიბუნებ, ჭ თან დავაწეობ ზღანსა
თავის გასამართლებოდ თუ რა უსრია... სცოთ
დუი კვამი შეონია რამდენა მიცადა.

ივანიკა. კი, ნუ მომიკუდებთ, მაგლობა დემურ-
ის, რომ ქვე მობმანდი.

სურბიღან. სუს! ჩემი სულუო! სწორი
მიასარი სდ არის? თქება ურ კიდე სმინავს?
(თვისთვს). უკვარს ჩემს კვამს დიდ ხასს მ...
ლა... მაგრამ რა, თუნდ აღწე ამდგარიყო, რა
უნდა გეკვიუბინა?... არსად არ ვეცა, რომ დრო
გატვიროს, ვოკვლოვს შინა ზის... წავალ ერთი
გველქმბ... იმედი მაქვს რომ თავი გიმართლო.
(უნდა გევიდეს.)

ივანიკა. იიმე! რაგა სმინავს, რომ კიდე

ემოილუმა ჭ კიდეც შარხა.

სვრიდოზ. მამ იქნება ჩაის სემს? უფრო
კარგი. (კიდეც ლამის ვასვლას.)

ივანკა. კნიახი არ მამიკუდებს, რომ აწი ის
ჩაის არ მიირთმევენ.

სვრიდოზ. მამ უთუოთ ნატოზთან იქნება.
მე მაღიან კარგი. ავერ სადღაც არის სვმონიც
შოგი, ორთავე საკაბე უყიდა. (უნდა გავიღებ
ნატოზ ოთასში.)

ივანკა. არა, შეე სუ მოუკუდებო ივანიკას,
რომ იქნას არ არის.

სვრიდოზ. მამ იქნება ვარყო იუზს ჭ სეირნო-
ბდებს. (უნდა ვასვლა.)

ივანიკა. არც იქნას ვასლოვსთ.

სვრიდოზ. მამ სად არის? იქნება თავის ბი-
მსთან არის? ჭ? ივანიკა!

ივანიკა. (ამაიოსრებს რა მაღლა.) არც იქნა
ვასლოვსთ.

სვრიდოზ. (გაკვირებით.) მამ სად არის შე
ბრიყო?

ივანიკა. (კიდეც ოსრებს.) იიშე ჭ, შე რა
გიცი.

სვრიდოზ. შინ არის სომ რასკურგელოა?

ივანიკა. (იქნებს ოვსა.) კი შე სუ მომიკვდე

რომ არ იყო მისი.

სურიდონ. მამ წავიდა სადმე? დღეს დილითვე
სამ არ წავიდა!

ივანიკა. კი, წველია.

სურიდონ. მარტოკა?

ივანიკა. მარტოკა რაღა წველია, ისა ზ
სურინის კნისა ერთით წველიც.

სურიდონ. მამ რასაკურცელია ზმაც თან გა-
ჭყეებოდა.

ივანიკა. არა.

სურიდონ. მამ ზიმა არ გაჭყულია თანა?

მარტოკა წავიდნენ.

ივანიკა. კი, მარტო.

სურიდონ. მარტო წასულია. სხანს რომ არც
გუშინ ზ, არცა დღეს მოსულა მამუკა.

ივანიკა. ქვე თვალითაც არ ვგინახავს მამუკა.

სურიდონ. საკურცელია! მამ ერთი ეს შით-
სარი, სამ არ ოსრავდა ხუმი ცოლი, მარტოკა
რომ იყო მისა.

ივანიკა. კი ლენ არ მამიკედე, რომ ფიქრში-
აც არ მოხვლია.

სურიდონ. იქნება მართლა? (თვისთვის.) ასე
მეგონა, რომ რამწავს შივალ ცოლი მამკარგება
ღ ხსუბს დამიწებებს მეთქი, მაღლობა ღმერთს

ეცემა რომ არა ვხვდობ. (მალთა) რას ანბობდა.
 ხეშს შემოუსვლელობაზე? სწორეთ მიასარი?
 მალმალე სამ არ მიგონებდა ჭ არა მღონმღავდა.
 ივანიკა. მისდღეშიდ.

სურვიდონ. როგორ მისდღეში.

ივანიკა. ღმერთს ვეფიცები კნიახო, რომ
 სულ არცკი მოუვინებასარ.

სურვიდონ. არც ისა თქუ, როდეს დაბრუნდება
 შინა?

ივანიკა. ხეშთს არ უთხოობიარა.

სურვიდონ. დასწევლოს ხეშა გამხენმა. ეს
 სადუროთა თქუშნი ტორიძე, დედაკუ ვევიდეს
 სასლითგან ჭ არცოთუ ისა თქუას, თუ როდის
 დაბრუნდება.

ივანიკა. (თან იქუქუა) აჰ! აწი დამევიწედა
 შე უბედურს, რომ ქალბატონმა რაცღა წიგნი
 მიბოძა. რაკ დამევიწედა შე უბედურს, ის წიგნი
 აწი მამცა ჭ მიამანა ბატონი ქვე რო შევიდეს,
 შივეციო. (ამღებს წიგნს.) ავე შ!

სურვიდონ. (განკურკებით.) როგორ! ხეში
 ცოლისგან წიგნი გაქუს? აი მსალი ანბავი!
 წიგნს გელში ათამაძებს ჭ თან ღამარაკობს.)
 ღსკო! კვამ შე წიგნსა მწერს?... სკურველია!
 არა ერთი კაცმა იფიქროს, რასეკა მწერს? რის

თვს? იქნება გვინა, რომ დიდს სახს დავრჩებოდით-
 ვართ ზ ალარ შქმოვიდოდი? (დაფიქრდება.) ჰჰ!
 საკვრველია! მაძიემა არ წამაწყდება, რომ მა-
 ლიან საკვრველია!.. ეს შოულოდნებული ანბავი
 თითქმის ოფლს მასხავს ტანში!... გნასოთ რა
 იქნება. (ვითხულობს.) აცნაზო სვზრიდონ! რომ
 დამეწვო შენთვს ლანძღვა, თრევა ზ ეფედრება,
 ეს ზემის მსრიგ სსსულებე იქნებოდა, ზ ამასთა-
 ნვე უსარგებლო. ყოველივე შენი ქსავა, შე
 ცხადღ მიმტკიცებდა, რომ მოგმულდი ზ სსუა
 შეივვარე, თუმცა ბენი გასთმოვნე რადგან გერა ვა-
 გაწვერა ზ ამისთანა მნელი ტვრთი ვარ შენთვს,
 აღარ შეგაწყებ, მხოლოდ შენის მიბძუო მეც
 დავიწვე სსუა კაცის მოძებნა, რომელსედაც
 მგონია შენც ვაგვესარდეს. .. (ლანარაკობს.) რთ-
 ვორ! რა! რა ანბავია? (ვითხულობს) ამით მგონა
 ნია უფრო ვაგვესარდეს, რომ როგორც შენ დრო-
 გების გამტარებელი ქალი, აგრეოვე მეცა
 დროების გამტარებელი ვაწვლკაცი ვიბოვნე
 მშენიერი, რომელმაც სწორეო გემის დავიწყო
 მსრებზედ აფიცრის ებოლუეები. იქნება მართლა!
 ვა ოფსია დღუბილო... (ჰკითხულობს.) აისე
 მიმიზიდა იმისმა მშენიერმა სსემ ზ ლანარაკმა,
 რომ ყოველივე მწუსარება დამავიწვდა. აი ასლა

შოდივარ, იმის დედიდასთან, რომელთანაც დგას ის
 უმაწული ჭ არ გოცი შინ როდის დაებრუნდები...
 ვაი შენ ხეშო თავო, ეს რა წაგიკითხეს!... რო-
 ვორ! რა! გმგმგან! სედაძი!... გმგმეს შევობარი
 უშოვნია!... აფიცარი!.. ეს რა საძინელება!
 სედათ რა მაძივიდა? ასლა რა გქნა?... არ გოცი
 საით წავიდე!... დაფიფერო გმგმესგან, რომ ასე
 მალე დაეფიწეებისოც ცოლქმობის მოვალეობა,
 სამლოთ ვალი!.. არ გოცი რა ვაქია! ერთი რაღაც
 რამ ანბავია აქა!... გონებითგან ვიძლები.. ესთ-
 ქეთათ რომ კიდევ მტყუანი ვარ, წაგხდი ამ მო-
 გლეს დროში, რა უეუათ? ეანა არ შეიძლებოდა
 მომეტესნა ეს ცუდი ხეწყულება. რაზკედ შხადიოდ
 ამისთანას საქმეს, ჭ... ეშაკმა იცის ჭ ქაჯმა
 ფინც არის ის აფიცარი! არა! ამ ბოროტებანს
 ასლავე განვაქარებ, ამ ზირგელს დასაწეისძივე!
 ასლავე წავალ იმასთან, ვიზიკლებ ხეშს ცოლსკედ,
 ვაგიქცევი, მოგმენი შრთელს ქალაქში, მინამდი-
 სინ არ შეუტყუათ ვინა სტყუის ჭ ვინ არის შარ-
 თალი. ეი, ივანიკა!

ივანიკა. (შეშორების ცრემლიან თვალებით.) ას!
 ქვე რას მაბმანებთ ბატონო?

სოფრიდონ. ხქრა, ამ საათში მოკმსადე (თა-
 ვისთვს.) დასაჯერებელი არ არის ეს საქმე...

უთუთ ცქვლით ანბაკი მოუფანეს ჩემი მტრუ-
ბმა, გოცა მტერი შეყვს... ჩქარა მოემსადე!

ივანკა. კი ბატონო.

სვრიდონ. ეს რაღა ანბაკია? არა შე სულელიო
შენ რაღა სეფ გიციონია მეგოცენა ბრყვსა?

ივანკა. ი... ი... იიმე ჭ რაღა არ გიცირო,
რომ ცალკე შენ ავრე ვსეღამ ჭ ცალკე მეც
სნება ქვე მალონეს.

სვრიდონ. (თან დადის.) შე ასე მსეღამ! რას
ბოღამ მსეცო?

ივანკა. რაკა გბოღამ, შე უბედური, მინდოდა
რომე ნანახხარაზე გვირგვინი შეფსენა, მარა
აწი რა გსეღავ თქვენს ავრე უოფს, მეც უნდა
დევიშალიო.

სვრიდონ. შენ რაღას ვქვამ ნეტ?... ცოლი,
არა, სწორეთი მესემრება. სწორეთ... სწორეთ...
თორემ რა დასაფერებელია.

ივანკა. კი, შე სე მოუკუტეები ჩემს თავსა,
ვოცი რაფარც სემირობა! რაკა ეინდა მისთანა სე-
შირობა, რომე არ მოეწონს.

სვრიდონ. მარათა რომ... სეღელური
მდეობარეობა არის... (კითხულობს წიგნსა.)
«რომელმაცა გუშინ დაწყო მსრებსეღ ეპოლიცები!..»
არა! ეს როგორღავ სემირობა არის!.. შე სრულე-

ბით დავიკარგე... (რა შეისვლება ფანჯარაში.) აი
 აგერ სვმონაც მოდის, მან არაყის არის ჭ სა-
 კბეკი შოაქებს ეშმაკებისათვის! დის? მობმანდი,
 მობმანდი ჭ კარეს ანბაკს გაივარებ სხსარულისას.
 ვერ კაბა გამოვიცვლიო. (გადიან ვეგეს ოთახში)
 ნაისხარ. (გამოდის ჭ უეურებს ფანჯარაში,
 შექედვამს სვმონ.) აი, აგერ, ჩემი ბატონიც მო-
 ბმანდა! .. რაღაც უჭირავს ქალღმრთელში გსვეული...
 უთუოო ცოლისათვის საკაბე შოაქებს... ეშმაკები
 შეიპერვენ კაბად. მობმანდი ჭ კარეს ანბაკს შეი-
 ცუობ.

(სვმონ შემოდის იღლიაში ქალღმრთელს
 საკაბითა, ფეხის ფრხსილებზედ წყნარა მიიწარება
 ცოლის ოთახისკენ.)

ნაისხარ. ას! მადლობა ღმერთს რომ მობ-
 მანდით აქეშნი ტირიძე, ჩვენ ისე ვვებონა რომ
 სრულებით აღარ შემოსვიდოდი შინა. სადა ბმან-
 დებოდიო?

სვმონ. სუს! სუს! შენი საქმე არ არის!
 მინდა ცოლს ვესუძრო, ჩემათ შევიწარო, იმან
 ვერ არ იცის თუ იმისათვის რა საკაბე მიყიდნია.

ნაისხარ. მოითმინეთ ბატონო!... სეგ მიბმან-
 დებოთ?

სვმონ. (წყნარა.) სუს! სუს! სმა გაიკმიცე!

ნაისახარ. აკი მოგასხეცებ რომ ქალბა...

სუმონ. (თან სულით უკვარდება.) შ... შ...
შ... ხემაო, ხუ ღრიალებ! შ... შ... (თავსთავს.)
იქნება ღმერთმა მამსეღას ჭ მანჯიოს ხემა და-
სამაული. (შეღის ცოლის ოთასში.)

ნაისახარ. (მარცხ.) სა! სა! სა! მოძებნეო
სა! სა! სა! ხემს ბაცონს ასე ჭკონია, როგორც
აგრე ხეყულებივ, რომ ცალი უცდის ასლა-
თავის ოთასში... როგორ არა! თუმცა ქმარი არა-
მეგს, მაგრამ ხემს დისვანკი ბეგრეულ ვამი-
გონია, თავის ქმარზე სახივარი!... უაზრ ქმარზე-
სეღ ასია რაც მოუვიდეთ, სამი დღეა ბაცონებო
დაკარგული, ვან იცის საღა გდია, ეშმაკმა იცის
ჭ ქაქმა, ბოლოს უნამობობსავით მოულოცნია ჭ
მოღის, თვითქონ არაფერიო!... აფერ, მოღის...

გ ა მ ო ს გ ლ ა 5.

სუმონ ჭ ნაისახარ.

სუმონ. ნაისახარ!

ნაისახარ. რას მიბძანებთ?

სუმონ. (უყის ფრხსილებზედ გამოდის.) ჭა,
ჭა, ჭა... საღ არის ხემა ცალი? ჭა?

ნაისახარ. რა მოგასხეცით.

სუმონ. ვგვეხთან იქნება? ჰ? სულ ერთია
 აქ შევალ... ვგვეხთან ვერ ვაბეჯამს ხეშს ლან-
 ძვებს ჭ ვეგდრებას. (შეღის იქითაგან.)

ნაისახარ. არა თქუქსნი ჭირიმე, იქ არ გასლავსთ
 ქაღბოცონი.

სუმონ. მამ სდა ბანდება?

ნაისახარ. რა მოგახსენათ.

სუმონ. სომ შინ არის?

ნაისახარ. არა მეონია.

სუმონ. მამ უთუოთ ბიძასთან იქნება?

ნაისახარ. რა მოგახსენათ.

სუმონ. ვინაა აქ უნდა ყოფილიყოს დღეს
 ბიძის ბიძა?

ნაისახარ. სრულებით არა ცხლებია დღეს ის
 აქა.

სუმონ. დეკროთ შემიწყალე, მამ სდა არის,
 სომ არსად წავიდა?

ნაისახარ. დიას, ვიასლათ.

სუმონ. სდა?

ნაისახარ. რა მოგახსენათ.

სუმონ. მარჯოკა წავიდა?

ნაისახარ. არა, ისა ჭ კმემ ერთათ წავიდნენ.

სუმონ. ჰო, იქნება მალა'სიამი სდამე წავიდნენ
 სავაჭროთ.

ნაინახარ. არა თქუქსნი ჭირიმე, მეონია რომ
თქ არა ესლებიან

სუმონ. ნაინახარ! მითხარი თუ ღმერთი
გრწამს, მე მეონია მოუთმენდივ მაძელოდა?

ნაინახარ. არა, მე მეონია რომ დღეს აგრე
გულ მტკივნელობით არ გელოდა, როგორც
აღრე ხოლმე.

სუმონ. იქნება მართლა?

ნაინახარ. ღმერთს გრწამენუ.

სუმონ. არა, მაინც რაც იყოს, ორს მარცვალს
ცრემლს კი ხამოაგდებდა?

ნაინახარ. არა თუ ცრემლი, არცკი ამოუოს-
რავს დღესა.

სუმონ. ევ შესამლებელი არ არის.

ნაინახარ. სწორეთ ღმერთს გეფიცები.

სუმონ. (ცოცხათ ხაფიქრდება.) არცთუ ამოუ-
ოსრავს? ევ როგორღაც ცუდი ნიშანია ნაინახარ!

ნაინახარ. დიას! არათუ ცუდი, ძალიან ცუდი
ნიშანიც ვასლავსთ, თქუქსნმა მსემა ბაჯონო, რამ-
დენჯერ ვკითხე, როდეს დაბრუნდებით შინა მე-
თქი. სულ იმას მიახუსებდა: არ ვიცით.

სუმონ. ე! ე! მაშ ავრეა საქმე?

ნაინახარ. ესეც ვკითხე თქუქსნი ჭირიმე, დღეს
სადილოთ რას იხებდით, არ მოგიცადიათ მეთქი.

აიო თქვენსი ტირიძე, არც სდილი არისო ხე-
თვს საჭირო ზ სურც დამოცდითო.

სუმონ. (შეკრთომით) მაგას რას ანბობ?

ნაისახარ. თქვენმა მსემ! მსოლოდ რა გა-
დიოდა, აი ეს წიგნი მიბოძა, ზ მიბძანა: ბაჯონი
რომ მოგიდეს ხემს მაგიერ შიართვო. (აძლევს
წიგნსა.)

სუმონ. (ვანკურეებით.) როგორ თუ წიგნი?...
ხემის ცოლისაგან წიგნი?... ამას რას ნიშნავს!...

ნაისახარ. ევ ხეში საქმე არ გასლავს მოგა-
სსენოთ თქვენსი ტირიძე რასაც ნიშნავს!... მსო-
ლოდ ამასკი მოგასსენებო, რომ დიდათ მეცო-
დებით!... შინ რომ ბძანებულთევათ თავთავის
დროზედა, ეს საქმე სომ არ მაგივიდოდათ...
(ვაფა.)

გ ა მ ო ს კ ლ ა ნ .

სუმონ. (მარტო, უჭირავს წინი ზ უკან მი-
ჭეუყებს ნაისახარას.)

სუმონ. ეს გოგო რაებს მიქრავს. უთუოთ
შეუ შერეულია! .. რაებს ბოდავდა. ამა როგორ
დაგიყურებ ხემის ცოლისაგან მაგ გვარ საქმეებს!

წიგნსა მწერს? რა უფოთ! ამ წიგნშიაც იმისთანა ალერსიანი სიტყვები ეწერება, რასაც ჩემი ნატო. ანაათ შეუბნება სოღმე.. იმისთანა გრძობის მექონე ცოლი მეავს, რომ გასაოცრებელია! საეგარელი ცოლი მეავს! მე, როგორც მეგლი ეშმაკი ისე გვცეუიკი ჩემს ცოლთან, მაგრამ... (სსნის წიგნსა.) ჩემო მტრედო! ენასოთ მართლა რასა მწერს?.. (კიონსულობს თავისათვს ჩემათ ჭ თან ჭ თან მოღის მეშფოთებამი.) რათ? რათ? რათ? ნა... ნა... ნა... ცო... ნატო! მაგას რას მიშერები?... სად მისვალ?... მო... მოიჯა ჩემო მტრედო! მო... მოიჯა! ას! შემოქმედო, ეელი გამოუჭრია ჩემთვს!.. თვალეები მიბნელდებო, კბილები მიკანკალებს... სიტყვები.. მუსლები შეგვცება.. ვაი... ვაი... მოუკლავარ!... მოუსნივარ... შეურცხვენივარ!... ყარაულ!.. მიშველეთ!.. ყარაულ!.. (ეცემა ცაცხედ.)

გ ა მ ო ს კ ლ ა 7.

სვმოზ ჭ სვრიდოზ. (სვრიდოზ გამოღის ტანისამოს გამოცვლილი ჭ მიღის სვმოზთან წიგნი კელში.)

სვრიდოზ. (თან წიგნსა კიონსულობს.) «რო-

შელმაცა დღეს დაწყო აფიცრის ენოლეგები... მე სრულებით გკუთსაგან გიძლები! ოჰ! შენც აქა სარ სვმონ? ერთი მითხარი, თუ ღმერთი გრწამს, გაძაგედიხე, ამისხენი, ეს ამას რას ნიშნავს? სომ არ გინახავს სადმე ჩემი ცოლი?

სვმონ. (თავს იქნევს ზეკელსაც თანა) მაიცა... მაიცა... ვერ გნათი დამასვენე, ჩემს სრულს გონებაზე მოგიდე!... ჰა?... რაო! რასა შეიასნავ?...

სვრიდონ. (მოუთმენლოვ.) იმასა გკითხავ, რომ სომ არ გინახავს ჩემი ცოლი შეოქი?

სვმონ. მე... მე შეიასნავ. (ღვება ცხვითგან წუნარწუნარა) შენ სადღა ნახე ჩემი ცოლი?

სვრიდონ. გამაკმა წაიღოს შენი თავი, რა შენის ცოლისა შესელო!... ერთი ეს მითხარი შენა, ამას რას ნიშნავს? (აქლევს თავის წიგნს) ჩამაგონე, ერთი ღუთის გულისათვის, შენ ჩემსეგ უფრო უფროსი სარ.

სვმონ. რა არის მანდა? აბა მაჩვენე?... მაჩვენე? (კითხულობს თავისთვის,) როგორ თუ? სე-დავთ? ენა შენც გაბმულსარ მასეში, აბა ასლი დაგიდე თვალები აი!... მამ მომილოცავს... (ოცინის მისხარულოთ) სა! სა! სა!

სვმონ. იქით დაიკარვე ერთი თუ ღმერთი გრწამს, რა შესემრება?... ღუთის გულისათვის

ამისთვის!.. შენ ხომ იცი, ვემე, რა მძვინვარის
მოკვარე ქალი იყო, ჩემი ნატოვისმცემელი, ამო-
სანა ქალმა ესე შალე დავიწიოს თავისი თავი!..
აია! შე ახლავე წაველ იმის ბიძასთან, იქნება
იმან იტოდეს, სადაც არის... დაქსენი იმან შვი-
ცვოს, რომ არ შეხუბრება; რომ შე ჩემი აბრ-
ქვეანას მიიჩვენებ?... აია, მართალს არ ვანბობ
თუ ღმერთი ურწამს?... ჰა?... საშინელება არის
თუ აია? გასაოცებულია თუ აია?

სუმონ. (რა მისცემს უკანვე სვრიდონის
წიგნსა, იღებს თავისსა.) ღიას!.. ღიას!.. ჰა!..
შენ ვე შენი საქმე გასაოცრად მიგანხია, რადგან
ვაოცება ვინდა ჰ, აჰა. უფრო ვაოცდი. (აძლევს
წიგნს.) ამოვიკითხე ამა ჩემი ნამუსიანის ნატოს
გული...
სვრიდონ. (წიგნს ართმევს.) როგორ?... ვანა
შენც მოგხელია სახუქარი?

სუმონ. ღიას, კარგი სახუქარი ვასლავსთ...
იმისთანა სახუქარია რომ, სწორეთ ვე სახუქარი
აერთებს გულსა ჰ სულსა.

სვრიდონ. (კითხულობს შალეს.) ამა ერთი
წაკვირებთ, აქ რაღა ეშმაკი სწერია «ქვეანასგან
ვიღებ იქნება ვინმე იმისთანა მაიმუნი ჰ შენსკედ
უხამაველსი, ვარყვნილი კაცი! ცეზლად კი არა
8.

საი გვართა ქალიჩუნამე. (ღეგბა აქ ცოცათი.)
როგორ თუ!... მქამლებული არ არის?..

სუმონ. კარგს ცოლებსაგან ვეგლა შესამ-
ლებულია!... წაიკისე კიდევ რასა სწერს.

სურიდონ. (კითხულობს.) ამე მიკვარს თუ
აქამდინ რისთვის ვიყუი იმისთანა სულელი, რომ
შენსთანა დივი კაცი მიმანხდა მე ქმრად?

სუმონ. მე ვიცი რისთვისაც.

სურიდონ. (კითხულობს.) ათუ რისთვის მი-
ყვარდი შეგისთანა მასხარა, სასისლარი ზე განაცო-
ნბდი სოლმე დანამუღსა.»

სუმონ. შეგამიკი მე არა მიქმს დანამუღი,
რომ სასისლარი ვარ. ჩემი სუგდრის ბრალია.

სურიდონ. (კითხულობს.) აარა, შენ თავსლაფ-
დასსძულა! დღეს ვათაგდა მე ზე შენი ცოლ-
ქმრობა! რა დღითგანაც ჩემს ცუფილისში ჩამო-
გვრითა, არ შემშრალა ჩემს თვალსგდ ცრემლი,
შენს ვაჩეფ ვეღების მისეწითა, ასლა იმედი მა-
ქმს, რომ ბუერი ინახო ზე ცსვირში ამოიკრას...
თუკი შენ რომოც ზე თერთმეჯას წლის კაცი,
ქალეს თავს აწონებ, მე უფრო არ შემოდლიან
მოგაწონო ჩემი თავი ემაწუკაცებს. მე მეონია
კიდევ ლამაში ვიყო. მიდი თვალი დავიდვა ზე
მიბამე შენს ამხანაგს სურიდონს, იმ შესსვით

გარეგნობას... მე ჭკპემ კი მიიღვარო, იქით, სადაც ვნახეთ თქვენსკენ უკეთესს კმეოფილად... მეწმენე, რომ სიკუდილადის შემუღები.

სუმონ (შემოქრავს ცაშსა.) აი, რა დღეს შეგისწარ!

სუმონი. (კითხულობს.) ათუ რომე დავუწევთ მენას აქ, იქ, უთუთ უნდა იცოდეთ, რომ ხეწნა გვეყვას კარგი პატიონი ჭ მეტობრი, რომელმაც დღეს დაწყო მსგებსეფ აფიკრის ენაღუცება. ის იმისთანა ვაქცავთ, რომ იმედი გვაქვს კარვთ გემატრონობს. (უძარაკობს.) როგორ!... კიდევ აფიკარი!

სუმონ. აი, შეირთე ცოლი! რისთვის, კაცმა აქვს? აი, ამ დღისთვის. (სუმონი.) ეს რა უბედურება დავაწვა მათ თავსკად?

სუმონი. აი თავი მოგიკვდეს შენა, ეს სულ შენი ბრალთა, არა, რამ ავტყენა .. ავი გვეუბნებოდით, ასლაკი დრო არის მის მაგიდელ მეთქი. ამა ასლას რა ვქნათ? სომ შევრცხვთ ქვეყანაში.

სუმონ. არა, არ შემოდლიან მოგიომინო. ასე ღვე გავქცევი ჭ მოგქენა. სადაც არის ჭ არ არის ვინაფნი.

სუმონი. მეცკი ბარემ მოგსქენიდი, მაგრამ სად ვინაფნი?

სვმონ: აი, ცოლი! კაცმა შეირთოს ცოლი,
 და ამისთანა დღისთვის. ქმრებს ექვეყიან! ჭა.

სვრიდონ: ხეშნ ცეკვათ დროს. ნუღარა
 ვკარგავთ, წავიდეთ ჩქარა მოსამებნად.

სვმონ: აი, წავიდეთ, წავიდეთ, ლანარაკის
 დრო არ არის... (განსე გადაეცა) მაგრამ, ის წვე-
 ული აფიცარი, რასაკურთხევია იმას არაფრისა შე-
 ეძინდება, არც ღვთისა ჭ არც ღვთის რისხვისა.

სვრიდონ: არა, უნდა წავიდეთ, წავიდეთ.

სვმონ: წელან რომ მე მამრალუბდი, ეს ცო-
 ღვა სულ შენს კასერზედა წევს. სულ შენ გაძი-
 ტევე იმ ალაგებში. ხეშნ სსეებსა ვდიეთ ჭ ას-
 ლა. ხეშნი ცოლები სსეებს მისდევენ. აი მჯლოა,
 წადი ჭ ასლა. ისტყენე: მოდი ჭ ასლა ბებერ ქო-
 ჟაბებსაგით მოგვევით ცურვას ამ საშინელებში.
 ძალიან კარგი საქმე უყავით ხეშნს თუასსა, რომ
 ცოლები დაგვარეთ! ამა ასლა. რასა იქ, უნდა
 გადავეკიდნეთ ასლა, ერთს ვილასც ვიყმიუს აფი-
 ცარსა ჭ ისიც ღმერთმა იცის გადურჩებით თუ
 არა? თაგათ მასხართაც მივდებს ხეში ცოლი ჭ
 იმის მეტოც არ მინდა, რომ სძალი მღოს თაგ-
 ში იმ აფიცარმა ჭ უფრო საწინლარი. სანასავი
 შექნას! ძალიან მადლობელსა ვარ, რომ შენც იყუ-
 ზი. (დაცინებით.) წავიდეთ, წავიდეთ.. შენმა.

სიკაცსლეძ ქორწილში მიბმენდები! ამას ვინა ხივის, სომ იგი ჩუქს ცოლებს, რა ბიძაცა ჰქაეთ, ასლა ზოგი იმას უეურე რომ გაიგოს, სულ წილუბს მოგვწყევიც, ცოლების გაქაევისათვ.

სურიდონ. (ვიულის ჭ გამოიულის.) ფუ! ეშმაკმა წაგიღოს შენ, რა კაი კაცი შენახარ! შე უფრო შენსეც ძალიან ვიტანხუბი, მაგრამ მაინც არ გაუგედრო.

სუმონ. შე რა დანაშაული შექუს, რომ დამა-
შეგედრო.

სურიდონ. შენ თუ არა გაქუს დანაშაული, შენს ცოლს სომ აქუს. შე კარგათ ვიცო რომ ჩემი კვივე ვერ გაბედავდა მეგ საქმის გულში. ჩადენას, მაგრამ უთუოთ შენ ცოლს გაუბრძეგე-
ბია.

სუმონ. (ცაშა სცემს.) როგორ!.. დასეთ რას ანბობს!...

სურიდონ. შე კარგათ ვიცნობ შენს ცოლს რაც ძულია... ის უჩხედა, აი ასე ვქნათო ჭ იმასაც როგორც გულწრფელს ქალს დაუგერებია... ასეთი ცოლი ვეგვს შენა, რომ იმისგან ყველა-
ფერი დასაგერებელია... აბა რა უნდა ერთი კაცმა იფაქროს, რომ ყოველს მძღობიანს ოფხში ამისთანას შფოთს ახდენს... იმისთვის შეგიერთო

მე ბებერი მარა!

სუმონ. (ველი-ველს შემოსვეული.) ბებერი შემიართო, ჭა?.. ცუდი ცოლი შევას, ჭა?... კარგია თუ ცუდია შენი ცოლის და არ არის გეყო?

სვრიდონ. ჩამომესხენა ღუთის ცულისათვის! მშვლობით, გამარჯვებით. მე ასლა მიგდიგარ იმით ზამსთან, გეცდები რომ გავიმართლო თავი ჭ დაგიცვა ჩემი ღირსება, მერე გავიქცევი ჭ რაც ქუჩების გადავბრუნებ შენით, იმედი მაქვს ვინაოვნო ჩემი ცოლი.

სუმონ. (მოწიწებით.) ასამა ჩემსას მე მოგმეზნი .. მაგრამ სათა ეს არის, რომ მრცხვენიათ, ვის დავანახო თქუწნი ჭირიმე ეს ჩემი ნამუსიანი გამურული ცხვრ-პირი?

სვრიდონ. ველი აილე თუ ღმერთი გრწამს, რა შენი მცხელა მაძინ, როდესაც მე თვთახ გამურული ვარ.

სუმონ. (ვარბის ჭ მიმავალი.) არა, ერთათ წავიდეო ჭ მოგმეზნოთ ის ღუთის უშიშნი!.. მრავალმოწეალო! შენ შეგმწეო. (ორნივე ვადიან ჭ მიმავლობამა მოსვდებიან უცებ მამუკას, რომ მელიცა შემოდის კარებითგან ჭ რომელიცა ვადიქცევა იაცკმედ.)

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 8.

ივინივე ჭ მამუკა.

სვრიდონ ჭ სვმონ. ას! უკაცრავთ თქუწნი ჭირიძე, მოვეუწყეთ!...

მამუკა. (თან დება.) აი თქუწნი ჭ თქუწნი თავს.. თქუწნი შეხელებულეზო! გულმუცელი მოსუცებულს კაცს სრულებით ხამინგრიეთ. (მსაუყედ) დასწეველოს ღმერთმა, არა ეს დღეს რას ვადარეულან? (იმათ.) სად მიდიოდით, რა ანბავია?

სვრიდონ. (ჩემით სვმონს.) სვმონ! ამა ასლა დავიღუპენით აი, ასლა რა უნასუნოთ?

სვმონ (ჩემით სვრიდონს.) ასლა ასე დავგზავდის, რომ სამა გოჭა წყალმა გერ ვამგრეცხოს. შენი მტერი.

მამუკა. (იმათ.) აი ვასაოცებელი საქმე, მე თქუწნიოან მოვდივარ სანასავათ ჭ თქუწნი რაც ღონე ვაქუსთ ჭ არა, მიიბისართ, ეშმაქმა იცის ჭ ქაჯმა სად?

სვრიდონ. (მოწიწებით სკამს უდევს.) უკაცრავთ თქუწნი ჭირიძე კნიაზო... ჩუწნი ეს-ეს იყო, თქუწნითან ვანიყბდით სლებას.

მამუკა. (თან ჯდება.) ჩემთან? აი რასედავთ!..

სულ ერთია, თუნდა თქვენ მოსულსართ ჩემთან
 ჭ თუნდა მე თქვენთან... აი ჩემთანა ხართ!

ორნი ერთათ. ჩვენ დიდად მოსარულნი ვსა-
 ლოვართ... ვვერქმუნეთ...

მამუკა. იქნება მართლა, მამ რადგანც სა-
 სიამოვნოდმიგანხიათ ჩემი მოსვლა, მამ სადილა-
 თაც აქ დაგჩები.

სურიდონ ჭ სუმონ. (ერთმანერთს.) აი ასლა
 აგვიძინდა ოფსი! კარგი დროკი უზოვნია.

მამუკა. (რა მიუხსლოვდება სურიდონს.) ჭაუ
 ესკი დახვიწედა, სომ კარგათ არის გეგე?... ორი
 სამი დღეა არ მინსაგს... ღმერთმა მოგვცს მძაო
 კარგი ცოლი ვეგს?... ბევრნი შემოგნატრიან
 შავისთანა ცოლის ყოლისათვს.

სურიდონ. (არევიით.) გე... გე... გეგე? არ...
 არ... ა... ა... არ ვიცოი.. რა... მოვასსენო...
 არ.. ვიცოი.

სუმონ. (მსარყსედ) აი, ასლა აიბივა ტკუა აი!

მამუკა. რაა? რა? გე რა თქვ? არ ვიცოი!...

უთუოთ ჯერ კიდევ სძინავს? (მიუხსლოვდება
 სუმონს) შენი ნატო როგორლა?... ჭ?... კიდევ
 ვინახდება სოლმე?... ჭ?

სუმონ. (აგრყთვე არევიით.) ნა... ნა... ნატო?
 რა... რა... რა... მოვასსენოთ... ღმერ... ღმერ...

ისა ვფიქროვ... არ ვიცი.

სეროდონს. (მხარეზედ.) სწორე უბედურება
გინდაა ეს არის!

მამუკა. ეჭე?... არც შენ იცი, ჰა? აი რა?..
არა თუ ღმერთი გრწამსთ უნდა გკითხოთ, ეს
სადური მახსოვს მოცემა არის?... იქნება დღეს
არ გინახავთ თქვენსი ჯორჯები?

სეროდონს. (მხარეზედ.) მეონია . ვერ... არა.

სუმონს. (ახეყნებს სეროდონსე) მაგისი რა ვიცი
ღ მეტი ვერ არ მინახავს.

მამუკა. ეე!... აი რა! ევ ზემა საეკარელ-
ნო, მე როგორღაც ავ მქმის... ერთი მოთხა-
რით, სომ შინ არიან?... მეონია ისინი ყოველთვის
შინ არიან სალდე?

სეროდონს. ევ არის რომ არ არიან ჭეხუტნე
მაგას არა ვხივით.

სუმონს. ესე იგი არც ერთნი არიან შინ.

მამუკა. ეე!.. მამ სად იქნებიან? იქნება სასე-
იროთ არიან?

სეროდონს. არ ვიცი.

სუმონს. არ ვიცი.

მამუკა. აი რა! არც ერთმა არ იცით, თქვენ-
სი ჯორჯები სად წასუღან? არა თუ ღმერთი
გრწამსთ ხუმრობთ?

ვერა კარგი სამაურათ ადგილი სადმე ვიპოვნო...

სვმონ. (აბოძებს სიტყვას) მეც აგრეთ, როგორც მაგისტრენტთა შიგნით ვცდილობ...

სურადონ. აი ბავშვობა, დედა გბრუნებდნენ იმ იმედითა რომ მაგისტრო ზემს თარს სამს დღის უხსნებს ჯოღსა ზ გუგისათ ზემის ბედნაურებით... რასა ბძახებო ბავშვობა! მაგდვირე, გსეღამ რომ უხეძით ბკუთიგან შექვილია.

ბძახვა. სედავი!

სვმონ. ბავშვობა გვ კიდეც აბოძეს: იმის მიბაძვა ზემს ნავახსოვ სხეულყო შექმარვია...

სურადონს (რა უყოს ან ახსოვდეს სვმონს) ის იმ ეგვიპტა შესულია, რომ გითომც მე ამის გრეუბდე, იმისი ბრეული ვიყო. ამისგამო ბქვიული სხელოთგან ზ დევიდა აი გს სამხელო წახეხა!... უუარეო, უუარეო...

სვმონ (ზეგნებს წახეხს.) არა? შიითმხეყო ზემი უფრო სამხელოა... ბავშვობა ზემს ჯოღს მიკახსივარ სამხელოდ, მაძქვს. მე რომ ვითომც შათელს სძელუოსეც ზემსეც უხსაგველსა არავის იყოს. აი ბავშვობა, სესო, ვახსნეყო...

სურადონ. ამას გარდა, თინსეუ წახელონ კმაყოფილებსათუ?!... თქვენს გს სქმე როგორა გხნო?

სუმონ. (აჩიძეებს სიტყვას.) თანხვე დაჯობო, თანხვე... წასულან დროს ვასტარებლად... მაგას ვინა ხივის, ხეში ნაცო ვადისოც აფიცრის ენაღე-
ტეზითაც მეძუქარება.

მამუკა. (ღებდა.) სეღამა! რას მეუბნებიან?...
ეგ არ მეძუენის თქუქსს ნაცოხსენებას!... ეგ ვაუ-
კაცისათვს დიდი სირცხვილი არის?... ამა ეგ საქ-
ცული ერთი შიასარიოთ თუ ღმერთი გრწამსა რასა
ჭეგას!... თქუქსს თავს ლაუხს ისაეთ. დაიხსით,
არა, მე რაღას მეძაროლებით, რომ ხემს გვარს
არცსკნთ, თქუქსს უხინდისოება? სეღამა!... თარი
ჭ სპი დღე ცოლძუთიანი ვაუი ვარეთ დროს
ატარებდე!.. არა ერთი შიასარიოთ, თქუქსს თავს ლაფ
დახსძულებო! რამელი ნაცოხსანი ვაუკაცი იქს
მაგას!... (სურადონ ჭ სუმონ სირცხვლიოთ
იბუწყებინ.) შიასარიოთ სწორეთ სად არიან? თქუქსს
უთუოთ უნდა იცოდეთ... ჰა, სად არიან?

სურადონ. არ ვიცი თქუქსსმა მსემ, ერთის
სიტყუთ თანხვე დაკარგულან.

სუმონ. სწორეთ, თანხვე დაკარგულან, თრ-
ნივე თქუქსსმა მსემ.

მამუკა. თქუქსსმა მსემ, თქუქსსს თავისა!...
იქ! იქ? იქ! ნამუსიანებო! ნუცავი თქუქსსს
პაცროხს, რაღა უნდა რომ მაგისთანებო ჰეყენარო!..

არა თქვენ ვგარის მარცხელები, არ იცით მანდღვან რა წარმოსდგება? ჰ?...

სურვილი. ას!... ეგ რომ მაგონდება, თფლს მასსას!

სუმონ. ეგ რომ მაგონდება... ეშმაკმა იცის თუ როგორ ვიგარებები ვინებითგან.

მამუკა. არა თქვენ ვგართ მარცხელები! ეგ რომ ქლაქმა შეიტყოს, სომ ჩეკოლდენ, შევიძლიანთა დადგეთ აქა, ჰ!... არა, რომელს ზატიოსანს ოფისში შევესვლებათ შერე?.. სედამა!..

ორნივე. დას, ვანა არ ვიცით.

მამუკა. სომ თითით სახვეწებელი შევიქნებით... სედამა!... არა, ვანი წაუვიდეთ, ერთი ცოლი გაქცეულიყო, კიდევ ვიციოდით, რომ ჰო! ორ-ორი ცოლი გაიქცეს სასლიდამა!.. ორივე ჩემი მშის წყლები!.. სედამა... აი რა!.. აქ ერთი რამ საქმა, ისინი ცუჯლათ არ წაიღოდნენ: მითხარით სწორეთ ნუ გრცხვენათ. ვინ იყო თქვენგანი მიწესი მაგ სამხელეებისა?.. ჰ?... გამიცუდით.

სურვილი. შე.. შე... ღმერთმა იცის არ ვიცით.. შე... შე მეონია რომ არ მიმეცეს მიწესი, არცოთუ მტირე.

სუმონ. შე სომ. შე.. ღმერთს ვფიცავ, სის-მარშიაც ვერ ვაგებდვდი... ღმერთს ვფიცავ.

მამუკა. სეღამო! (სურიდონს.) არა, შენ შერცხევილო, რატომ არ იცი რომ ასალგ. ს. და ცოლი გყავს... იმისი შარტო გაძევა არ იქნება... ეხა იმისათვის ხამოყვანე ქლაქში რომ ოთსკეფელს შე აძოაშეყვდიო... სომ იცი კარგათ შენ წყეულო, რადორც უფვარდი. თავის დღეში გაგიგონათ, რომ ეჩივლოს შესხე!.. არა ხეძო საყვარელო, მოთმინებასაც თავისი სამსლვარი აქეს. ამა ასლა რასაიქ?.. შენი ჰეგობრებივე ხაქეოლევინ!... ქომებიცკი დავკინებენ.

სურიდონ. შე დახაული მაქვს რასაკურვილია... მაგრამ... არა, შე დღესვე გიბოგნი ხემ ცოლს! ასლავე გავქცევი ზ მოვქმენი იმ წყეულს აფიჯარსა! ოჰ. შე ვაცნობებ იმას ხემს თავსა, რა უყვით რომ არ გიცნობ.

მამუკა. რაო?.. ჰ? რაო?.. რომელს აფიჯარს?

სურიდონ. ეშმაკმა იცის ზ ქ. ემა, რომელსაცა ცოლი შეწერს რომ იმის დედიდასთან წასულან ორნივე.. გითომც იმ აფიჯარს დამკვობრებოდნენ, რომელსაც დღეს დაუწევს მსაყობსე ებოლუცები.

მამუკა. ჰო, გაცი, გიცი! ეგ უთუთ კაცსა სმაღამე იქნება.

სურვილი. სმაჯობე?

სუმონ. (შეძანებით თან ჯდება.) სმაჯობე?!
 ამა ასლიკი დავღუქე!

სურვილი. მითხარით მაინც თქვენსი ტირილი,
 სდა დგას... თუ არა გნახე არ შეიძლება.

მამყვა. ისა დგას ძაღლების ქუჩაში, ჩინუ-
 ხადის სასაღამო.

სუმონ. (თავისთვის.) ამა რასაკურთხელოა, რომ
 გამაქნოლი ზ ძაღლი კაცი იყოს.

სურვილი. ძალიან კარგი! მშვეობით მამ,
 მშვეობით... კაცი არ ვიქნები თუ ორნივე ერ-
 თათ არ შევიწყობი. (გარბის.)

გ ა მ ო ს ე ლ ა 9.

ივინავე, სურვილიანის გარდა.

მამყვა. (უკან მისმასის.) გამიგონე! უფროსო-
 ლად, თორე ის ვიქნის... ასეთა ვიქნაყო რამ
 არის, რომ თუ ჩაკვიდო, ორთ არ ეყოფი!
 (თავისთვის.) წადი ასლი ზ იბინე, (სუმონს) შენ..
 შენ რაღა ეურა დავიქნა? შენცი არ მისკალ
 ცოლს სიძენკლად?

სუმონ. ა... არ... არ შემოდლიან, თუნდ მა-
 მკლა არ შემოდლიან.. მე.. მე სმლის შემინიან!

მამუკა. სეღამთ რას ანბობს!.. არა უნ ბებე-
რო, გამოსულულებულა, რაღათ ირთავდი ცოლსა
თუ მოვლა არ შეეძლო!

სუმონ. ბატონო! რას მოვიფიქრებდი, ხეში
ნატოვ ასლა თუც ზ თურთმეტის წლისაა, ასე შე-
გონა, რომ იმას აღარაფერში არ უნდოდა ბატ-
რონობა.

მამუკა. მაშ აბა ასლა რასა იქ?

სუმონ. ღმერთს გამლევ თავდებათ, რომ გუ-
ლი შიგანკალებს, მუხლები შეკეცებიან, იმისთანას
შდომარეობაშია ვარ ასლა, რომ სამინულება
სწორეთ!

მამუკა. ეგ იმას ნიშნავს, რომ მცუყანი ბძან-
დები!... მანდედგან ცხადათა სხანს რომ სინიღისი
გცანჯავს!..

სუმონ ღიან.. დი.. დიან, გერძნობ რომ და-
ნაშაული მაქუს, რომლისაცა გასწორება არ ვიცი
როგორ მოვასდინო.. კიდევ ვივადებოდი როცორმე
გამესწორებინა საქმე, მაგრამ ი... იმ.. ციყმაყის
აფიკრისა შემინიან.

მამუკა. ეგ არის რევენო შენი ვაჟკაცობა?
რატომ არ იცი რომ ხეშის მშის წულის ბატონ-
ვი უნდა დაიცვა..

სუმონ. ეგ მართალია, მაგრამ ასლა უნოვი

ჩემს შეძლებასა ჰკითხე!.. ეშმაკმა იცის ზ ქა-
 ჯმა იმ აფიცრის თვსება, ერთიჯ ენასოთ სმალი
 შემამისიას, შერე?შერე ვის შევლით?... კარგათ ვიცო
 რომ ჩემს ცოლუბან არ მიმიძეგებს, ამა ერთი
 ჩემს ცვევმა თქვენს ხაფექით, მაშინ შეიცვობთ
 ჩემს ძალასა. თუ როგორიჯ ძალა მაქქეს... რის
 შეძლების ნაცრობნიცა ვარ!...

ნანისხარ. (უცებ შემოაბის.) თქვენსი ჭირო-
 მე ბატონო ჩემო!.. ეს-ეს იყო ქალბატონმა ჩუქნი
 სასლის წინ დროშკით გაიარა!..

სუმონ. (გასარებით.) სად? საიან? საითკენ?
 ვისთახ?...

ნანისხარ. მარტოთ მარტო მიდიოდა!.. ამა გა-
 ისეღეთ ფანჯარაში!..

მამუკა. (ვაიქცევს ფანჯარასთან.) ის! აგერ
 ჰო, მართლაც, ის არის ის.

სუმონ. არა თუ ღმერთი გრწამთ, მართლაც
 მარტოთ? ჰ! აფიცარი სომ არაფინა სხანს?

მამუკა. მარტოკა სწორეთ.. ჩუცა საითკენ მი-
 დის?... ხუცა ბიჭს ვერ მოვწყვეთ?

სუმონ. (წამოაუღებს ქუდს ეულსა.) მარტო?
 მაშ რადგან აგრეთ, მაშ შე ვიცო. (მამუკას.)
 ამა მიუუყოთ მოგწევი ზ მოგიყვან აქ, თუ არა.
 (ვირბის ზ თან ყვირის.) დროშკი! დროშკი!...

(ნაისახარ უგნ მისდევს.)

გ ა მ ო ს კ ლ ა 10.

მამუკა. (ცაშს უკრავს ჭ იუზის მარცა.)
 სა! სა! სა! პრავო! აი ასე! სა! სა! სა! ასლა
 ირბინე ჩემო სულელო სიმე! სა! სა! სა! დაე
 ირბინოს, ვე არცებს მაგას! სა? სა! სა! მე
 თქვენ ვასწავლით, თქვენ გარყვნილებო, თქვენ
 შეზგენებულებო, თუ როგორ უნდა იტსოვროთ
 თქვენს ცოლებთან.. სა! სა! სა! მუცელი მცაი-
 ნა ზეგრის სიცილით სა! სა! სა! (გდება ცასტ-
 ზედ.) იგნება ერთი წყალი მამიჯა თუ ღმერთი
 გრწამს!..

იგნება. (კულისითიგან) ამ სათში.

მამუკა. სიცილს მამინ უეურე ზოგი, როდე-
 საც მესედებიახ ჭ დაინახენ ჩემს კოტას
 სასესა! .. სიცილით მოგკუტებო სწორეო!.. უნდა
 უთხრა ხმალიამეს რომ ბარუელად ამ ბუბერს ემ-
 მაკს სვმონს მოუჭიროს მაგროთ.

იგნება. (მემათქეს ლიტრით წყლი.) ჩნებთ
 თქვენნი ტარიშე, მარა აწი მფილდნენ იარსიდე ქლ-
 ბუციანები, რომელთაც მოჭევა თან ვილაც კაი აფი
 ცარი ჭ იმალებიან ესოშიდ.

მამუკა. გოცო, გოცო გინც არიან!... წადი და უძასე შქმოკიდნენ, მაგრამ ვინცოდა არის ჩემი სიკეთეანი ერთ-ერთი მოგიდეს, მაშინათვე შემა-
ცვობანე.

ივანიკა. (ვარბის.) კო ბატონი ბანდებით-
(გარბთან) მობანდი!..

გ ა მ ო ს გ ლ ა 5.

ხმალიძე. (შეშობის სცენაზე, აქეთ იქით სე-
ლი სელებს ცურული შქმოჭეებს ვევე ზ ნატო.)
კნაზ მამუკას ვასლვარ. აი მამუკას წარაძეული
ცოლები.

მამუკა. გამარჯობაი! გამარჯობათ სევეარულ-
ნო! (ქალებს) სომ კარგათ ვაცარეთ დროება?
სომ მდრიელსა სართ ვოსტსაგან.

ვევე. ას! ბიძია, უნდა იცოდეთ იუ რა სო-
ევეარულია ვოსტა!

ნატო. (ხმალიძეს) ას! ჩემს ქმარსაც თქვენსა
სეობისართ ასწილ!

ხმალიძე. (ვებურეთ.) მომიტყუეთ!

მამუკა. სეღამა! ჭი!

ვევე. ბიძა! უნდა იცოდეთ იუ რა ნატოთ
ვევეცოდეთ, მე აღბათიო ცხცობას ვასწავლით!..

ნატო. ასეთი ანდასებით შევექცევედა ზომიერ
რომ თავის დღეში არ მამწყინდება ამასთან ყოფა.

ხმალიძე. არცთუ შე დავრწმობილვარ უკმა-
ყოფილოდ.

მამუკა. სეცაძა? აი რას ანზობენ!

ნატო. სადღა არიან ჩუქნი სამკესიანები.

მამუკა თრნივე გაიქცნენ თქვენს სამკებელად!
სა! სა! სა! ისე შეიძალნენ გკუისივან, რომ არ
იციან რაქნან. ერთი შენის სსლისკენ გამოიქცა
კოსტა! მუორე გამოუდგა ერთს ვილასიც ქალსა
დროიკით, სა! სა! სა!

ხმალიძე. (ძალთა.) სა! სა! სა!

კეკე & ნატო. სა! სა! სა! აი საცინარი!

მამუკა. შეთანია ახლა ის საცოდავები, სულ
ცისერს შამტრევენ, სა! სა! სა!

ხმალიძე. (სიცოლით მლივსლა ღანააკობს.)
ჩემს სასლში ახლა ისანი დენხიკის მეცა ვერაკის
ჭაგებენ! სა! სა! სა!

მამუკა. თქვენ მაშინ უეუურეთ სიცოლს, რომ
ერთმანერთს შესვდეთ! სა! სა! სა! კარგი, სიცოლს
ახლა თვე დავანებოთ, ეს საკმაო არის რაც ვი-
ცინეთ. ესლა იძღვენს უნდა გეცადნეთ & ასეთა
საქმე მოასდინოთ, რომ მაგალითად მსასურებდეთ &
შეხდეთ ალარ გაბედონ აქაიქ თრევა... გესმით

ვოსტა!.. როდესაც რომ მოვიდეს უფრო ასალ-
 ვასლა კაცი ისე აჩვენე თავი, რომ ვითომც ვი-
 ყვარს ძალიან გმგე. ზე როდესაც შემოვიდეს
 უფრო სანძი შესული კაცი, იმას აჩვენე ისე თავი,
 რომ ვითომც ძალიან ვიყვარს ნატო. გესმის
 თუ არა?

ხმალიძე. მაგასევე ნუ შეწყვიტებო, ჩემი სე-
 ლაბა რა არის.

მამუკა. გესმით!(ქალებს.) როგორც ვითხარით
 თქვენს ისე მოიქცით. ნუ მოვერიდებთ ვოს-
 ტასი, ვე სარწმუნო კაცია ზე ჩემი შიდა საგუ-
 ლბული, გესმით.

გმგე. არა ბიძიავ! ვე იმედი არა ვგაქვს ვოს-
 ტასივან, რომ სამდჯლად ჩვენსევე ცუდის ახ-
 რით იყო.

ხმალიძე. (ერძნობით.) ქალებო! ვოსოვთ
 რომ მაგასევე დარწმუნებულნი ბძანდებოდეთ.

ნატო. რადგანც ჩემი სურვილი არის, რომ
 ვეგება მოიხვესნოს ცუდი ქვევა ჩემი ბებერმა,
 ამისათვის როგორც დამრიგებთ ისე მოვიქცევი,
 თუნდ ვანცებ სძალძავე ვამოუძახე.

გმგე. ას! არა კოსტა, თუ ღმერთი ვრწამს
 მართლა არ მამიკლა ქმარი.

ხმალიძე. მაგას რას მიბძანებთ ქალებო!

მამუკა. ეს სუფველა კარგი, მაგრამ არ შეიძლება ქალებო აქ კეთსეში სადღე ცოცა ვისაუზმოთ?... შენ რის იცუვ ვოცტა?

ხმალოძე. შენ ნუ მომიკულები რამ არ იქნება ურიგო თუთო სტაქანი ღუნის დალევა.

მამუკა. ვაი თუ უკუბ ქორები მოვევსწრნენ.

ნატო. მაგასეღ ნუ გეძინიან! გინიცობა შოგიდნეს მუორეს ოთასში შევიდეთ იქ დაგიძალნეთ ზე კარები მაგათ ხაკეცოთ.

მამუკა. ევ ძალიან კარგი! მაშ აბა საცოთ, მოგვძსადე რამ!

ივანიკა. (შეშარბის.) აგე ჭა! ზეტონი ქვე მობძანდება აწი.

მამუკა. არაქი მაშეულით! აბა მოვეძმსადნეთ ზე დაუსვდეთ როგორც რიგია?.. ვერ შე მარტო დავსკადები. თქვენ ვერ იქით ოთასში ვადით.

ხმალოძე. ძალიან კარგი. (ხაკელებს ორთავე ქალებს კელს ზე ვაიყვანს მუორეს ოთასში.)

გ ა მ ო ს გ ლ ა . 12

მამუკა. ზე შექდვომს სურადონ.

მამუკა. ესეც ასე, ასლა ვისოვთ მობძანდეთ!..

შე თქვენ ვაცნობებო ჩემს თაგს!.. ასლა გელა-
რავინ ვაძველით!.. თქვენ ვეგონათ იაფათ და-
ვიჯდებოდა?

სვრიდონ. (შეშობის) უქ! უქ! ნასეთ რა
მამივიდა! უქ! უქ! ვერც ჩემი ცოლი, ვერც
ის წვეული აფიცარი ზ ვერცაინ სსუა ვაზოგნე
იმ წვეულს ძალღებას ქებაში?.. ასლა რა შე-
შველებ!.. ერთს სასლს შივადეში, გამოვიდა ვი-
ღაც ბიჭი ზ ასეთი სიჯვეყნი შკადრა, რომ სას-
შენელათაც სასარა... უქ! უქ! რომელს აფი-
ცარსა ჭეკას დედიდაო! რასა რომაფო?... რა აფი-
ცარაო? წადი აქედან დავარგე ვიღაცა მუდარგი
სარო! უქ! უქ! ცეჯლოთკი არ არის ნათქობი
«კაცი რაც თაგს თაგს უსამს, იმას შტერი არა
იქნათ!..» ბოლუბ ბატონო, ძალლი გამამსაა ზ
გინლამ ცოცა ვაწედა არ დამოგლეჯინ! უქ! უქ!
(ქედს ისდის ზ ცსცსეჯ ავყებს, თან თფულს
იწმენდს.)

მამყვა. იქნება შაროლ?.. როგორ ცუდ დროს
დოვჯნე! ეს ეს იყო შენმა ცოლმა ასლა გაია-
რა ამ სასლის წინა?

სვრიდონ. ეს რა შესმას! შაროლა თქვენნი
ჭირიძე!.. ვინა ზ ვინ იყენენ? აფიცარი სომ
არა ჭეყანდა თახა?

მამუკა. მარჯოთ მარჯო იყო... აი ასლა იყო
ესეს არის.

სრუიღონ. (ქედს წამოაგლებს კელსა ჭ
გარბის.) არ იქნა მიშკელეთ!.. ამ საათში მო-
ვეწევი!...

მამუკა. იქნება მართლა!... თუ რომ მოეწევე
საკურველი იქნება.

სურღონ. მოვეწევი!... ამა თუ გარ
მოვეწევი ჭ ნსამო? (გარბის.) დროშკი! დროშკი!

გ ა მ ო ს გ ლ ა 13.

მამუკა. (მარჯო ჭ შემდგომს კარებიოვან
მევე ჭ ხმალოძე სტქნები კელში.)

მამუკა. სა! სა! სა. წადი ისეირე ასლა რამ-
დნოც გინდა!... სა! სა! სა! წაბმანდი იტურავე
ოფლში. სიმრთელისათუს კარვია! სა! სა! სა!
მეონია ასლა ის საჯოდავი კისერს მიიმტვრევს
სა! სა! სა!

ხმალოძე. კნიაზო, კიდეე სომ არა მოსდარა?
რასეღ იცინით?.. აქ შემობმანდი საუსმესე.

მამუკა. მოვდივარ? მოვდივარ?

მამუკა. (შემოდის.) რათ ბიძიავე? რა იქნა ჩემი

ქმარი!

მამუკა. კიდევ ივადრა გაქცევა! სა! სა! სა!
 შენ მინამ აქ მოიჯა, შენიშნე რაც რამ მოსდეს,
 მე ვაგალ ცოცხალი ვისაუზმებ.

კვამე. ძალიან კარგი!

სმალოძე. ჩქარა მობძანდით, გოცდით.

მამუკა. მოვდივარ! მოვდივარ! ვინძლო კვამე,
 როგორც ვიასარი ისე მოიქცე. (ვაგა.)

გ ა მ ო ს გ ლ ა . 17

კვამე. (შივა ფანჯარასთან.) აი, რა კეთილი
 ბიძა გვევს! როგორ ცდილობს ჩუქნთვს ჭ
 ჩუქნის ბედნიერებისათვის. — ვვირზივა განგებ,
 რომ ქმრებს ვაქცეოდით, ვვამოვნა მეცობარი
 ჭ ვინ იჯის რა!... უნდა დავმოწილდეთ ბიძის
 ნებას... სულ ამას ვვრხევს სოლმე, თუ რომ
 ვინდათ მოაჯესინოთ თქვენს ქმრებს ცუდი ჩვეუ-
 ლებათ, უნდა მოიგონოთ ღონისძიება რამით...
 აი, რა მოგვიგონა. ამით იმედი მაქვს, რომ
 დავაშლევინებთ. (როდესაც რომ ფანჯარასთან
 დგას კვამე, ამ დროს შემოდის სვმონ, ქუდ
 მოხდილი ჭ იბურავს ქუდით ზირსე, რომ დას-
 ცსომია.)

გ ა მ ო ს გ ლ ა 15.

სუმან. უჰ! ძაღლების ქუჩა კი არა ჰ არს
 ღორებისა დაძირა, მაგრამ ვერცა თუ კული
 ვაგვემ ჩემს ცაღისა, თუ სად წასულა!... ვა-
 იძუ! დავკარგე რაღა ჩემი ნატო!... სრულებით
 ვერც ვაგვემ... ისე დავიღუპე როგორც კარგი
 სსეფარი, ჰ შიმშილი სომ რაღა, ძაღლებსაც არ
 მოშივა ისე. წავიდე ცოცა ვცამო მაინც რამე.
 (რა დინსაგს გვეკვს, ვაოცებულა.) სუს! ე...
 ე... ეს რა ანბავია! ვანა თქვენს აქა სართ გვემ?...
 ძაღლობა ღმერთსა! სხანს ჰეცვოდებია ჰ ეინა-
 ცივებია თქვენის ქმრისათვის?... აი ემ კარგი
 ქალობა მოგსვლია! დიდი სანთ რაც მოსველი იმ
 აფიურის სსელითვან?... არა თუ ღმერთი გრწამს,
 სად არის ის რაზმონიკი?... დედაძიწა ვასკდეს
 ჰ ჩაიგნოს იმისი თავი, თავის ძაღლის ქუჩიანათ!..

გვემ. ბატონო სიმე! ვთხოვ რა აგრე უნა-
 ციურად მოსსენებას თავი დაანებოთ, ის იმისთანა
 ხინებული ყმაწულია რომ...

სუმან. მეკი უნაციურად არ ვისსენებ, მაგრამ
 ისკი სავრძნობლად შექცევა; მაგრამ უჰ, რაც
 მოხდა მოხდა, ძაღლობა ღმერთს რომ დაბრუნე-
 ბულსარ, იმედი მაქვს, რომ ჩემი ნატოც დაბ-

რუნღეს.

გმამე ძალიან სცდებიო! მე მოვხელოვარ მსა-
ლოდ გიწას მანუცს, ამ საათშივე გიბრებ იქვე
წახელას, ნატო სრულდება არა ეოფილა აქა,
მაგრამ აქავე გი ვიბრებ, ავერ სამი მანუცი
იქნება.

სუმონ. (წამოაფრებს ქუცს კელს.) აქო ვი-
ბრებ? იქნება მართლა? ას! რაა დავიფიქსი?... ამ
საათშივე მოვხელოვარ! მარტო იყო თუ აფიქსიფი
თანა ჰქვია?

გმამე. მეონია რომ მარტო იყო.

სუმონ. მაგლომა დმერას! რომლის ქუხისკენ
მიდიოდა?

გმამე. იქით, ვერისკენ.

სუმონ თუმცა დაღლილი ვარ, მაგრამ მო-
ვხელოვარ! (ვარძის ჭ თან ვუბრახ.) გი! დროშკი!
დროშკი! ათ თუმანს არ დავიშურებ!

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 16.

გმამე, შქმდვამს ნატო.

გმამე. სა! სა! სა! რა სხატოლო გაციო სწ-
ელო! როგორი სულელია! საცოდავი! სა! სა! სა!

ჩემი გარეგნული ქმარიც არის ამის ღირსი...
თარნივე დაგდებენ ასლა თან კუდებსაგით, ჩუქნიკი
შინა ვსსეღართ, თაგისუფლათ.

ნატო. (შემოდის.) ეს რა ანბავია? სმა შემო-
შესმა ჭ მეონია ჩემის ქმრის სმა იყო? რა იქნა
ის რეიგენი?

მამე. როგორც ვიყო, გადავსე ვაიქცა შესს
სამკებულად, მერე რა შშიერის მუცლით. სა! სა! სა!

ნატო. ევ არაფერი, დასსენ ის ბებერი ვას-
ტეს სირბულით ჭ ცალგე შიმშილით!.. მაგითი
დატკუნდებიან, დასსენი ჩუქნი უდრი შეიჯეონ.

მამე. სუჯვი არ იქნებ, ღმერთმან ინებოს
(რა შიეა ფანჯრისთან.) უეუუუ! უეუუუ! სწორეთ
ის არის, ჩემი ქმრია მეონია, უკან შორბის.

ნატო. ას არის, სწორეთ ის არის... (მალლა)
შიძია! შიძია!

მამე. შიძია! შიძია!

გ ა მ თ ს ვ ლ ა 17.

ისინივე ჭ შამუკა. (ვაშოდის.)

შამუკა. შოვდიგარ, შოვდიგარ, რა ანბავია, რა
შოსდა?

მეგვ. ხეში ქმარი!

მამუკა. გაიქცეო დაძალე შენს ოთახში...

ის რეგენი, შენი ქმარი სადღა წავიდა?

მეგვ (შერბის თავის ოთახში) არ ვიცი!

მამუკა. კარგი, კარგი, ევ კეთილი! იცო რა
ასღა ნატო! როგორ უნდა მოატყუო ასღა, შენ
აქ დარბი ზ როდესაც შემოვიდეს, უთხარი რომ
ბიძა ხეი ძლიან ვაფუზრებულა არისთქო... მა-
ლიანათქო! თუთქმის თაკს ბირს იმტყრუესთქო!..
ერთის სიტყვით შენ იცო რასაც ვტყუ.

ნატო. კარგი, კარგი.

მამუკა. ვოლტანტინეტა, ავერ სადღაც არის
საუწესეს მოიხედა. (შედის მარჯვენა ოთახში.)

გ ა მ ო ვ ს ლ 18.

ნატო. (მიფა ფანჯარასთან) ზ. შექმდომ
სვრიდღან.

ნატო. საყვარელო ბიძავ!... როგორ ცდილობს
რომ ქმარები ჩუჭნს უკან დაბოღნენ; როგორი
სასიამოვნოა ჩუჭნთვს! მაგრამ შეძანიან, რომ
ხეში ქმარი არ მამიკტუდესკი დაღლვით. შე თუ-
თანაც არ ვიცი, თუ რათ მიყვარს ასე?...

სვრიდღან. (შემოდის ზ ვერ სედავს ნატოს.)

ქედს მოხდის ჭ ცხცხვად დასლის.) უფ! არა!
 სწორეთ დაიკარგა! ეს რა საშინელება!... ამ
 სიბილში, ერთი კარგი ბაბრუობაც მივიღე ჭ
 დავრზი ცარიელი... თრი ქალი დამსვდა გსაში,
 ჭ იმ სიბილში ლასთიანათ ვიქსე ჭ თრივე
 წავაქციე. ერთმა დაიყვრა, აი შენ უსდელთო,
 ჭ შეორემ არც აცია არც აცხვო, გრსელი ეუ-
 რები რომ ექანადა სწორეთ ვირი იქნებოთ.

ნატო. თქვენ შეის ღირსნი სარა, დუდ-
 გროძლებო!

სოვიდონ. (სისარულით.) ახ! ნატო! მოსულ-
 სარ!... მადლობა ღმერთს! სად არის ჩემი მამე
 შითსარი შენი ჭირიძე..

ნატო. რა საჭიროა იცოდე, სადაც არის?...
 ჩემი ქსარიც სულ შენგნით ვაგაყუბულია, მარტო
 ვაუშუ, დავდე თსრად, ასლი თავი დასებე... არა,
 რას ექებ ერთი კაცმა თქვს?

სოვიდონ. (მაწაწებით.) ცეული ანბაკი მო-
 უცნით, ღმერთს ვრწმენე ცეულია! ჩვენ თავის-
 ღლება არ დავაწეებთ ჩვენნი მოგაულობა.

მამე. მამ აბა შითსარი სად სვირბობდით ესე
 დიდ სანს?

სოვიდონ. ვეუთებთ ღმერთსა, რომ ეს ერთი
 როგორღაც მოგყისდი, ჩვენ თვთონაც არ ვი-

ციო!... შენი ჭირობე სჯობს! თანხვედრით მჯეროვანი
გაბრუნება... მითხარი გეთაყვაზე, სად არის ხედი კვამლი?
იქნება მართლაც (წყურებით.) სრულდება დამოუკიდებლობა!
არა მკვლავ!

ნატო. (წყურებით.) ვინაა დამოუკიდებლობა, ვინაა
ხედი! რა სარწმუნოებას შენ მიწევს, იმითი იმან
მოგწოდებ. ამა ზღვი ხსენებ, შენს თანხვედრით როგორ
გვგონობს ბიძა ხედას და წესს! ამა აუტყვევებს რამე
მწესრიგებით!... თუ არ შეგეცხვებათ დაესხენი,
მოგატყვევებს და მან თქვენს გასცემთ შემოქმედებს
ხსენებს, ყოველის ხედას უბედურებისათვის.

სურვილთა ღვთის გულისათვის ხედას. სუს...
ხ... ვარაუდებს!... (ხედას.) ყურადღებებს შენი-
ჭირობით, ვინაა გვარდობით მითხარი სადა არის
ხედი კვამლი?

ნატო. ბასიაში წავიდა საკაბის საყიდლოთ.

სურვილთა. მართლაც! მაშ სხანს რომ შენ
ყოფილა? ჰა... შე შექმნა განა?

ნატო. ეგ ფიქრითაც არ მოხვლია.

სურვილთა. მაშ ერთი მინუტ მითხარი, მარჯო
წავიდა?

ნატო. მარჯო რათა წავიდა, თან ხედას
სუფარული მივობდარი აფიცარი ვაჭევა.

სურვილთა. (წამოაგლებს ქუდას კელს.) ვაი,

ახლა დავიღუნე!... აფიცარი!... ახლაკი ვერსად,
ვერსად წამივლენ!

ნატო. რაო? შენ ევონია ისინი დაიჭირო!
სგალ არ დაიჭირო.

სვრიდონ. ახლაკი იმედი მაქვს... დროშკი!
დროშკი. (ვარბის.)

ეპილოგო 19

ნატო, შეძგომს მამუკა, ხმალიძე. & კვკვ.
(თათო თათოთ კარებიდან გამოიქვირებთან.)

ნატო. ღმერთმა გზა მშულობისა მოგცეს.
(მამუკა ეგრე კარებიდან თავსა ჰჭეოფს, იყურობა
& შეძგომს გამოდის.)

მამუკა. ჰო, რაო? კიდეგ გაიქცა?

ხმალიძე. სა! სა! სა! კიდეგ გამგზავრდა?...
მამუკა. მშულობით!... მშულობით!... წაბბანდი

& ირბინე?

კვკვ. (თავს გამოყოფს თავის თათხის კარე-
ბითვან.) რა იქნა, ბიძიავ?

ნატო. კიდეგ გაიქცა.

ხმალიძე. წვიდეო სეგარლებო! ასე უნდათ
ნამუკიან ქმრებსა:

მამუკა ამა ასეთი სუფარული ვოსტა, შენ
 იგი როგორც საქმეს მოახერხებ. (ნატოს.) შენ
 აქ დაწხი ამასთან. ხეივანი ნატო.

ხმალიძე. დიდის ხსენებით.

მამუკა. (ნატოს.) ვინმე სიტყვა, რაც დავა-
 როგორც ვოსტამ ისე მოიქცე, თუ რომ ვინღა
 დასაჯო შენი ქმარი. (უხერხებს აუღიაროს.) ეს არის
 შენი შეფარული ზნე იმიტომ ამასთან მარტო
 ყოფილა.

ნატო ზნე ვიცი ბიძა, რომ უხერხულად
 წარუხერხებს.

მამუკა. (მთავარ დანერგვასთან.) აგერ სადაც არის
 ნატო შენი ქმარი მოიბრუნებს. ვინმე ვოსტან-
 ტინე მოიქცე ისე როგორათაც ვითარაა.

ხმალიძე. ეჰ! კნიაზო ვე ხეივანე მოგვით,
 მაგისტრანები ბუფრი გარდასმულია.

გ ა მ ო ს გ ლ ა 20.

ნატო ზნე ხმალიძე.

ხმალიძე. აი რა, როდესაც თქვენნი ქმარი მო-
 ვიდეს ვითომც არ იცით რომ აქ არის ზნე ყურის
 ვიგდებთ, რაც შეუძლებელია თქვენს ნაზურად ზნე

სიყვარულით დამწვევით ლამაზი... აი ვსთქვამთ
 ასე: რომ გიხსრათ, ჩემო სიცოცხლე, კელი
 მიბოძე მე მპუწნიერი?... თქვენს გამოძილეთ
 ნახურათ კელი ჭ მიხსარი: ახ, ემწვლოთქო...
 როგორც თქვენს ნება გახლავსთქო... ინებეთ
 თქო... აბა, აბა განიძეორეთ...

ნატო. (იმის მიბამვთ ჭ დაცინებით.) ას! ემ-
 წვლო, როგორც თქვენს ნება გახლავსთ...
 ინებეთ!...

ხმალიაძე. ჭო! სწორეთ აგრე.

ნატო. (ეულის უგდებს კარებისკენ.) ას, მოი-
 ცადეთ, გონია ვილისიუ ფენის სმია!... იქნება
 ხემი ქმარი იყოს, გული მიკანკალვს.

ხმალიაძე (თავისთვის) ეშმაკმა წაიღონ იმის
 თავი! (ხატობ) აბა ჭ ჭა, ნუ შეეშინდება, გაბე-
 ჯვო დავიწყოთ!.. მე არაგისი არ შეშინიან, თუ
 მე შეიხსავთ!..

ნატო. ას, რა გქნა?.. ეულის მიფრიალებს.

გ ა მ რ ვ ს ლ 21.

ივინივე ჭ სფრიდონ.

სფრიდონ. ვერ იქნა, ვერ თავიჭირე ის წყევ-

ლები! (რა დაინახავს ნატოს ზ სმალიანეს.) ოჰ!
სუს!.. აი კარგი ანაფი!... ნატო!... იმ აფიკარ-
თან! (უბანვე წენარ-წენარა დაიწევს.)

ნატო. (წენარა სმალიანეს.) ეს ჩემი ქმარი არ
არის... არა... რა გქნა?..

სმალიანე. არაფერი, არაფერი, უფრო კარგი: შე
დავიწყობ: ას ჩემო სიკოცსლე!

ნატო. (დაცინებით.) ას, ემაწულო!

სმალიანე. ას! შემიბრალე ჩემო გულის ნუ-
გემა! შე მხოლოდ შენითა გვოცსლებ! შენითა
გხუნოქე!...

ნატო. ას! ემაწულო რა გნებაკო მიბმანეთ!

სმალიანე. ის მნებას ჩემო სიკოცსლე, რომ
თქმსნა ვიფარდეთ!... მიბოძეთ ვე მშეწნეკო
კელი? (ჩუმათ.) ვაბედე ჩემო სიკოცსლე!

ნატო. (რა ძლივს გელსა. ას!... ზ ინებეთ.
(სმალიანე. კოცნის.)

სფრიდონ. თავისთვის იცინის ზ ფენის თითებ-
ზედა დვას.) ოჰ, მეს ვიცევ ბრავო, ბრავო! აქე-
რუმი! სა! სა! სა! ას, სად არის ანლა სუპონ,
რომ არ სელამს... ას, ერთი სადაც არის ანლა
გახნდეს აჭა... რამდენს გიცინებდი!... წაგიდე
ერთი მოვტეხნო... ჩემი, გეგე სომ არ მოიქმე-
დებს ამასა. (ეაფა.)

გ ა მ ო ს გ ლ ა 22.

იხინივე, გარდა სრუდიდონისა.

სძალოძე. (უკან მიიხედვს) წავიდა, მადლობა
 ღმერთის!... არა ეს რაგომ აღარ მითხარი, დამ-
 მალეთქი. მაშინვე სურთუეს ქვეშ ამოცხობდი!
 ნატო. რასაჭირო იყო ევა, როდესაც ჩემი
 ქმარი არ იყო.

სძალოძე. ევ სულერთია ანაგვს მიუცანდა...

ნატო. მივოდენი ეშმაკობა რო არა მიქვს.

სძალოძე. შექმნავეთ მისეღვო უნდა მოიქცე.

ნატო. მაიუცათ, ვილაც მოდის მგონია...

სძალოძე. (დასველებს.) ჩემთვის სულ ერთია.

გ ა მ ო ს გ ლ ა 23.

იხინივე ჭ სურდიდონ, რომელსაც ფესწენარა შე-
 მოყავს სვმონ, თან თათით უჩუქნებს აფიუტარს
 ჭ ცოლს.

ნატო. (რა ღიანასავს თავის ქმარსა.) ას, ჩემი
 ქმარი!...

სძალოძე. ასლა მოდი ჭ, რასაც ვეცევი ვასუსს
 ნუ მაძიებ... (წყნარა ნატოს.) ნუ ექმნისიანო,

ნუ გეშინიანთ, ეგ დასსოფლება. (მაღლა) ხეძო სიგოცსლის ფიალოვ ნატოვანს!.. ღმერთს ვეფიცები შენი ქმარი სულელია!!!

სურვიდონ. (დაუცინებია სუძონს.) გესმის რას ანბანს?

სუძონ. (წყენარა) ურუ სომ არა ვარ.

სმალიძე. (წყენარა ნატოს) წინააღმდეგის სიტყვით არა მიპასუხია რა! (მაღლა) ვანა ეგრეთა რომ არ გიყვარს ის სულელი შენი ქმარი?... არ გიყვარს ვანა? მართალია თუ არა?

ნატო. ახ! მართალია? - ის ხეძი სიყვარულის დიასი არ არის?

სურვიდონ. (სუძონს.) გესმის? სა! სა! სა!

სუძონ. დიას შენის მაგრა...

სურვიდონ. სა! სა! სა! მაგრამ ეურს რას უვლენ ზ ამოქნარებ. შედი მაგის ბიძასთან უთხარი ეგ ანბანი, ისიც მოგესმარება ზ ერთთ დაუწყეო დასჯა... შეგი ვიციტყვი კადეგ ხეძი ვეგეს მოსამქნავით. მუჯღობით. (ვადის შუა კარებში.)

სმალიძე. (ნატოს.) სხანს რომ მარტო მე ვიყვარეო?

ნატო. დიას, სწორეთ, შენის მეტი ვინ უნდა ვიყვარდეს.

სმალიძე. უნდა იცოდე სიგოცსლევ ახლა, თუ

მე როგორღა მიუგარსარ.

ნატო. სარწმუნო ვარ.

ხმალიძე. მამ ნება მამეც სიცოცხლეც, დავიკოცნო ევ ბოლოს ცელები, რადგანც ჩემი ხარ..

ნატო. მამ სსუა ვიხი უნდა ვიყო.

სუმონ. (ამაზე თავს იჭნევს, შემდგომს ფეხის ფრხსილებზედ მიიპარება მარჯვნივ ოთახში მამუკასთან.) ახ! ნა... ნა... ნატო..

ხმალიძე. (წყნარა ნატოს.) კარგი, მეონია. ბიძა თქვენთან შედის ახლა.

ნატო. ეს რა ანბავია ჩემს თავსა?

ხმალიძე. ის ანბავია რომ შენა ხარ ახლა ჩემი.

სუმონ. (ჩემით.) აქ კოცნამდისინაც მიდის, საქმე, წავიდე ჩქარა მამუკას შევუცუბინო, თორემ თქვენნი მკვრი.

ნატო. ამას იქით ცეკვლია, რაც უნდა ქმნას ქმარმა ცოლმა ყური უნდა მოიყრუოს, ვითომც არაფერი ესმის.

სუმონ. რასაკვრეულია, მე სჩქმეცე, რა!... ეს ბუბური დედაკაცი, რომ ამას სხადის. ემაწვლმა ქალებმა რა უნდა ქნან. (შედის.)

ნატო. (რა მიბრუნდება ჭ ნახავს ქმარს გასულს.) წავიდა! საკმაოა, საკმაო ემაწვლა!...

შერ ივა კმარა იმისათვის.

სმალიაძე. სულაც არა! ესგი დავაგიწყდა ჰ
არ მითხარი!... დამძალეთ მე სერათუკს ქვეშათქო.

ნატო. მე მეონია რომ მაგისი თქმა მომა-
ტეხული იყოს ჰ ამასთანავე საჩუკო.

სმალიაძე. მაგას რასა ბძანებთ! ეგ შენის
ქმრის ვასწორებისათვის კარგია!

ნატო. დაესსენი იმეც კეკემ გიოსრას, ჩემში
უგ ასარი არ იბოგება.

სმალიაძე. თქუწნთვს განბობ, თორემ ჩემთვს
სულ ერთია.

ნატო. (ყურის ვღებით) გესმით? გესმის თუ
არა? ძეორეს ოთახუდვან ჩსუბის სმა მოჯის.

სმალიაძე. აა! მეონია ბიძა თქუწნი ვარეთ ავ-
ღებს.. უთუოთ ჩემი ზირის ზირ შეყრა უნდა?
დაჯმით, დაესსენ ერთი მობძანდეს. (ლანარაკობენ
ჩუძათ.)

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 24.

ისინივე, სვმონ მამუკა. (შეორეს ოთახის კარგ
ბითვან ჩსუბობენ.)

მამუკა. (ველს ჰკრავს ჰ გამოავღებს კარგ-

ბითვან.) წადი, წადი, მიბძანდი! დაიჯევი თუ შე-
გიძლიან შენი პატრონსება!.. რათ გეშინიან!

სუმონ. (ხუმათ მამუკას.) ერთათ სჯობია მი-
გიდეო... თქუენი ჭირიშე ერთათ...

მამუკა. ეგ ლაყობია! მარჯო მიბძანდი! თუ
შეგიძლიან დასაჯე შენი ცოლის მოარბიეე...
აგერ.. ჭა... მიდი...

სუმონ. ბატონო ჭ, რომ სძალი შემამისოს,
შერე ვის მივდიო!..

მამუკა. შენისთანას კაცს აგრე უნდა, (გამო-
აგდებს კელის კვრით ისე, რომ კინალამ წაიქვევ
ჭ თან კარს მოაკეტს.)

ნატო. (რა დაინახავს თავის ქმარს უცებ წა-
მოსცება ჭ დაიუზრებს.) ას! ხეში ქმარი! (შე-
გარღება მარცხნივ კარებისკენ.)

ხმალოძე. (შესედავს სუმონს შეკმუხვნილი.)
თქუენი ქმარი!

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 25.

ისინივე გარდა ნატონი.

სუმონ. (თან თრთის.) აი, ასლა ჩავარდი აი...
მა... მა... მისეში...

ხმალიძე. (დაჯინებით) შენა ზმანდები ქმარი, იმ
მშექნებურს არსებობს? ჰ?

სვმონ. (მსარგებედ.) უარი უნდა? ჰ! მოდი
უარს ეგვი?

ხმალიძე. (გვაკრბით.) მასუსს რატომ არ
მაგინ?

სვმონ. (მოწიწებით.) თქ... თქვე... თქვენა
მა. ძალად კეთილშობილებავ!... თუ რომ არ
მოქონთ, რომე მე.. იმასი ქმარი ვარ... მეც
რამ რა.. მე კეთილი კაცი ვასლავარ... ამხთან
ნავე ხუსტი ქ... ქმარი...

ხმალიძე. ეშქმა წაიღონ შენი თავი!.. რა
ღისათვის შეირთე მამ ცოლი?.. ჰ?

სვმონ. ნება მიბოძეთ მოვასხნით თქვე...
თქვენა კეთილშობილებავ... ეგ როგორღაც მო
მსდა, მე. თქვენ მე მომიტყვეო, შემიყვარდა ჰ.

ხმალიძე. როგორ თუ შეყვივარდა!.. სიბჭ
რის დროს?.. სა! სა! სა!

სვმონ. რა ვქნა თქვენა კეთილშობილებავ!
თქვენ მეონია მოგესხნებთი, რომ სიბჭის დროს
უფრო გზავდივარო სულელურს საქმეებს.

ხმალიძე. ის შენი შესადგირთ არ არის. ის
მშექნებური დედაკაცია, მეთით რომ (გულზე
იკოცნის.) შენ, შენგი ივრეთი, ვუ!..

სუმონ. მე თქვენსი ტირილი როგორცა მსედგებს თქვენსი კეთილშობილება, არც კარგი ვარ ჭ არც აგი...

ხმალიძე. მე მიკვრის თუ როგორ შეიქნა თანხმა შენის შერაჯა? ეს სწორით მე მიკვრის!

სუმონ. მე.. მეც თათან.. მიკვრის. (თქ, როგორ ღირსეუვს ხსნის მტყუნილება აქვს!)

ხმალიძე. ჭ! სუჯუგელთა! აა, ერთი შიისარი თუ ღმერთი ვარჯამს, შენი ვრგულოა, თუ არა?

სუმონ. ესე იგი... არ ვიცო რა მოგახსენო... ვისიველი კი... იყო...

ხმალიძე როგორ! განა ასლავი ვილაღატა?

სუმონ. დი... დიას, თქვენს მღალკეთილშობილებსიგამო ში... მღალატა.

ხმალიძე. აა!.. მე მუონია ეს შენ არ უნდა მოგწონდეს?

სუმონ. ესე იგი... ჭო.. თათქმის მღლიანაც. მე ასლა ერთობ სოცეჯი ვიცანჯები, თათქმის თი ასე, თათქმის გული მამგლივს მეთქი.

ხმალიძე. ჭ! ამასე რას იტევს შენა რომ, если она будетъ моя...

სუმონ (მსარესე). რაო? შიიო? (მღლა,) რა ბძანეთ ბატონო?... რაო?... ხემს ცოლს შიი არა ქვა?

ხმალიძე. (შარყსე.) ის! Что онъ горюдитъ?

სვმონ. (სმარყსე) რაო? თქვენსი ძეგრო, სად-
ღაც შენაჯიყნა. თღონდა მოდიოთ? (მაღლა) სად-
საღ მოკიდეთ?

ხმალიძე. (იჯინს.) სა! სა! სა! დას, დას,
შენი ცოლი რომ დამწონს, შენ რას იტყვ? ჰ?

სვმონ. დას, მეს.. მესმის.

ხმალიძე. რა გესმის?

სვმონ. რა ჭ... ეს.. რაჲ.. გე არ არის კარ-
გი, ცუდია, თუ თქმის თრას რაკანა. მე შეგონა
თქვენს ადრე არ იცოდით, რომ ის ქმრანა ქალია?

ხმალიძე როგორაო?... თუ მკითხამ შენს თანა ქმრის
ნაცროსებს უფრო მუდგე!.. გე ხემა სელოდა არის.

სვმონ. (მოწაწებით ჭ ცოცით წყროძით, თან
შიშით) სეს! სეღმა?... თქვენს იქნდა ისეთი გი-
ღაც რამ გეოსიგრო?

ხმალიძე. (დუჯრებით) რაო? სოქვ? რას ან-
ბონ?

სვმონ. (უკან დაწევით) არა, თქვენს არ მოგა...
მოგასსენეთ.. ისე როგორღაც მომიგედა.. ასე,
მოგესსენებთ მოთხლოგს იშხს, რამ ბოლოას ცუ-
და არა გამოვიდესრა; ამასთანავე დაკარყ ასე, რო-
გორათუ ასლა ვარ.. ხემა ცოლიგი იყოს ისე
ხემა ცოლი. გესმით თუ არა?

სმალობე. ეე! ჩემო სვეარელო! შე გხედავ
რომ შენ როგორღაც თავს ვადისარ? ამ სმალოს
უყურებ?

სვმონ. (იჯექმის ტარის.) თქვენ უკვლათა
ფიქრობთ მაგას, მე მაგისთანა სულის ქონებუ-
ლი კაცი არავარ.. მე შილოდ მინდა აგისხნათ,
რომ თქვენ სვრით ლაფში ჩემს გვარის ბატი-
თხნებში, რომელიცა გეყოფნის თაკადისძულობასა.
მე ჩემს ნაჯოთი ჩამოველ უფილისში, რომ გვე-
ნა სდამე მოურობა გეგორივო შეთქი; თქვენსკი,
ქე... მაგრამ ვინდათ დამციროთ ჩუქსნი
დაძსება..-ქე იგი ვინდათ რომ მისცეთ ის თუ-
სება, რა თუცებდა აქეთ უფილისელთ ქლესს..
ჰ იმისთანას აზრებს ჩაგონებთ, რომელიცა ადრე
ჩემს ვადისა, დასამარსავს სოფლებში შემქნის...
რასაკურველია ეს თქვენსაჯს ადული ვასლოვსთ ჰ
ამსთანავე ვსაქეთ რომ არ იქნეთ დასჯილ ამ
სოფლად, მაგრამ დასსოვეთ, რომ არის ვანება
სვეკური, რომლისაგანაც ვერ დავისხნთან ვერცა
თუ ვე თქვენსნი ეძალეცები!.. იქ! იქ ვაიგებთ
თუ ვითარის გულმსურვალედ მოითსოვს ჩასუსის
კებას სვმონ ქალოჩუნაბე. იქ დავიფენებთ ჩარს
ჩემს ნაჯოს... ჰ ვათქმევენებთ თუ რომ ვქო-
ნკათრამე... (გულ ამოსკუნთო ტარის ჰ გელცა-

სოცით იწმენდს თვალებს.)

ხმალიაძე. სა! სა! სა! აი ჭ ბრავო! ბრავო!
ქალაჩუნაძე! შენ გაიმარჯვებ ასლაკი ხეშხედ.
შენის ენამეცხვევლობითა!.. დაჭკარ კელი! მომი-
ტევე ხეშო საეგარგლო!.. შენი ცოლი არაფერი
ფერ კიდევ... არაფერი.. დამძუღდით!..

სუმონ. (გასარებით) როგორ! ენა მართაღს..
ანაძე, რომ ფერ არაფერი...

ხმალიაძე ესე იგი, თუმცა მინდოდა, მაგრამ
არ დამძორხილდა!.. საკურგელის თხსებისა ერა-
ფილა.

სუმონ. მადლობა ღმერთს!

ხმალიაძე. დას, დას. ამას გარდა ცოცა არ
არის რომ სანში შესულია...

სუმონ. აი, ასლა კი მადლობელსა ვარ მაგი-
სიუს!.. თუ ნებასაც მიბოძებთ, შე თქვენ გირ-
ხევა მიმართოთ გემკეს, სურვიდონის ცოლს,
ასლი ის არის თქვენის თხსების შესაფერი.

ხმალიაძე. ემადლობ! შე უშენოთაც ვიცნობ
ღ ასლა აგერ მოველი აქა.

სუმონ. (მსარესედ) ოჰ, მეც ვიცეუ!.. ბარა-
ქლა გემკე, ენა შენც აგრე. (მალია) სჩანს რომ
ფერ იმათ ბიძას არ უნასხსარა აქა?

ხმალიაძე. არა, მნასა მაგრამ ისე ეშინიან ხე-

მი, როგორც ცეცხლის!.. როგორ შეუძლიან
დამენახოს. (სმალსე კელს იღებს) ამას უყურებ?...
სვმონ. ეგ კარგი!.. სედაძო, წელან შეგო
დამცინობდა... სა! სა! სა!...

სმალიძე. ასლა ბეჟის იჯინებთ იმასედაც ჭ
შენს შევობარს სურვიდონზედაც. . გინდათ თუ
არა? ჰ?

სვმონ. (ესპევა.) თქუწნი ჭირიმე! მომეცით
შემასევა!.. სფრიდონ, მეცა ჭ ჰემს კოლსაცა
დაევცინობდა, ღმერთს ენდეთ ამ უბედურების მი-
სეწი სულ ის არის.. ერთი დაუმცირეთ თქუწნი
ჭირიმე იმასა, რომ იმისი კალი ჰემს ცოლსედა
ურესი არის!.. თქუწნი ჭირიმე!...

სმალიძე. ბატონი ბმანდებით, ბატონი! ასლა-
ვე დაუკვევ იმათ ბიძას კარებს ჭ შე დაგიწუაბ
ხეიბებურად... შენკი ჰემო საუფარელო, მოსმენე
შენი შევობარი სფრიდონ ჭ მაიყვანე აი იმ
ფანჯარიდამ აქცერინე. კარი დაკრული იქნება,
დაესენი ისიამოვნოს ხეწნის ცქერითა.

სვმონ. ას, ჰემო კეთილისმღამეო!.. რა გსო
თქუ ასლა, იმისთანა აფიცარი ბმანდები რომ ღმერ-
თმა ინებოს თქუწნისთანა ერთი თრასი იყოს ქა-
ლაქში.. (ღმერთმა ნუ ქნას თარემ ქვეყნას დაქ-
ცვედნენ.) მაგრამ როგორ წაგიდე ჰემს ნატონს

უნასაკათ? ჯერ შევალ შეურიგები... ჰა!.. რას
შმანებო?

ხმალიძე. არა, ჯერ მოითხოვე, შენსევე გა-
ფაგრებულია ზ. არ მიგიძეგებს თავისთან; წაიდო შე
თქუქსნი შერე შევარიგებ.

სუმონ. უმოთხოვსაღ ვმადლობ! ღმერთმა
ინებოას თქუქსნი ღენარლათ ვასდომა! ღმერთმა
იძისთანას ცოლს შეეყაროს, რომლისთანაცა ჯერ
ქვეყანასევე არ დასადებულოვოს! (მიდის ზ
ველმოორედ ბრუნდება.) მაგრამ მიბმანეთ თქუქსნი
ჭირიძე... სინიძის ქვეშ მიბმანეთ; თქუქსნი სწო-
რეთ არაფერი ნაცოლსთან?

ხმალიძე. ეჰ, ხეშო სავფარელო!.. ავი ვით-
სარი, რომ არაფერი შეთქი.

სუმონ მადლობელს ვასლოგართ თქუქსნი ჭი-
რიძე!.. (მიდის ზ ველსლ.დ ბრუნდება.) არცარა
ცუდი ვანსარსევა ვქიანდათ რამე?

ხმალიძე (მოთმინებითვან ვასული! ფესებს
უბრანსუნებს.) ვასწი ერთი მამა ვიცსონდა ველი
აილე, ავი ვითსარი არა შეთქი, დასწევვლთს
ღმერთმა?..

სუმონ. (შეშინებით უკან იწევს.) ჰა ბატონო,
ვისლები (თავისთვს.) თვალები სწორეთ ვმმაც
მიუგავს კინაღამ წაგიქვცი. (ვაფა.)

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 25.

ხმალიძე მარტო (შემდგომს მამუკა ჭ მამუკა)

ხმალიძე. დიხს! მართლად რომ დღეს თოკით-
ვან ვაწვევებულს კაცსა გვეფარ... მამუკამ იმი-
სთანა მდებარეობაში ჩამადგო, რომ ბუკი ღო-
ნე არ არის ისენი უნდა ჩაგიდინო, რაც თავის
დღეში არ გარდასწყდია! მაგრამ, არა, სამართალიც
არის იმისთანა სულელ კაცების ცოლებს, ესრედ
მოექცნენ. —

მამუკა. (რა გამოდის შეორეს ოთხსიდიან.)
მა, რა ქენი კოვსტანტინე?... კარგათ შექცეო
თუ არა ის ბებერი სულელი?

ხმალიძე. სულ დაინანა რაც რამ საქმე ჩაე-
დინა... ბოლოს თვთქმის იტორა... სა! სა! სა!..

მამუკა. აჭერუმ? აჭერუმ! (ესევეა ჭ კოვ-
სის.) მადლობელსა გარ, სევეარელო კოვს-
ტანტინე!

ხმალიძე. ნუ სწუხართ, კნიაზო!... რაც რამე
გსურდეთ ჩემგნით მოითხოვეთ.

მამუკა. დიხს! ასლა უნდა ისე შეორე შექცე-
ციოთ კარგათა. — დაესსენი იგრძნოს, თუ რა წარ-
მოსდგება ცოლის ორგულებითგნ. (შედის იმავე

თისში, სიღვინჯ გამოვიდა.)

სმალთბე. სვმონ სვურიდონის მოსამკნელად
გოქია. (თავისთავს) სწორეთ გიხსნათ მეშინიან
ან შიშოცყოს ამ კაცმა ეს ხეში ნამდვილი ეშმაკობა.

მამუკა (კარბობსკენ.) გეგე! გეგე! მოციფი-
და დრო შეხის ქმრის დასყობა!

გეგე. (გამობრძის სისარულით) მეც აქ ვასლო-
ვან! მეგრამ ბიძივე რატომ მოგასყენათ, რომ
ეს ემაწვლა სემობის წრეს ვადსუღთია... სწო-
რე მოგასყენათ ამის გამო მეშინიან.

სმალთბე. ას, ქლო!

მამუკა. აი ასეო ანბეი! მოდი ზ ამო გე-
თილო უეც! ქრძებს უხივან ვვლალტობენო,
ზ თავიანთ კეთილის მოქმედს კი ემდურებან!
სე არის მადლო?... კაცი ცდილობს თქვენის
ბედნიერებისათვის, უნდა ხაგონოს თქვენს ქმრებს
თავიანთი ცუდი ქვეა, ზ თქვენ მადლობის მა-
გიერად ემდურებით გიღვც!

სმალთბე. არაფერი კნიახო. დამძვდით?(გეგებს)
თუ რომ ხემის ბუნებიათის სივერუღისაგან ამა-
შო... მშვობითა ქლო... (უნდა გვიღვც.)

გეგე. ას, არა, არა, ნუ მიბძნდებით, მე ასე
ვისუბრე... მომიტყევეთ ემაწვლა... ხემის ქმრის
გულისათვის ვიგულსეე მსათ ვასლოვარ.

მამუკა. მიუხედავად ყოველი...

გამამ. მაგას თუ ვიცი დასწრებით ზე აქი აღმართ
ქუთ კადრები უნდა ვაქვეყნებინაო ხედავს.

ხმალიძე. (მსარყვე.) თქვენს რასსა მქონდეს
თუ ვამბობდეს რამე კადრებსა, (კვამს) დიდს
კმაყოფილებათ.

ივანიკა (მემორიბის.) აწი სურვილით, აბა აბა,
აქნა ხსილს მოუგანა!

მამუკა ღიბს მობმინდენს.

გამამ ას, ღმერთო ხედა!

ხმალიძე. მე კარებს მაგისა დავკვირვებ!.. ეს
საჭიროა. (რ. ვაჟ ბიჭი კარებს დამკვირვებს)

მამუკა. თუ ხედა ვიხსნათ, უხსნათ რომ
შინ წავიდეთ. (ვადის იქითაქნებ.)

გამამ. ას! კარები რისთვის დავკვირვებ?

ხმალიძე. ამისთვის, რომ მოესწე სრული თა-
ვისუფლება ხედა ვუღს.

გამამ ას, ღმერთო ხედა!

ხმალიძე. (ვინმობით ვამოართმევს გამამს ვუღს
ვუღსკე.) ას, ძლივს არ შეღარსა!

გამამ. ვე როგორ ძალიან მამოტირე ვუღსკე!
ვევნი საჭირო არის ხედას ქამსათვის?

ხმალიძე. ესენი ხედა საჭიროა: თუ რომ არ
მიუგებთ ხედა ვუღსკე ბიჭი აღმომკრთალოთ სიუ-

ფეხსა, მაშინ დადგებით... ზიზიუ ვაგევერე-
დათ, ქმარიც ისევ იმ ხეყულებაზედ დარბება &
შევ ფაკობთ მაგკუფებ!

გეგე. ას, დამართო ხემა! თქვენ მე მაშინებთ,
აბა რა უნდა მოგივოთ?

ხმალიძე. ყოვლის ფერი! იყავ მსიარულათ,
დავინე ქმარი, ყურადღებს სუ მაქცევ იმის
გეგეს & მე მაშინ ვიქნები ჰეინიერი!.. ნება
მამეცი ასლთას მაგიფუფეთ... (სხდებთან.)

გეგე. კარგი ვეცდები.

ხმალიძე. (თავისთავს.) არა, სსე, ფრიგ უნდა
დავინეო, ეს ნუგონზედ უსარესა ჰეკეს.

გეგე. აბა საიდან დავინეოთ?

ხმალიძე. გეგეგეგე! კელი-

გეგე ინებეთ. (ხმალიძე ჰეკონის რაც შეუ-
ძლიან.) სა! სა! სა! ძლიან თავისუფლად იხეკებით.

ხმალიძე მეცი აღარ შეიძლება. სა! სა! სა!
(ისმის სმა ზიზიდან კარებითიდან.) გეგემს?
შენი ქმარი კარებს არასეხებს, რაც შეუძლიან.
სა! სა! სა!..

გეგე. ჰა!.. საწყალი! სა! სა! სა!.. როგორ.
ძლიანს ხეკებს კარებსა!..

ხმალიძე. ვითარ რაგორ გეგენთ, კარები
უფრო დიდ შექმონებამაა, ვიდრე ისა. (თან ჰეკო-

ტნის ცელებს.)

მამე. რას გუბნობ!... მეორე სომ დღე
 ცოდვა არის მოყვასს სეგ სოცილი, სა! სა! სა!
 (ამ დროს წარ ჰ წარ ფანჯრიდან იფურცობან
 სურიდონ ჰ სუმონ, რომელიცა ახეხსუნს თი-
 თით ამ საქმეს.)

სუმონ (ეზრის ფანჯრიდან!) ახერუმ აფიცარო!
 ახერუმ! სა! სა! სა! მოძალატავს სურიდონ.

სურიდონ. (ფანჯრიდან ძალა) ამას რის
 ვხედავ! ხმალიძე... შე ..

ხმალიძე (ძალა) ძალიან გარვი ქმარივი
 გეგვს შენა ჩემი დმერომა... ის ქეხა ქეხი
 დარბის შენ საქმეგად ჩეხსვი აქ აქ ქეფს
 ვეწევი. სა! სა! სა!...

მამე. დახსენი ირბინოს... სა! სა! სა! უმი-
 სოთაც შე ვოგელთავს სამიგნებში გარ.

სურიდონ. (ეზრის რაც ძალა აქმს.) მამე-
 ჯან!.. მამე!.. მამეჯანა!

ხმალიძე (ახმალი) ჩემო სულა!.. რა ტუ-
 ჩედი ვქმს!..

მამე. (წამოხტება) არა, ვერ გარეული მს-
 წავლუ.

ხმალიძე. შერე?... ჰა? ..

სურიდონ. (ეზრის ფანჯრიდან) მამეჯან!

მე ვარ გამოღე კარები.

ხმალიძე (ზაგულებს კვლს.) აბა მოდი სულოფან!

სვინ. აი ჭ ჩუკუმი უფლო ვოენის აფი-
ჯარი! (სვინდონს.) ს! ს! ს!.. მომილოცავს
ს! ს! ს!

ხმალიძე. კარვთ მიუტრეო, როგორც მე ვი-
თამაშო სულოფან, შენც ისე მამეფო.

გმგმ. ვანა ეს საჭიროა?

ხმალიძე. ოჰ! პირველი გე არის. (უნდა ათა-
მამიანს.) აბა მამეფო. მე შენ გარწმუნებ თავის
დღედაც არ მოცავონდება ქმარი.

სვინდონ. (იქიდანვე.) ეშაკმა იცის ჭ ქეკმა
რაც ამბავია ხეშს თავს, კეკ! გამოლუქოქი!
ავერ მოველო. გქმის თუ არა.. გმგმ! აფიცარი-
სარ ვილაც შედრევი!... როგორა ზეღვ?.. გმგმ
ღუთისა მანც შეგმინდეს. (ხმალიძე ჭ გმგმ
დასცთან რაც შეუძლიანთ სცესაწყდ.)

სვინ. ჩუკუმი, უფლო აფიცარი.სა! სა!სა!
ევალი ევალი! ჩუკუმი.. ბის..

სვინდონ. ეს საძინელებია? გმგმ! ცოდო!..
ვეოფა ღუთის გულსათაჟს!... აფიცარი სარ
ვილაც შედრევი, მკას დამილალოვი?.. კარებს
დუძტარე! გმგმ? სომ არ გავიჯდ! ეო, ბიჭე-
ბო! მტყდელს დამიძსეო! გმგმ! გავიჯდო! აფი-

ჯაო! ჯაო! (სმაჯოძე დასტის ზთან მამკე
ამ დაბს მუჯარდებ ნატონ როძყო-
მნცა გამოსედა კარქობიონ ზ ერთი თამამქებს
მოთმინებითგან გამოსუღნი, ამტყრუყენ უნჯოასა
ღ სჯებთან.)

სჯმონ. (რა გამოდის.) ეე ჰა!.. ჩემსასჯ
წაფლო ელო, სედავთ?.. უჯლო? მობნოეებ თუ
ან თქუწნში სინიღისი!

სჯრიდონ. (ერუთეე რა გამოდის.) თქ, მე
გამოვდიგარ მოთმინებობგან!.. მე დეკარბამ,
აფუჯარია ვიღუ!

სჯმონ. ამ რაზბონიკს. (სმაჯოძე თრის ქ-
ლოთ ქუბის თანსში, სიდეჯანჯ გამოსელო მა-
მუჯა დასედება.)

გ ა მ ო ს კ ლ ი ა 26.

მამუჯა შემდვომს სმაჯოძე.

თრიე ქმრები. კნოზო მამუჯა!

მამუჯა. ვოსტანჯანეს ანჯურში რა აქებს
დნამეკო! ეე ჩქი ქეკობიო აბს, ზ თუ რამე
მოსეღანი სეუ ჩქის თანსობითა. — აქებს თუ-
თან დამნამეკნი სოთ? თუ რამე თრნიე მაცს

მადლობას არ მაასხეცხობთ, ცოლეში თავისდღეში
 არ ვაძაჯივებენ თქვენს დანამოულს!

თბილისე. როგორ!.. განა მადლობაც უნდა
 მაასხეცხობთ?

მამყვა. უმჯობესად! ეს ხინებელი ვმაწვლი
 გაცა! აი ისიც! არცა თუ ხასეთ თქვენს ცო-
 ლებს, ვიდრე არ მაასხეცხობთ მადლობას. ეს ემა-
 წვლიაო, ხეშთან არის დღეს სადილათ.

ხმალიძე. (არ გამოდის შარტო.) ვმაწვლებო!
 მე ვეცადე თქვენს მატონსეცხობსათვის!.. მე მთა
 სოკოს ვხეებ ამ სეგანსეცხობს.

მამყვა. ვესმით? (მთა ვარებთან, სადაც მე-
 ვიდრე ვეცადე & ნ. ცო.) ხედა! ხეც დიწყო-
 ზს როგორ მდგომარეობა დეკორაციით ვარებო! (ქმარებს)
 ბოდიშა მოიხსნაკეთ, შექმნილია რომ ვეცადე
 მოეცეკვონ, თორემ მე ბილი არა მქვს. ხეცნიკი
 წაკლთ & ქვებს ვეწვით სადილათ, თქვენის
 შერიგებისგანა.

ხმალიძე. ვმაწვლებო! — თუ ზომე თქვენ
 განი რომელიმე დამდურებით არის, სომ იცის
 საღვთა ვეცადე... მადლობას ქეცხობო.. მშვიდობით!..
 (ხმალიძე & მამყვა. ვეცადე სეცხობით.)

სურბაძე. არა მე სეულებაც, როგორ ვაუ-
 მზ ის ვეცადე ვეცადე შეცადე!.. ვა ზომ

ბიძის სათრისათვის, თორემ მე ვიცოდი.

სვმონ. (უყურებს გამხელულთ უკანითგან.)
 აი ჯეჭურები, უფლო ვაჟის ავიტყარო!

სვრიდონ (რა მთავ ქალების კარებთანა.) სლა,
 რა ვქნათ! მართლა დაუკვირებიათ კარები!

სვმონ. მეტი ხარა არ არის, დაუწყეთ ბო-
 ღების თხოვნა. იქნება შევზობოლთ ჯეჭურები ვა-
 გვლან. (ორივე კარებს არასუნებენ.)

ნატო! კეკე! ვავალო! კეკეჯან! ნატოჯან!
 დივიწყეო, ოც მოსდა, მოსდა, მე დანამული
 მქე! მე ავ'უოკე? მე დანამავე ვაო? აურუთვე
 მეკა? .. (ორივე კარებთან ახოქებენ, ამ დროს
 გამოდიან სიტყვით ქალები, ფრთხილად ჩამოეშები.)

(დასასრული.)

რას იქმს იგი, ანუ სად მოქმედობს აქამოდ-
დე? იგი იქმს ცხოვნებასა, იგი მოქმედობს
გულისა შინა შენსა პაღლითა თუსითა. იგი
სდევნის სულისა ყუღლისადმი, იგი სწუმენდს
ღ აცხოველებს სულისა შენსა.

ამითვის, მძანო, უკეთუ იტყუო, რომელ
ხარო სარწმუნოებასა შინა, ხოლო არა
სიძქუათ ვერ ძაღვიძსო, უკეთუ იესო ქრი-
სტე არს თქმსთანა, თანაგუძსო სიტყუსამებრ
იოანე მოციქულისა, «ვითარცა იგი თა-
ვალი თქმსცა სვლად.

მკელი ამხანაგები.

საქები

— ვამედიან ერის მოქმედებად.

მოქმედნი პირნი:

- 1) თ. კვასაძე, ბერიკაცი.
- 2) ნიკო მისი შული, ~~კანდიდატი~~ რუსეთიდან მოსული.
- 3) სოსო შერეგილიძე, ~~ვლადიმერალო~~.
- 4) ბარამ ~~ბრაბსაძე~~ } აფორები.
- 5) კოსტა ფანცხვე } აფორები.
- 6) ივანე კვარცხელი, კვარცხელი.
- 7) ვიგო ~~ცხელიძე~~ *მედიანი*
- 8) ელენე ვიგოს და.
- 9) მიქსიძე, კვასაძის მსახური. —

გამოსვლა პირველი.

(ზალა კეკელიძის სსლში, მამა ფესმოფრისილი მუთაქსედ გამოწოლილი არის. ნუკო სკამსედ ზის დაფქრებული. მქსამე მათ წან დგას, სან-ჯოლსედ დაფენილი.)

მამა.

შულო, რათ მოგწყენია ავრე? ემაგებნე!
დღალულისარ? ბმანე ჭ ქუჭშ-დააგებნე...
მოგისდებო მოსკენებ, ცოც, სანსა დაიმანე! —
ჭყო, ბჭო! არ ექსის შენ? ეაგონე. მქსამე!
მქსამე.

რას მიბმანებო, ბატონო ჩემო, შენი ტირიმე?
მანა.

ცყვლათ იდექი აქ? ეს როგორ ვერ ეაგე?
ნიკოს ემინება. წადი ცხლავ ძემე დაუგე? (მქ-
სამე ეადის.)

ნიკო.

ნუ სწუსართ, რა სჭაროა ქუჭშსაგების დავება?
მე არ მქქეს ჩუჭულუბა, დღე არ დამემინება.

მამა.

მამ რათ სარ მოსსლევილი! მოგწყენა? მიხსარო.
მალე ეახლისდებო, ნახე კარგათ ქალაქი.

შენობისათ რომ იყო ისე სომ აღარ არი?...
 მეცად გამშუშნიერდა, მეცად უცხო რამ არი!...
 ნიკო.

იმედია ბატონო, უკეთაუც შეიქმნება.
 როდესაც საღსში შევა თან ჭ თან განათლებს.
 განათლება ასიერცისა ჭ სიმდიდრის მიწყსი,
 მას შემოაქვს კელოვებება, უცხო ჭ უცხო წესი.
 მამა. (სიტყლით)

ვანა მისი მიწყსია აგრე შენი მოწყენაც.
 ნიკო.

არა, დაღალული ვარ, არკი ვითხართ წელახაც.
 მამა (ამოსვრით).

ჰეი, ჰეი რაებთ სართ ასლანდელი მკლები!
 ჰეი ბეჩავ! მანგრე ვიყავთ ჩემს დროში ემწვლები?
 ვაფას ვერას აიჯანთ, დასათუებულები!
 (სიტყლით) წიგნის მოწერიოკი გავჯობსართ, მა-
 რამ მაშინც ფულები...

თარი ფოჩვა გავიფლია, ხარ მაგრე მოკაკული.—
 ჩემს დროს რომ მოაწრებოდდი, ამოგსდებოდა სული!
 ნიკო.

სტაგრონალიდგან თუიქმის უშინლოდ მოვდიოდი,
 ცოცა ცივი ქარც იყო ჭ უუუოთ გავცვივდი.
 მამა.

იცი თავის ანბავი შინელს მოვისურავდი,—

(ამოსვრით) შეგი შენის სნის ჰერანგა მწვანეზედა
 გგორავდი,
 ფესშიშველი თავღში ვსტოდი, მაგრამ რას ჰქუ-
 ან მტოიდა?
 კაცს ენას იცყოდა თუ ფესზედ კომლი ამდიოდა.
 ნიკო.

ესლა სულ სსუა დრო არის, წავიდა ის დროება,
 სსუა სასიათი მოვიდა ზ სსუა სატოროება.
 მამა.

გნა არ ვიცი შულო?! ვინ არ აცეობს თვალ
 ზ თვალა,
 რომ სულ სსუა დრო შემოვიდა, ბუნებაც გამოი-
 ცვალა. —

ისინივე ზ მაცხიძე.

მაცხიძე.

ბატონო, ესლავსო თქუწხთან სუდის მწერალი სოსო;
 ნიკოს მოსგლა შეუტევა ზ ეცებს მნახოსო.
 ნიკო.

გადი მალე ზ სოსოვე დიდის კმაყოფილებით
 მაცხიძე (სკამებს ბურცეფს.)
 ბატონისართ, ესლავ, ესლავ გიასლებით. (გადის).

ანივე ჭ სოხო.

(სოხო ჭ ნიკო ერომანკოს კოცნას)

ნიკო.

მოციქულებს მიგზავნით, ისე ~~ფერ~~ შექმნით?
 აგრე ეგვიდიდგაუდით? — დაბნდით! — რასა იქა?

სოხო.

გმადლობთ. გასლავარ ცოცხალი ღუთის ჭ თქ-
 უწნის იმედით, —
 გამსხურობ, ათ თუძანს ვიღებ, გერ მწე'ლი
 გასლავარ,
 მაგრამ ჩემ სტოლ-ნახლნიკს, როგორც ვატი
 უბ, უფავარ.

ნიკო: (შეჭმუნუნით.)

ისემც კარგი დგეშართოს, თუ არა გეავს გამწერალი!
 (თავისთვის) ვინ, ჭკითსავს შენი ჭირიძე არის თუ
 არა მწერალი?

სოხო.

არა, კარგი კაცია: დღეს ბარში გამსვავნა.
 ჭ მისის ჰირით მადლობა ორჯერ სამჯერ მიბძანა.

ნიკო.

კარგი კაცი ყოფილა თუ ჯაფით არ გაწუნა.
 (თავისთვის) ფაფასი, ქამარ, სერთუკი, ბრუკი,
 ფესბზეგ წულა...

არც რუსია, არც ქართველი; ეს რა ნაირათ მორ-
თულა?

სოსო.

მეტი იცის სამართალში აწ მალე მობძანდება
ჩე თუ იქ არ დაუხვდები მეტად გამიფუკრდება .
შენი მოსვლა რომ შითხრეს, დეკურნს გამოგენარე.
სვალაც ვნახავ ვეთაყვანე ჩე ესლა ეს მაკმარე!..

ნიკო.

დიოცა, რა მიგაჩქარებს. ცოცა ვიშუსაიფოთი.

სოსო.

აბა, შენი ჭირიშე, გამიშუთ. არ დამლუპოთ. (შიდის)
ნიკო. (თავისთვის)

ამ უბედურის შულსა ეს რა ცოდვა სწავიგა?
ცოცა მკუ. რაც ჭქონდა ისიც გამოლუგია!..
მამა.

კარგი შული დადებ; შენ როგორ აცეობ სოსოს?
ანბობენ კიდევ უფვარსო ძალიან თავის უფროსს .

ისინივე ჩე შექსიმე.

შექსიმე.

ეს ეს არის გიხლათ, ჩემო ზაცონო, კვარჯალი.
ნიკოსთან თუ სსეა საქმისთვის, ესკი არ გიცი
მართალი.

მამა.

მიაღაგე მოლაგეე, გარგათ ვეჭიროს თვალი!
 მოდი, ასლოს დამიწყვეე, ცასტის ზირსედეფოსტალი!

ნიკო.

წადი სხხოვე მობამნდეს; აბა რაღა თქმა ეინდა.
 (მ.ქ. ეადის)

მამა.

მულო, შენ ემუსაიფე! შე აგათა ვარ ცოცა (ეადის)

ნიკო ჭ კვარტალი (ესგევიან ერთმანერთს.)

ნიკოფან! რასაიქ, ზოყოლუსტა, ვეათევა?
 კვარტალი

ნიკო.

გმაღლობთ! — აქეშნ რიგორა ხარო?

კვარტალი

ჩეშნსე მშულობით ეასლოფარო —

ნიკო.

რუსეთათ მარცო მოსვედით აუ სხუტ გინმე
 მოგეუა?

ნიკო.

სტაგრანოლამდის თუთქმის თრნი მოვედით ერთად,
 (სიცლით) უღვაში გამოგიშვიათ, ძალიან ეა-
 მოცველილხარო.

კვარტალი

რას უმეცა ნიკო! რისათვის გავიკვრდა?
ჩუქნი მოპირების შემდეგ ოთხი წელი გავიდა.
ნიკო.

როგორ გავიფანჯენით.

კვარტალი

მალიან კარგათ ვქმნით.
რა წყაბათ იმითი ერთმანერთს რომ მოგშორდი?
შენ კანდიდატი ვასდი ჭ ჩუქნი აქ ვიფარგეო ლუოთო.
ნიკო. (გასარებით.)

მაყისთანა ანებით დიდათ მასიამოგნებთ.
ღა სამსსურშიდ ბსანდებით, ან ჯამიგის რას
იღებთ?

კვარტალი.

მე ხეშო ბავონო, სადღაა სამართალი!
აგერ სძი წელია რაც ვარ ჭ ვარ კვარტალი.
ჯამიგირი ცოცვა, მაგრამ გამოსარჩენი,
თუკი მარდათ ვისარჯე გამოხნდება ამდენი!
(იმას იწებს.)

გინაც კელში ჩავიგდებთ ის სომ ჩუქნი პურია,
სან ქართველი, სან სომესი, თათარი, სან ურია.

ნიკო. (შეწუსდება) (თავისთვის)

ვთი უბედურობას! ეს სულ უფრო წამსდარა,
ნამუსისგან გამოსულა, უპირისწყალო გამსდარა!

(სმა ძალა) ჰო, მეტი რაღა გინდათ? პრისცაო-
ბა აღრეა!

გერ ძალიან ყმაწვლისაჲ არ მოგცემენ მისათჳს.
როგორც ვაცყობ სამსახურში ყველასთჳს ვაცის-
წრია,

ერთად გინც გიზღებოდით ამხანაგებისათჳს.

კვარტალი.

არა, ბარამი მეფობია, მაგრამ ყველას გვგობს
კოსტა:

მეცა ჭ ბარამსაცა ორივეს ვადაგვასცა!

(ფენჯერეში იყურება) აა ისინიც აგერ, დასე!
შენთან მოდიან.

(სიცოლით) გოხი გვერდს მოიდეა... თუ როგორც
იტყვან.

ისინაგე, ბარამ ჭ კოსტა. (მიესალმებიან ნი-
კოს კოცნიით.)

ნიკო.

რასა იქით როგორ ბმანდებით?

(ორივე ერთხმად) ორნივე ვასლაგართ მშჯდობითა.

ნიკო.

დაილალებოდით კიდეც. მღივანსეგ ჩამოსხედიით.

კოსტა,

არა დაგვლაგაგა? დროშკებით ვიასკლიით! (სხდებიან

ზარამ.

რომ მაგრე მოსსლეჯილხართ, აგათ სომ არ გამ-
სდარსართ?

ნიკიჲ.

არა, კარგათ ვარ, მაგრამ დაღალვაკი მაყუვა. —
სსვა შენ რასა იქ? როგორ სარ ჩინი სად მივილია?
ძალიან ვშეგენის.....

ზარამ. (თავმოშწონედ)

არ გიჯი ვის არ უსდება შსრებზედ ენაღვეები?
(შსრებს ანძრევს) მეც ყოველწელ ჩსუბში ვარ
ცყვლათ არ ვმსჯობი!

ნიკიჲ.

შენზედ ვლანარაკობდი შენის ქებით ამავსო (კოს-
ტა კვართალს უჩუჭუნებს.)

მითხარი ჯგერები, მენდლები, კოსტას ოსრადა აქუსო..

კოსტა (შეფერებით.)

ჰო, კარგათ მაქუს სარისსი, ჯგერ რაც შემეფერება;
უფროსებოც მწყალობენ არავინ შემეფერება.

ნიკიჲ.

მეტად მოხარული ვარ, კოსტა, მითხარი ერთი:
სად მსასურებ? ასე ძალე როგორ ვბედნიერდი?

კოსტა. (ჩასვევლებს.)

შენ რომ რუსეთში წადი მე შევედი დრავუნში,
ძალე ჩსუბში დავესწარ, ცყვა მომარცყეს გულში,

მაგრამ მე ექიმები მაღვდენ კარგს წამალსა
 ზ რომ მოვრჩი ეს ეფარი მჟიარეს ჩემსა
 სძალსა. (უხუჭუნებს სძალს).

ყარსის იერიშის დროს უისეს მარჯვეთ მიველი,
 მაშინ ჩინს ზ გიორგის ერთად გამოგჭკარ კელი.
 მაშინაც ლეკის ჩსუბში, ჩუჭნი გრეგსკი რომ
 მოჭკლეს,
 ანა ბანჯით გამოძმული ზედ ვულზედ მომასაღეს!

ნიკო. (ამოსვრით)

გაბედნყრებულსარ! მუნდირიც გაქუს ლაშაში!
 ბარამ (თემოწონებითა.)

ჟერ რა არი! ახბოტენ ვითომც იყოს უქაში:
 დიდი სანია უნდათ ფორმა გამოიჯვალონ
 ზ შალგარზედ ორ შარად ოქროს კანტი ჩავევილონ.
 კოლსტა.

ჭა! ჭა! ჭა! რა იქნება მაშინ ფესზედაც დეში!
 (ფესზედ ისეღება)

ზოლკიც აღოსად იქნება ჩუჭნს ზოლკზედ უკეოესი..
 ნიკო.

დიდად ვისიამოვნე ზ ვარ გასარებული,
 რომ ყველა მაგრე ენახეთ დაბედნიერებული.
 კვარტალი.

ჩუჭნკი არა გვიტირს რა, მაგრამ საწყალი ვიგო!
 სამსახურშიდ არ შევიდა, ოფისსა კელი მიჭყო,

რაც იცოდა დაიწყო რუსული ანაბანა
 მის სსლში ჭ მუშაობს, შეიქმნა სალანა.

ზარამ. (გზმორებით)

აქი დროა წაგიღო ხუღარ დაიგვიანო?
 სამსასურში საქმე ვვაქუს; ნიკოს კიდევ მოგაგნებთ.
 (სუფილანი ვაგლენ).—

გამოსვლა მეორე.

(კვანამის სსლში, ნიკოს ითანში, დღის და-
 ფიქრებული: ბოლოს ამოიხსრებს ჭ იცუეს.)

გ.ა. სწყალო - მამულო! რა ძულები გეზღებთ,
 სსუსს ვგრას სწავლობენ, თავისივ ავიწყებთ!
 გემნაზიას ათავებენ მეტის მეტის დაბეწით,
 თუ არ დროშკით ორბიფსაც არ გაიგლიან ფენით.
 შოგსა ყურში ურტვ კალამი გამოტრილი,
 შოგნი მამის დანაჩენს სამკუდროს აჭყოლიან
 ჭ დეზების ეულისათვს დრაგუნებში შიღიან,
 შოგთა პოლკიამი თავი მოსწონთ კვარტლობით,
 იბერებიან, ჭკრფენ ფულებს უსამართლობით;
 ამ ვეარად თავის მშებსა აღუჩნდებიან მტერად
 ჭ ამისთანა ყოფით თავს რაცხვენ ბედნიერად!...

ისინივე ზე მაქსიმე.

მაქსიმე.

ვილს კაცო ვიასლათ;
შეიძლება რომ ნახათ?

ნიკო.

წადი მობმანდეს, უთხარი,
მალე გაუღე მას კარი!

ისინივე ზე გიგო (ჭკოცნის ნიკოს)

ნიკო.

საიდან გავჩნდი ვიგო? სულ ვერ მოგიფიქრებდი,
თუ სოფლიდან ასე მალე მოხვდოდი მხასვდი!..

გიგო. (სიცილით)

დღეს შეგიტყე შენი მოსვლა. გაუვიფთვად გამოვარდი.
გსლავ ისე მიყვარხარ, როგორც უწინ მიყვარდი!
(ჭკოცნის)

ნიკო: (თავის კვრით-)

დიდი მადლობელი ვარ რომე არ დამიფიწყე.
ასე მალე სოფლიდან ან რა რიცათ მომხასე?..
სხუა რასა იქა? — დაბმანდით!

გიგო. (ფეხბა)

გმადლობს! მძვდობით ვარ ღუთით! (ცოცა სიჩუმე)
ნეტავ, რისთვის იყავი ისე დაფიქრებული?

ასე პაღე მოგეწეინ! რაო სარ შეწუსებულო?

ნიკო.

მკელ ამსანავს ვიყურებ შენთან მომეწეინება,
 მაგრამ ერთი უნდა ვითხრა, გიცი არ ვეწეინება?
 მკელი ამსანაკები გუშინ უველნი ვნასე
 შოგი ხინიო, შოგიოთ ფული დაბედნიერებული,
 მაგრამ ესკი მაკურგებს. შენ ეგრე დავინასე,
 ეროი ჯგუარიც არა გაქმს გულზედ მიკერებული.
 იღბალი არ ვქონია...

გიგო.

ეგ შენ რისგან გეონია?

ხინები ჭ შენდღობი რომ არაფრად ვეძიე?

(ვაკიცსუო) კაცია ჭ ეუნება! ასე ეოფა მიჩიე.

ნიკო.

დაუფარავად ვეცყუ, არ მიყვარს წარფერობა?

მაშ რაღაში მდგომარეობს ჩუწნი ბედნიერობა!..

გიგო.

რა ვქნა, ვინდა დამძასე! არა მსურს სამსახური!

ბედილ ცხოვრების მოყვარემ ოჯახს მიუგდე ყური;

თავისუფლად სასლში ვსივარ, არავის არ ვაწუსებ

ღ სკოლ-ნახალნიკ კვარცლის ფას ზურ ღვნის

ფასში ავიღებ.

ეს სასიათიც მაქმს, უნდა ვითხრა მართალი,

არც ენოლეცი მიკურს, არც ჯგუარი, არც მედალი.

კეთილად ვარ შეტყობარი დედასთან ჭ დასთან
 ჭ ბედნიერებად მიხსნ ცხოვრება ამისთანა. —

ნიკო. (სიცილით)

დედასთან ჭ დასთან შეტყობა თუჩვ კარგია,
 მაგრამ სძირათ შინ ყოფაც, ვსედავთ, რომ არ
 ვარგია.

(სიჩუმე) რასა იქს თქუწნი და? დიდი ვიზღებოდა.
 გასსოვს ჰაცარობისას სკამსედ რომა სლუცებოდა?
 ეხლა ეგებ ვერც ვიცნო, მასც დაგაფიყულებოდი.

ვიგო.

დიას, სულ არ ახსოვსართი გუშინ ვეუბნებოდი,

ნიკო.

ნეტავ თქუწნს სასლში ყოფასედ თქუწნი და
 რასა ჭფიქრობს? —

შე მეონია ისიც ვარხვესთ, რომ სამსახური
 ვიგობსთ?

ვიგო.

ის უფრო მტკიცედ არის ამა ჩემის აზრისა!
 მისთვის ბეჭდი სასიძო კარგი, კარგი მაზრისა.
 ვნაღვლების, ჯვარების ჭ მუნღლების შექონი,
 არ შეირთო ჭ იწუნო ჰირში გამოცხო ქონი.

ნიკო. (სინარულით თაფისთვის)

მინდოდა გამოძეულადა, შექმეცყო ამის ჭმარები,
 მაგრამ ეს აღარა სუძირაბს, ძალასედ ვემახსარები?

(სმა მალა) ღმერთო შენს მადლს! სიღ ყოფილა,
 ჰა, ნამდული ქართველი!
 მოდი შენი ტირილზე ვაკოცო მოშეც, ცული! (კო-
 ცნიან ერთმანერთს)

გამოსვლა მესამე.

(კეთილშობილთა შეყრილობა, განათლებული ოთა-
 სი. ზალაში უკვრენ მუზიკას. ელენე გაათაგებს
 ლეკურს ზ დაჯდება, სხვები იწყებენ ცხრცობას.
 ნიკო მიხერება ელენეს გამომტყუებით. ვიგო
 გვერდსად უზის.)

ნიკო.

ვიგო მოდი, რა ვითხრა; ვეთაყვანე მიიხარო,
 ის ქალი ვინ არის მდივანსედ ჩამომეჯდარი?

ვიგო.

აბა რომელი? ნიკო? აქ სსუაც ბეგრი ქალია,

ნიკო.

სსუა ქალებიცა სხედან, ეგ თუმცა მართალია,
 მაგრამ ის, ცალკე რომ ზის, ეჭვი ტრელ-კაბინია,
 მალიან ლამაზიც არი, მაგთვალ წარბებიანი.

ვიგო. (სიცილოთ)

თუ ვინდა ვაგაცნობ! მას კიდევ იამება.

ნიკო.

ძალიან დაგიმადლებ, შეჯდ კარგი იქნება.

გიგო: (მიიყუანს სიცილით) (ნიკოს).

საყვარელო მეგობარო! ვახოვთ იცნობდეთ ჩემს
დასა!(დას) ზე შენც ჩემო დაო, სცნობდე ჩემს მეგო-
ბარსა!(ელენე ზე ნიკო თავს უკვრენ ერთმანერთს ზე
სსდებიან.)

ელენე

ერთს დროს ერთმანერთს ვსცნობდით, მაგრამ ვარ-
ბის დროება. —

ესლა სელასლად დაგვტვირდა ერთმანერთის ვაცნობა.

(მას) სასიამოვნო არის ზე დიღათაუც მისარის
ნასვია, ყოველს შემთავებებაში ჩემის ძმის მეგობარის.(ნიკოს) ბევრჯერ სოლძე მინბო თქუწნი ქება
ჩემეა, მამე

ზე დიდათ ვამსარა ამ ყადად თქუწნმა ნასვამ.

ნიკო: (თავის კვრით.)

დიხ, გემნობიაშიდ ჩუწნ ერთად ვიზღებოდით,
მუდამ ერთად ვიყავით, აროდეს ვპორღებოდით.

ელენე.

სწავალს დიდათუც ჰსურდა თქუწნთან წამოსულიყო,
მაგრამ ველარ მოასყრსა ზე ოჯახს ეელი მიჰყო;

ესლა შინა კაცია სასლ-კარობას განგებს .
(ამოსვრით) ესეც კარგი საქმეა ამიაი რას წააგებს?

ნიკო

დას, კარგი საქმეა! მაგას იქმს ყოველი,
მუშაობის მოყვარე, კარგი მამულის შული. —

(მიიწევს სკამს ელენესკენ ჭ ბალოს უცებ
შეკრება.)

უკაცრავად კნიაჟნა! ვთხოვთ მომიტყეოთ! შემცდა.
რუსეთშიდ ვარ დჩვეული ჭ აქ სულ დამაგოწედა,
ჩუჭნებური ჩუჭულუბა...

რომე აქ არ შეიძლება თამა... თამა... თამაშობა...

ელენე. (სიცილით)

ნეტა რა დავეშართათ! რათ მიცემისარათ შიშა?

ანუ რა მოგივიდათ, რისთვის ისდით ბოდიშსა?

კეთილშობილთას ჟღომა, არა, რა საწყენია?

მაგრამ ბიჭბუჭები სა შესედაცკი მრცსვენია!

ნიკო. (თავს უკრავს. ცოცხანის სიხუმე.)

რომელ სასწავლებელში, სად გაიზარდეთ თქუწნა?

რუსული უკეთ იცით, თუ ფრანციკული ენა?

ელენე. (ამოსვრით)

არსად არ მისწავლია, ოჯახში ვარ ცართული!

რუსულიც არ მიკითხავს, გიცი მხოლოდ ქართული!

ნიკო. (სიცილით)

მაშ თქუწნ მათ არ ეგუთვნით, სსუა ენებს რომიწეებენ,

ველარც იმათ სწავლობენ, ქართულაც იუწყებენ?
(ცოცხასანს სიხეშე)

ერთი გიგოსიც მიბძანეთ! ოჯახობა კარგია,
მაგრამ კაცი ოჯახში უცოლოდ არ გარგია;
აქაშდისც უნდ შეერთო, რისთვის დაიგვიანა?
მეგბ ქალი გერ იძოვა ლამაზი, მსითუნა?

ელენე.

კი მისცემდენ, მაგრამ ის სილამაზეს არ დასდევს,
არც ცოლით უნდა ეამდიდრდეს, სულაც არ
ითხოვს მსათევს.

მას სურს სულს მოუპოვოს ერთგული მეგობარი.
მეგონია ამჟამად ის არ იყოს შემცდარი! —
ბედნიერი ის არ არის ვისაც აქვს ბევრი ფული,
მაგრამ ვინც სულით გულით არის განსვენებული.

ნიკო.

მეც თანახმა ვსლავარ, მართალი ბძნება!

ელენე. (ღეპბა)

აწ შინ წასვლას დროც არი, სუეველი ემზადება!
სეღვთ! მუსიფში დრო როგორ მალე თავდება?
მძვდობით....

ნიკო. (თავისთვის)

მფოცავ, ჯერ არ მინახავს უფრო ჭკვანი ქალი!
რა მძუჭნიერათა სჯის? რაც რომ სთქუა — სულ
მართალი!... —

გამოსვლათ მეოთხე სამის თვს შემდეგ.

(კვასაძის სახლში. ნიკოს ოთახში. მამა & მუ-
ლი მუსაიფობენ.)

მამა.

მულო რისთვის არ გინდა მითხარ მდივანბეგაბა?
ნიკო.

ბატონო შინ ყოფა სჯობს მე ეს ზურჯ შეყოფა.
განა კარგი იქნება, შექრთამობა დავიწყო,
საწყალთ-გლეს-კაცთ ცეაფი ვამრო, ვაჯირო &
ვაწუხო?...
ნიკო.

მამა.

გამორჩენას ნუ იწეენ, გაისარჯე კეთილად.
სასოგადო საქმესა თავი შესწირე სრულად!...
ნიკო.

მაგას მართალსა ბძახებ, დიას კარგი მშენია!
მაგრამ ოფსობაჯა ~~სასოგადო საქმე~~ — *მამა*
ზურს ჩუქნი ემაწულები სამსახურში ეძებენ
& მუდგასს განძსა, მამულსა, უბალოდ აოსრებენ.
სამსახურშივინ მოგვეყმს ჩუქნი აბა მაგოდენს ფულს,
რასაც, დამუშაგებულს, ავალებინებ მამულს!
ნიკო.

მამა.

მაგაზედ ცეთანხმები, ეგ ნუ გინდა — მართალი,

მაგრამ ერთი საქმისთვის გარ მე შენსეც გამწ-
ყრალი:

დიდის კმაყოფილებით ქალს გამჟღავნა სუღია
შე შენგი დაწუხე, ნინო განა ცუდია?

ნიკო.

ვინ ანბობს თუ ცუდია? მაგრამ შე დალოცვილო
შეორეს სომ ვერ შევირთავ! ერთი მინდა საცოლო?
შე სხვა ქალი არ მინდა უნდ ელენე შევირთო,
რაც გეჩებოს შეყავით! ნებაგი უნდა დამრთა!

მამა. (სოცლით)

ექმ მართალი შეგონა ვერხარ კარგი სუმარი!
ვინ უსწავლელი ელენე, ვინ შენისთანა ქმარი?

ნიკო. (ბეწითად)

არა თქუწნს შსესა ვფიცვ! ეს არ იყოს სუმრობა!
სულთ ზ გუღით მინდა, ბატონო, მისი ქრმობა!

მამა. (გაოცებით).

მულო შენი ნებაა არ დ.გ.ტ.ნ მალასა!

მაგრამ როგორ შეირთავ, მ.ხარ, გაუზღელს
ქ.ლსა?

ნიკო.

რას ემსით, მითხარი კარგათ განათლებულსა?
ზოყოლუსტა რომ იჯიან, ვერ ანბ.ბ.ბ.ენ ქართულსა,
თავ მოხდილნი, მკერდ მიშველნი პალებში რომ
დასჯიან,

ქროველს აღარა ვგანან მოდო იმასიან?
 ვინც სწავლულად მათ რაცხვენ, ისინი მათ შეი-
 რობნ!

ჩემე მ.გ ნაირ სსძლოს, სეობია მომაშობონ.
 მე ელენე შევიროთ მსუას მ.ნ გაცდილი ქალი.
 სპი ბევა რაც მისკენ მიჭირავს მარჯვეთ თვლი.
 მამა.

აწ მულო გერას გეგუვ! ასრულდეს შენი ნება!
 შენკი ბედნიერთა იყავ ჩემ რა შენაღვლება?

გამოსვლა მეხუთე.

(კანარძის წინ დადინ სსუა აუცრებთ, მათ რიცხვში
 კოსტა ჩე ბარამია ერთი კაცი წიგნს მიუტანს,
 კოსტა წიგნისთვის ჩე დაეყუბს.)

გაი უბედურობას! მოდი ბარამ რა გითხრას
 ნიკო ვაგიუბულია, აკი ღმერთი გაუწყრა!
 ბარამ. (მიგარდება)

გაი სწყალი ნიკო! იმ ვგარად ირგებოდა,
 რომ შე ადრე ვფიქრობდი, სწორეთ ვაგიუდებოდა.
 მსხულ მსხულ ხანოგნიკებსა რომ არ ეწყებოდა,
 რასაკვრეულია, მის სულ სიგიჟით შერგებოდა!...
 კოსტა.

ეძიბაშად რომ უწირებდენ სუდში სეკრეცრობას!

მიტომ არ აკობინა თურმე ოჯახობასა?

ზარამ (ამოსვრიო.)

ჰე, რუსეთშიდ წასული კარგ ბევრნი ნახულა,
მაგრამ ჩუჭნებურის ჭკუით აღარავინ მოსულა!

ერთი წაგიდგო ვნახოთ კოსტა თუ შენც ვცალია,
როგორ არის ავთა, მსუბუქათ, თუ ძალიან?

კოსტა,

ავადი არ გამსდარა, ისეა შერეკილი:

ლხინში მიუწვევივართ, ამელამ აქუს ქორწილი.

ზარამ. (განკვრევით)

როგორა თუ ქორწილი?! ვისი ქალი შეურთავს?

კოსტა.

ვიგოს და მოსწონებია, აღარცკი დაუნიშნავს,
ზარ ჭ ზარ წაუყვანია.

ზარამ. (განკვრევით.)

ესეც სიგიჟით უქნია! —

ჩუჭნმა ზოლკის კამანდირმა ძლია კარგი ქალი,
დასე, ის არ შეირთო! აი აი დაუდგეს თვალი!

კოსტა

შერე მის შეტაც არ ჰყავს არც ქალი ჭ არც

თურმე აკი სიგიჟით არ დაუჯდა ჭკუაში! (იციინის)
(განკიცხვი.) განათლებულნი ვართო, მოიგლიან
ზარიყსა.

ღ ამ ვგარ შემოსევეაში კი, ჰკარგვენ ანგარიშსა. —
ზარამ.

ნეტავ რისგან მოუვიდა. ან ასე როგორ შესცდა,
შოეწონა კიდევაც შინ გაზდილი გიგოს და?...
ცოცა მაინც ესმოდეს ნეტავ საწყალს რუსული,
(ბეჯითად) არა, რაღა თქმა უნდა? ჭკუა აქვს
დაკარგული!...

ნიკო.

(დაცინებით) გასარებული წიგნია, მოდიოთ იწე-
რება. —

შე არ მცალიან, შენ წადი თუ არ დავეზარება!
ზარამ. (დატყუებით)

არც შე მინდა დავესწრო ამ ნაირსა ქორწილსა,
მუზიკაც არ ეყოლება, დუდუკი მოგერის მილსა.

(თ. ავ. წერეთელი.)

დასასრული.

1859-ს. წელს.
დამბეზარის 14-ს. დღეს. —

ს ა ყ უ რ ე

(თ. ნიკოლაოზ ბარათოვის ლექსებითგან.)

ვითა ჰეშელა
არხევს ნელნელა
სმეტავს შროშანას, ღამაშად ახრილს;
ისე საყურე,
ყაბო საყურე,
ვითაშეზა თავისსა აჩრდილს.
ნეტავი იმას,
ვინც თავის სუნთქვას
შენსა ჩრდილშია მოიბრუნებდეს;
შენის შერხევით,
სიო მობერვით
გულისა სიტხეს განიგრილებდეს!
ჴი საყვარელიო
გრძნებით აშრეო
ვინ ზაგე შენს ქვეშ დაიტბანაყროს?

მაჲს უკუდავების
 შარბათი ვინ სვინ?
 ვინ სული თვისი ზედ დაგაკონოს?

1839 წელსა.

ო..... დარღვბი..

მიბაძეა.

«როდის მობძანდები ჩემო ბატონო,
 შექმემ გავეშალო ფიანდაზად?...»

სვიათნაფა.

ეს ჩემს თავზე რა მოსულა, სადა ვარ?
 ეული შეწვს, სასიკუდილოდ მზადა ვარ!

მალსაფითა ვედიფარ აიმ ქუჩაში,
 ვჭყარაულობ ერთის ვისმეს კარებსა,

ერთს მოაფირს, ორს ნაცარა ფანჯარას,
 ვებე ჩემი მზე იქიდამ აღმოჩნდეს!

ემსისაგან გონება გამოცლილსა,
 მზე ბრწყინავს თუ თოვლი მოდის, არ შესმის!

ვანა ღამე ძილი არისლა სადმე?
 ანუ ღლისით განსვენება სულისა?

ან ვილსა აგონდება სადილი,
 ანუ ღამით აბანოში ღსინები?

ნაბად-განვეული ვგდივარ ქუჩაში,
 ვოსრავ, მაგრამ ჩემი ღარღი ვის ესმის?

ვინც ვაივლის, მკითხავს: აქ რას აკეთებ?
 შენ რას ნაღულობ, მე რას ვიძლი, რა ვინდა?

ჩემი ღარღი, თვალის ჩინი, აქ არის,
 ერთი შითხარ, მე სად უნდა წაგიდგე?

შითილისარ თორემ არა მკითხავდი;
 მოდი ამ ვიღს ეშსე ელანარაკე!

ქუჩუნის თვალთ, დროა რომ შემობრალთ,
 მომარჩინო ამდენს დავიღარაბას!

გამობრწინდე მოაჯირზე მსესავით;
 ზირ-დავეშო, მიწას მაღლად ვემოსვო!

გამავონო სირინოზის სმა შენი,
 სიყვარულის სიჯუჯუთ გული მიღსინო!

აბა უქომსედე ლამაზ თვალებით,
ნახე როგორ ვაუღიდავდე ვაუქვდე?

მაშინ მნახავ, თავი უამდის ამელოს,
ხემსეც მეცი არსად არაგინა ჭხნდეს!

უქმილიან მაშინ ვეპრობო ქუჭყანას;
შენი ემსი მომცემს იმდენს ძალას!

ქუდ ჩაკეცით, ევლზე ჩითმერდინითა,
რა ძვეძვეთ ვაუჭსწევ ორთაჭალისკენ!

მტკურის ნირს, ჩაისთან, თავის ლაზათებითა,
სუფრა გაშლით დამსგანენ იქ დარღიმანდნი;

იქა მნახონ, რაც უეჭნილუვარ, გინა ვარ,
რა მადანი მიწოგნია ზედისა?

საკინძ ჩამოსსნილი, სავსე ვაშითა,
სიამითა ვჭსუამდე შენს სადღეგრეგლოს!...

თ. გრ. ორბელიანი.

სიუჟეტი.

რა მძუწნოვრად არს ხე შეფოთილილი,
ვენახის თავსა მჩრდილობეგლი!

ოჰ! რა კარგია ამ ხეს ქვეშ ღიბინი,
თუ ბედისგან ხარ გმაცოფილი!

აი! ჩუშნს თვალწინ მწიფე ყურძენი,
რა რომ მოგვდით მის მოსაკრევად,

აქ ვინცა ვინ ვართ კრება ამდენი,
ღ მისი წვენი ვინცა გჰსურთ შეჰსუთ,

ანებეთ რიგზედ ზოგთა გოდორი —
ზოგთა კალთაა აღეთ გელში,

თანხმობა იყოს აქ თანახმორი,
ვიძხიარულთი ყველამ ამ სიუჟეტში!

მოკვრიფოთი შმანო! ყურძენი მწიფე,
ავახსოთ რიგზედ სწინახელია,

შემდეგ დაბბანდი ზ იქეიფე
ვიძხიარულთი დღეს გვაქუს სიუჟეტი!

ავიდო ახჷერ ჩემო სესია,
კარგზედ ლამაზ შენვე დაჰკიდე,

გაგნებოც სხვენსედ როგორც წესია —
იმ გუარად ყველა იქ ჩამოჰკიდე!

მეტად კარგია როს საწინახელში,
 შიშველის ფეხით, ყურძენს ვაწყურავდეთ,
 თან მარცვლებს გყლიაბდეთ, თან ტკბილსა
 ვაწხუამდეთ—

თან აზნანოსა ზედან დაკმდგრდეთ!

საწინახლის ძირსა ღიასტი რიგიან,
 ზე მის ზემოდამ ჩადი ჰუენია,
 გოდრებსა ჰსცლიან რიგზედ მიდიან,
 ჩუწნვანს აზავის დაუსყენია.

აბა ყუყურე ჩემო სიმონა,
 თჳ! ამა ღარსა რა რიგ ჩხრიადლით
 ქუწვრში იზარვის ვით მისი შონა,
 თითქოს თამაშობს ტკბილი ტრიალით!

როს აივსება ქვევრები ჩუწნი,
 თავსა გადუთვსთ, თინუდილს დაუდებთ
 იქით აქედან მოგვკვა ძღვენი
 მისსა სიტკბოსა მაშინ ვაკვივებთ—

როდესაც მოვხდით ქუდსა მაგარსა,
 ერთის ვუთხიდვან განუტვსთ თავსა,
 გელადან დავსცემთ, ყუცებ მაჭარსა
 ზე ამოვიდებთ საფერავს შავსა!

აქანზედ სუჟრას აკურობებს მღუდელი,
 პირველ ჭამანიკი მას მოერთმევა,
 აქ დღეგრძელდება გვერ მასპინძელი,

ღ მას მოჰყვება ლხინი შექცევა.

ჰნახავი ამ დროსა როგორც რომ ვაღი,
ნათლისდედასაც გამოაქუს ხონჩა,

მასზედ შოთები, ცივი დედალი

ღ ჩუქნი სიჭულთი ამ გუარად მორჩა!...

დ.მ. ზერიევი.

16 სექტემბერს 1860 წელსა.

ორი სიტყვა

ცისკრისადმი.

ცისკარო განთიადისაგ, წინამლოლო უცსოს დღისა;
ხემო ცვბილო მოყვარეო, მოამბეო კარგის სმისა.
დღეს ვისარი რადეანს ვაბეე, დაკარგულთ რაგ-
დენ წლისა,

ორი სიტყვა მოისმინე, შენის მუჭლის მეგობრისა.

ოდეს აღმოჩნდი ზარუჭლად, ბრწყინგალებითა შენითა

ვეელანთი დიდის დიდებით დაეკრფოდით ნეჯარებითა,

მამრნი ღ მდედრნი ერთობრივ აღგვავსე მრავლის

ქებითა,

გნახეთ ბოლოს რომ ვაგვიძვს ერთობრივ შენის

კრებითა.

ვაგვიძვს ღ თან წაილე რაც რომ ვქონდაწასაცანი,

არფერი დავუჩინე საცანძოთა დიღხი თქმანი,
 უმეტესად ამისათვის ყოველნივ მიწუდა შენი სმანი,
 რაკი ისევ დავუბრუნდი მოგუკია მოედანი.

მოედანი საბურთალო კაცთა დია ვამომცდელი,
 აქ კვლავ ივდეს ასწარესობე, შენ ვიფურებს ქა-
 როლი მოყლი.

შე ხემად ვიხივ: იმამაცე საქმე რამ ჰქმენ სა-
 კურგელი,

არგვემქვე თორემ ვიფურა კაცისარისათქმელი?
 თ. გ. თუმანოვი.

მხარობელი.

(პეპელი.)

რას დამტრიალებ მხარობელი?

ნეტა რას ხარ მხარობელი?

ყუვილით მამიყო, ისართ მსობელი,

რას დამტრიალებ, სმენის მტკობელი?..

— მიიხარ რას იქმს ვეკლოყდი ნინა,

ვახსოვარ ვიდევ? — ვიხელით შინა...

მხარობელითა არ მომიიშინა,

ვაფრინდა, დარდი არ მომიშინა!...

თ. რაფიელ თრისთოვი.

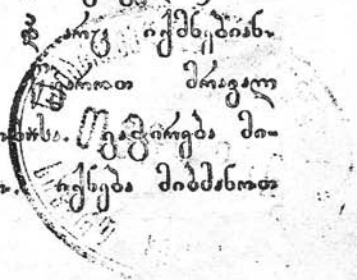
F 1 / 1

25

სიღარიბე ჭ მისი მოქმედება.

მართლად არის ჩუქნში ნათქვამი: სიღარიბეს ბევრი რამ შეუძლიაო. სიღარიბე მარცხვით აღებული, როგორც წარმოადგენს რამე არ არის ბოროტობა, რუსებიც არ იყოს: Бедность не пороки, მაგრამ უნდა ვსაქუთ, რომ ასლოკი ასლავს ბოროტობა, ასლოკი უდგის ფესი ბოროტობასთან ჭ თუ კარგათ ეგვსინჯაუთ სიღარიბეს, შეგლოთ ანუ წარმოგიდგენთ ჩუქნს თავს სიღარიბეში უთუოთ გზბოვება მიზეზებსაც მათის ბოროტ მოქმედებისას ჭ თათქმის, იმ მიზეზების მიხედვით, შეგვიძლია ეგვამართლოთ ღარიბი კაცი, რომლის მიზეზით იქმს საქმეს წინააღმდეგ კანონისა, თუმცა უნდა მოვასხენოთ, ყოველთაზ ის მიზეზები მოსაჯანი არ არიან ჭ არც იქმნებიან. სიღარიბე ბევრჯერ შეიქმნება მართლ მრავალჯერ ავსაკობისა ჭ ბოროტობისა. შეგვიძლია მიჩუქნებო, ვაქცევას ვიჩუქნებო.

18

რომ ვითომც მე ამითი სიმდიდრეს ვაქმბდე ზ
 იმაში ბოროტობასა რასმე არს შესედაძე. არა ბა-
 ტონებო. მე მაგ ასრისა არ ვასლოვარ. მდიდარი
 თუ იქმს ბოროტსა ანუ ჰსკულის წინააღმდეგსა
 საქმესა რასმე მდიდრულათვე უნდა ღისაგოს, ე.
 ი. უმეცესი სასჯელი ეგადრება ზ სასტიკობა
 ჩუწნი მათსედ უკლეო არ იქნება, რადგანაც რა-
 თღენობა ჩუწნის სჯაჯისა ნებას არ ევადლებს
 გრცლათ ვსთქუათ ამაზედ, ამიტომ საკმაო იქნება
 ამ შექმნევისათვის ვსთქუათ, რომ ღარიბ-გატის
 ბოროტ მოქმედობაში ანუ ჰსკოდებაში სძირათ მო-
 ნაწილენი არიან მდიდრები. დამტკიცება სჭირო
 არ არის. მეონია ამაზედ თანსმა ვასდეთ ზ უარი
 არ მიბძანოთ, როდესაც წიკითსამთ ამ სჯაჯის
 ზ ჰსთქუათ, რომ ეს საქმე უმბველად ესე არ
 მოხდებოდა, თუ ერას რომელიმე მდიდარს ვაგ-
 სნა თაგისი ქისა, ჯირთამდის საესე ფულებითა ზ
 როდენიმე ენაწილებინა საწულისათსათ. აი ესლა-
 სანს სილარიბესაგან რა მომსდარა რუსეთში.

ერთი ვილაც სამსახურიდამ დათხოვნილი
 ჩინოვნიკი ისე ვლარიბებულა რომ დღიური საზ-
 რდოც თურმე აღარ ჰქონია. ამასთან ვასდომია
 ცოლი ზ ასალი დაბადებული ძული აგათა. წასულა
 ზ რის წვალებით უძოგნია ერთი თუმანი ასიგნა-

უცა ზე ჰსდომნებია რომ ამით წათლობა ვადგინადა.
 მოსულა სავკოდავი სისარულით შინა ზე ის ასიგნა-
 უცა სვოლსედე დაუღვა ზე თითონ შესულა ძეო-
 რე თათსში ცოლოან ნუგეშინის საცემლოთ ზე დას-
 მძღებლოთ. პავლასანს უკან მობრუნებულა ზე
 უნასამ, რომ ასეცა სვოლსედე აუარ არის
 დაუწყვა მენა. რას ემეხ მაძაო, ჰკითხა თურძე
 ოთისის წლის მუღმა. სვოლსედე წითელი ქალა-
 ღი იღვა ზე იმასო, უნასუსა ვაძღოთებულმა თურ-
 ძე. ჰა.. ზინიაო! მე დავსიე ზე ბუნადში ხაკეა-
 რეო, ეს რომ ვაიგონა სისსლი თაეში აუვარდა,
 გონება დაუბნელდა, მივარდა მუღს აუკანა კელში
 ზე ისე ძრიელ დახარცსა დედა მიწაზედ რომ იქვე
 თურძე სული დალია. რადესაც ეს კაცი თაეის
 გონებაზედ მოსულა ზე დაუსუნია თაეის მუღისა-
 თვს დაუწყებინებია საძინელი თრათლა ზე როგორც
 ვიყი ვეგარდნილა ერდოში. ცოლს შეუწყვა ეს
 სმაურობა ზე შეშინებულს დაუწყვა ყვირილი. მა-
 გრამ ამ ყვირილსედე არც ქმარს ზე არც მუღს
 მასუსი არ მიუყიათ. შეშინებული სმაურობისაგან
 წამოდგარა ეს ქალი ქვემაგებიდამ ზე შესულა
 მეორე თათსში ზე უნასამს საყვარელი მუღი სისსლში
 მოსვრილი, ემეხს ზე უყურის თურძე ქმარსა,
 მაგრამ სდე არის ქმარი, იმ დროს ვეგარდნილა

ესეც ერდობი ზ ლაუნასამს რომ ქმარს თავი ხა-
 მოუსვრეფია. საწყალი დაიბის თურძე ამ თათსებ-
 ში, კოცნის, ესევეა მოცულებულიბს რომ იფ-
 ყვან. მოტვილს მოსტყსენო, ანუ უბედურებსა უბე-
 დურებსა მოზღვესო ეს ახდასიბი სწორეთ ამასეც
 აღსრულდეს. თათსში სადაც აწვა გლოდა კიდე
 ასათი უბედურება. მუშუთი ემაწული დასწობიეთ
 ღოღბანდით. ამის შესაფი მიეცა უკანასკნელ
 განწირულებსა ზ მოთმინება მისი ჰეირეა. იწუო
 თურძე თავში ზირში ცემა, თმების გლეჯა. ამ
 დროს დაინასამს სამწარეულთ დასას ვაფოთიბული
 აიღებს ზ ვიეურის გასკასით იგემოს ეულში.

რისგან წარმოდგება ეს საშინელი ზ საზარელი
 შექმანვეა? მართალია, როგორც სწერენ, სილა-
 რიბე ზ ამ ვგარი შემთხვევა წარმოდგება მით,
 რომ ხინოგნიკებმა წერისა ზ სამსასურის მეტი
 არ იცინარა ზ როდესაც სამსასურიდამ გამოვლენ
 ანუ დათხოვენ სიმშლით უნდა დათხოვენ ზ
 ამისთანა შემთხვევაც შემთხვევით. მართალია ესეც
 რომ საჭირო ზ სასარგებლოა რომ ხინოგნიკებმა
 გარდა წერისა ზ სამსასურისა იცოდნენ სელაოსნობა
 რამ, მაგრამ როდესაც ხეცხში ჯერ ეს არ არის
 შემოტანილი ზ თითქმის, საკოცხავია, რომ სამსა-
 სურის კაცმა წაღების კერეა დაიწეოს ანუ სსუა

რამ სელოხნობას შეუდგეს, ამისთავს სსუთა მ-
 წესებთა შორის შემოსხნებულ შემასწავლის ვრავს
 შე მღიდრებსც, რამელოთავს შესამლებელია
 დროებით, ვიდრე. ხინთენიკებს მიუცემათ გ
 ცხოვრებისა, არ მიიფანან ისინი ამისთანა განწი-
 რულმბა"ი ზე ერთი თუძანი არ შეიქმნეს მიწესათ
 თათის კაცის სიკუდილისა. დონისმეებები ვარწ-
 მუნებთ იმათ ველშია. წარმოადგინეთ მდიდარი
 რვა ანუ ცხრა მილლიონის ჰაჯრანი, სუ თუ
 ვასაჭირი იქნება იმისთავს ამისთანა ხინთენიკების
 შეხსენა სამისა ანუ თათის კაცისა? ამის ჰასუსი
 დარჩეს შემდგენისათვის ზე ესლა ესეც საკმაო თუ
 არ არის დასმული სინიღისი ზე კაცთ მოფარება
 მღიდრების ვულში მეონია ეს მაგალითი საკმაო
 იყოს თუ კარგათ განსიფან, ზე თუ არა ამა რა ვიწ-
 ყობა. ვედელს ცერცუ შეყარე ამა რას დღევნა
 თქუწნი ჭირიძე, მაგრამ ეს სომ უნდა იუოღნენ
 რამ საულოვში არავის არ ხაუყოლებია სიმღიდრე,
 ხუწნი ჰაუჯისა არ იყოს.

მდიდარსუ ბეგრი ყოფილან,
 თსრათ ჭიხენათ ჭქიანება.

ქეთისის ჭორივანობა.

(ასრი ქეთისის საზოგადოებისა ქართულს
ენასუდ ჭ „ცისკარსუდ.“)

მიფოლოლია მოგვასრობს ხუჭუნ, რომ ანალონ.
მა ხამოგ საენა ერთი მუხა ქვეყანასუდ ოლიმანს
მთიდგან, კარების განათლებისათჳს. ის მუხა ჩი-
მოგიღარა ღმერთების მთიდგან, ყუროდა: «ბატონე-
ბო! იფიდეთ შკუა, იფიდეთ შკუა, საჭირო არის
თქუქსიუხს შკუაო, იფიდეთ ბატონებო ღმრთის
გულისათჳს იფიდეთ.» მაგრამ ისე უსარგებლოთ
გხუჭუნა კარებს შკუა, რომ მუსადგან არავინ არ
იფიდა. შეროვსევილი მუხა, თაუდასრით აფიდა
ისევე ოლიმანსუდ.

ხუჭუნი «ცისკარის» რედაქტორის სმაც ასა ანუ
მსგავსად ამისა ისმის. მე არ ვასლოვარ ცუფილისს
ღ არ ვიცო, მანდ რა ასრი აქუთ მადარურ საზო-
გადოებას ქართულ ენასუდ, მაგრამ თუმც ნებას
მომუცემთ ჭ ქუთაისელები არ გამიწყურებით ერთს
შემოსევეას მოგასსენებ, რომლისაგან შეიძლება
სსუათა თუმას საღონთა შეიჯეოან თუ რა ასრი
აქუთ ქუთაისში ქართულ ენასუდ?

ერთი კვრუა მას აქუთ, (მგონია მეტოც არის.)

შე ვასლდი. აქაურ შერებულებაში, ქალებმა ლოცვას თამაშობა დაიწყეს, კაცებმა — პრეფერანცისა. ვინც არც ლოცვას თამაშობდა ზ არც პრეფერანცსა. გოსტინაში ვაგიღებ ზ მუსაიფი დაიწყეს. მასინო მელმა აცისკრისა წიგნები მოიტანა ზ იმ წიგნებს შინგვა დაუწიეს იქ სოციურთანი იუვენს, რომელთაც ცისკარი არ ენახათ ზ არც იცოდენ თუ ცისკარი ეყრნალს ქა.

ერთმა სტუძარმა წააკითხა თ. აღ. გ. გ. ორბელიანის ქართული უბნობა ანუ წერა. ზ უფ. დიმიტრი ბაქრაძისაგან მოწერილი მისდამი წიგნი. ამ წაკითხვს შემდგომ ორი კაცი შევიდენ მეორე ოთახში, ზ რამდენიმე წამის შემდგომ იქიდან მოსმა სმა მალლა ლანარკისა. მე შევედი რასანსაკად ვნახე რომ ის კაცები ქართულ ენაზედ ლანარკობდენ.

აი იმათი ლანარკი სიტყვადან სიტყვამდი:

კ. ნ. თაგადი აღექსანდრე ვასტანგისძე ჟამბაკურთან ორბელიანთა ეურს მაინც უცდებს ჩუქს ენას, ეოველის ძალითა ცდილობს, რომ არ დაიკარგოს.

ი. ნ. მე აქუქს ვარწმუნებთ, რომ დროს კარგებს უპალოთ. აბა რე სასარგებლოა ქართული ენა?

კ. ნ. თქუენი სოცუეუჭბიდგან გამოდის, რომ დიდი არაფერი არ იქნება, ხუჭნი სამშობლო ენა რომ დაგვარგოთ.

ი. ნ. რა საჭიროა ქართული ენა?

კ. ნ. მე თქუენ ვთხოვ, რომ აიუთ იანგრის წიენი ცისკარისა ამა წლისა, ჭ წაიკითხეთ ბაქარ ქართულელისგან მიწერილი წიენი თეიმურაზ ვაკელთან. თქუენ არ წავიკითხათ ის წიენი?

ი. ნ. არ წაშიკითხამს.

კ. ნ. ცისკარს არ იწერო.

ი. კ. დიან ვიწერ.

კ. ნ. რათ იწერთ ცისკარს თუ არ კითხულობთ?

ი. ნ. ცისკარი რომ არ გამოვიწერო იტყვან: სიმუნწით მახდისო ან რა დიდი ფულია. პუდი მანეთი, თუ გინდა გლანაკისათუხ მიხუტებია.

კ. ნ. მამ მოგიტანათ ჭ წავიკითხეთ ბაქარის წიენი.

ამის შემდგომ მთიუცანეს იანგრის წიენი ჭ წაიკითხეს შესავალი.

კ. ნ. აი რისათუხ არ უნდა დაგვარგოთ ხუჭნი ენა.

ი. ნ. თქუენ რომ ქართული ენა არ ეკსწავლათ ჭ რუსული კი კარგათ იცოდეთ რა დაგაკლავებოდათ?

კ. ნ. ვსთქუით რომ რუსული კარგათ ვისწავლუ ჭ ქართული დავიწვეე, მომცეს ხინი, დამა-

ფენეს სეკრეტად. ან სოვეცნიკათ, შე მაშინ არ შექმნება მოსვენება, სინიღისი შემაწუსებს, ყველას თითოთი სასუქსენებლათ ვეყოლები. აი როგორც მაგალითათ ვთქვათ ჩუქსა ჭ...

ი. ნ. დავთოვით ჭ. ჭ შისი ენის დაკარგვა. ესლა ეს შიბსნეთი შენი ჭირიბე რას ვაკეთებს ჩუქს აცისკარი, აი ეს წიგნები? ამისთანა უსაზღვბლო ჭ მკირე ყურნალი არც ყოფილა არც არის ჭ არც იქნება მთელს ქუქსენასედე.

კ. ნ. წარმოიდგინე შენი თაფი უფ. რედაქტორის ადგილსედე. რას გაარიგებ თქუქს, ჭ როგორ ყურნალს გამოცემ ქართულ ენასედე, იმისთანა ენასედე, რომელსედე არც ერთი ყურნალი ჭ ეასეთი არ გამოდის, რას გაარიგებ თქუქს რამდენიმე ეელის მომწერითა თქუქსეც იცით რომ ცისკარს ეავს როგორც ენასეთ წრეეანდელი დაბეჭდილი სია ას თასმოცი ეელის მომწერნი, ქალღი უნდა, ცნობიერაფიაც უნდა, მბეჭდაფები, ჭ რაც ეველოსედე მხელია, მწერლებიც უნდა. ესლა მადლობა ღმერთსა რომ ცისკარის საქმე უკეთ მიდის, აბა აიღეთ ეელში შარშანწინდელნი ცისკარის წიგნები: თქუქს ნასამთ, რომ უმეცესი ნაწილი სჯაჯიებისა დაწერილია კერესელიმისაკან იქნება ერთი ან ორი სჯაჯია შეგნსედე სს-სი.

რედაქტორი ადვლათ აღსრულებს თავის დანი-
შენას, მაშინ, როდესაც აქებს შეძლება, ჰყავს
სელის მოძვერნი ჭ თანა შექმენი. ხეწნ დარწმუ-
ნებულნი ვართ, რომ უფ, გერესელიძე თავის
საკუთარს ფულს სარჯამს, ოღონდ ეი ცისკარს
მოემსაროს.

ბოლოს კ. ნ. გულის საკუდავად ამოიოსრა
ღ სთქვა: მელის თაზედ დარიგებას კითხულობ-
დენ, აცა ცხვარი წავიდაო. ჰსხანს, რომ უნდა
გამოგიტვიროთ წინათვე ხეწნი ენას დაკარგვაო.

ქუთაისის მეჭორგი.

ქუთაისს. 23 სექტემბერს. 1860 წ.

